

«Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
үшін жеке қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп	6
Қаржылық жағдай туралы жеке есеп	7
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есеп	8-9
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп	10-11
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер	12-80

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ Акционерлеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы жеке есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ (өрі қарай, «Компания») жеке қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Компанияның 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылмаған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылмаған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылмаған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «*Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі*» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӘСК кодексі») және біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Жеке қаржылық есептілік үшін Компания басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес жеке қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған жеке қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Жеке қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Компанияның жеке қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды ерқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы жеке қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді өзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді өзірлеу мақсатымен, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде жеке қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;

— жеке қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де жеке қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Кузнецов А. А.
Аудит жөніндегі партнер

Нездемковский С. В.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитору
2014 жылдың 2 маусымында берілген
№ МФ-0000182 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
өрекет ететін Бас директоры

2024 жылдың 14 маусымы

мың теңге	Ескертпе	2023 ж.	2022 (қайта есептелген*)
Сақтандыру шарттары бойынша түсім	6	172,010,631	149,870,050
Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар	7	(149,128,424)	(117,383,512)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	18	(7,487,656)	(9,893,284)
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі		15,394,551	22,593,254
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер	8	32,146,364	25,281,877
Басқа инвестициялық кірістер, нетто	9	3,246,185	13,873,186
Қаржы активтерінің құнсыздануынан таза шығын	10	(58,923)	(2,401,341)
Инвестициялық қызметтің нәтижесі		35,333,626	36,753,722
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар	11	(12,252,117)	(10,808,552)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кірістер	11	371,879	354,537
Қаржылық қызметтің нәтижесі		(11,880,238)	(10,454,015)
Басқа операциялық шығындар	7	(8,847,289)	(7,736,987)
Пайыздық шығыстар	8	(1,139,103)	(30,950)
Басқа кірістер/(шығыстар), нетто		246,443	(129,593)
Салық салуға дейінгі пайда		29,107,990	40,995,431
Табыс салығы бойынша шығыс	12	(1,182,745)	(3,338,410)
Бір жылдағы пайда		27,925,245	37,657,021
Табыс салығын шегергендегі басқа жиынтық кіріс			
<i>Кейіннен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелмейтін баптар</i>			
БЖКӨК бойынша бағаланатын үлестік құралдар-әділ құнның таза өзгеруі		9,702,317	-
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
БЖКӨК бойынша бағаланатын борыштық құралдар:			
Әділ құнның таза өзгеруі		185,384	-
Пайда немесе шығынның құрамына ауыстырылған шама, нетто		118,940	-
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер:			
Әділ құнның таза өзгеруі		-	(8,801,238)
Табыс салығын шегергендегі пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған шама		-	(2,470,953)
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі өзге де жиынтық пайда/(шығын)		10,006,641	(11,272,191)
Бір жылдағы жиынтық кірістің жиыны		37,931,886	26,384,830

* Қараңыз Ескертпе 4

6-дан 80-ге дейінгі беттерде ұсынылған жеке қаржылық есептілікті Басқарма 2024 жылдың 14 маусымында мақұлдады.

Черебаев К. С.

Басқарма төрағасы

Нурпейсова Г.М.
Бас бухгалтер

«Евразия» сақтандыру компаниясы» АҚ
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есеп

мың теңге	Ескерт- пе	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген*)	2021 ж. (қайта есептелген*)
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	13	23,195,649	14,367,249	13,460,863
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	14			
- Компанияның меншігіндегі		72,679,750	34,645,375	52,221,355
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған		8,633,979	-	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	15			
- Компанияның меншігіндегі		300,882,616	301,206,843	247,386,542
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған		12,022,069	-	2,529,198
Инвестициялық меншік	16	4,469,139	4,532,241	5,458,624
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	17	6,361,568	5,606,442	4,452,079
Ағымдағы салық активі		1,937,002	-	261,527
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	18	166,504	-	21,085
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	18	1,649,028	1,825,956	1,196,220
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар	19	18,775,056	16,002,193	13,476,982
Басқа активтер	20	1,578,820	1,263,227	616,120
Барлық активтер		452,351,180	379,449,526	341,080,595
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	18	182,685,981	148,081,881	117,527,228
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	18	70,009	66,005	66,143
Сақтандыру шарттары бойынша аванстар		1,460,240	161,601	84,819
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	21	20,789,438	-	2,396,723
Басқа кредиторлық берешек	22	1,146,950	1,095,301	841,882
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	12	1,103,865	405,972	1,706,607
Ағымдағы салық міндеттемесі		-	114,198	-
Басқа міндеттемелер	23	1,530,541	1,533,277	800,732
Барлық міндеттемелер		208,787,024	151,458,235	123,424,134
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ				
Акционерлік капитал	24(а)	197,464,841	178,211,607	161,903,856
Тұрақтандыру резерві	24 (г)	100,892	157,099	276,629
Қайта бағалау бойынша резерв		12,352,847	11,095,313	22,367,504
Бөлінбеген пайда		33,645,576	38,527,272	33,108,472
Барлық меншікті капитал		243,564,156	227,991,291	217,656,461
Барлық міндеттемелер мен меншікті капитал		452,351,180	379,449,526	341,080,595

* Қараңыз Ескертпе 4

мың теңге	2023 ж.	2022 (қайта есептелген*)
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Бір жылдағы пайда	27,925,245	37,657,021
<i>Түзету:</i>		
Тозу және амортизация	526,573	571,079
Құнсызданудан болған шығындарды есептеу	58,923	2,401,341
Пайыздық кірістер	(32,146,364)	(25,281,877)
Басқа инвестициялық кіріс	(5,655,605)	(2,106,383)
Пайыздық шығыстар	1,139,103	30,950
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түскен таза өткізілген шығын/(пайда)	166,055	(3,474,764)
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан іске асырылмаған шығын/(пайда)	2,243,365	(8,292,039)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығуынан пайда	(23,345)	-
Сыйлықақылар мен демалыстар бойынша резервті есептеу бойынша шығыс	277,766	696,572
Табыс салығы бойынша шығыс	1,182,745	3,338,410
Операциялық (айналым капиталындағы өзгерістерге дейінгі шығын)/пайда	(4,305,539)	5,540,310
(операциялық активтердің ұлғаюуы/азаяуы)		
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	(166,504)	21,085
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	176,928	(629,736)
Басқа активтер	(437,859)	(742,913)
Операциялық міндеттемелерді ұлғайту/(азайту)		
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	34,604,100	30,554,653
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	4,004	(138)
Сақтандыру шарттары бойынша аванстар	1,298,639	76,782
Басқа кредиторлық берешек	51,649	218,222
Басқа міндеттемелер	(270,111)	49,489
Операциялық қызметтен пайыздық және басқа қаржылық табысқа және табыс салығын төлеуге дейінгі ақшалай қаражаттың таза түсімі	30,955,307	35,087,754
Алынған пайыздық кіріс	27,767,606	24,741,551
Төленген пайыздар	(995,741)	(30,950)
Төленген табыс салығы	(2,552,932)	(3,259,516)
Операциялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі	55,174,240	56,538,839
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(45,923,444)	(3,901)
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сату	22,733,727	10,442,764
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(56,765,816)	(61,858,844)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды өтеу	33,637,604	15,707,358
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(1,255,293)	(809,048)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түсетін түсімдер	60,041	3,977
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар	(2,772,863)	(2,525,211)
Еншілес ұйымнан алынған дивидендтер	5,272,864	1,475,211
Инвестициялық қызметте ақшалай қаражатты таза пайдалану	(45,013,180)	(37,567,694)

	<u>2023 ж.</u>	<u>2022 (қайта есептелген*)</u>
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
«РЕПО» мәмілелері бойынша ақшалай қаражаттың түсуі	375,452,454	358,160
«РЕПО» мәмілелері бойынша ақшалай қаражаттың шығуы	(354,806,378)	(2,754,883)
Акционерлік капитал шығарудан түсетін түсімдер	19,253,234	16,307,751
Төленген дивидендтер	(41,006,470)	(32,357,751)
Қаржы қызметінде ақшалай қаражатты таза пайдалану	(1,107,160)	(18,446,723)
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза өсуі	9,053,900	524,422
Валюта бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаттары мен олардың баламаларына әсері	(225,500)	381,964
Жыл басындағы жағдай бойынша ақша қаражаттары және олардың баламалары	14,367,249	13,460,863
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаты және олардың баламалары (13-ескертпе)	23,195,649	14,367,249

мың теңге	Акцияерлік капитал	Тұрақтандыру резерві	Қайта бағалау бойынша резерв	Бөлінбеген пайда	Барлық меншікті капитал
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	161,903,856	276,629	22,367,504	32,238,221	216,786,210
Табыс салығын шегергендегі ХҚЕС (IFRS) 17 бастапқы қолдану кезіндегі түзету*	-	-	-	870,251	870,251
2022 жылғы 1 қаңтарға қайта есептелген * қалдық	161,903,856	276,629	22,367,504	33,108,472	217,656,461
Жиынтық табыстың барлығы, (қайта есептелген*)					
Бір жылдағы пайда	-	-	-	37,657,021	37,657,021
Басқа жиынтық табыс					
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>					
Табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	-	(11,272,191)	-	(11,272,191)
Барлық басқа жиынтық табыс	-	-	(11,272,191)	-	(11,272,191)
Бір жылдағы жиынтық табыстың барлығы қайта есептелді*	-	-	(11,272,191)	37,657,021	26,384,830
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен операциялар					
Шығарылған акциялар (24(а) Ескертпе)	16,307,751	-	-	-	16,307,751
Жарияланған және төленген дивидендтер (24(в) Ескертпе)	-	-	-	(32,357,751)	(32,357,751)
Тұрақтандыру резервінен аудару (24(г) Ескертпе)	-	(119,530)	-	119,530	-
Меншік иелерімен барлық операциялар	16,307,751	(119,530)	-	(32,238,221)	(16,050,000)
2022 жылғы 31 желтоқсанда қайта есептелген * қалдық	178,211,607	157,099	11,095,313	38,527,272	227,991,291

* Қараңыз Ескертпе 4

мың теңге	Акционерлік капитал	Тұрақтандыру резерві	Қайта бағалау бойынша резерв	Бөлінбеген пайда	Барлық меншікті капитал
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	178,211,607	157,099	11,095,313	38,527,272	227,991,291
Табыс салығын шегергендегі ХЖЕС (IFRS) 9 бастапқы қолдану кезіндегі түзету	-	-	(348,661)	(257,124)	(605,785)
2023 жылғы 1 қаңтарда қайта есептелген * қалдық	178,211,607	157,099	10,746,652	38,270,148	227,385,506
Жиынтық табыстың барлығы (қайта есептелді)*	-	-	-	27,925,245	27,925,245
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	-
Басқа жиынтық табыс	-	-	-	-	-
<i>Кейіннен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>					
Табыс салығын шегергенде БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың әділ құнының таза өзгеруі	-	-	9,702,317	-	9,702,317
Табыс салығын шегергендегі БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың шығуынан пайда	-	-	(8,400,446)	8,400,446	-
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>					
Табыс салығын шегергендегі инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнының таза өзгеруі	-	-	304,324	-	304,324
Барлық басқа жиынтық табыс	-	-	1,606,195	8,400,446	10,006,641
Бір жылдағы жиынтық табыстың барлығы	-	-	1,606,195	36,325,691	37,931,886
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен операциялар					
Шығарылған акциялар (24(а) Ескертпе)	19,253,234	-	-	-	19,253,234
Жарияланған және төленген дивидендтер (24(в) Ескертпе)	-	-	-	(41,006,470)	(41,006,470)
Тұрақтандыру резервінен аудару (24(г) Ескертпе)	-	(56,207)	-	56,207	-
Меншік иелерімен барлық операциялар	19,253,234	(56,207)	-	(40,950,263)	(21,753,236)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	197,464,841	100,892	12,352,847	33,645,576	243,564,156

* Қараңыз Ескертпе 4.

1 Есеп беретін кәсіпорын

(а) Ұйымдастырушылық құрылымы және қызметі

«Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ Қазақстан Республикасында 1995 жылы мамырда «Евразия» акционерлік сақтандыру компаниясы ретінде құрылды. 1999 жылғы 21 қаңтарда Компания «Евразия» Сақтандыру компаниясы» ашық акционерлік қоғамы болып қайта тіркелді. 2005 жылғы 21 мамырда Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде айқындалған мағынада акционерлік қоғам болып қайта тіркелді. Соңғы қайта тіркеу 2009 жылғы 26 маусымда «Евразиялық қаржы компаниясы» АҚ бас компания болған кезде болды.

Компанияның Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі берген сақтандыру және қайта сақтандыру жөніндегі қызметті жүзеге асыруға 2022 жылғы 26 желтоқсандағы № 2.1.20 лицензиясы бар.

Компанияның негізгі қызметі автокөлік құралдары, мүлік, жүк, көлік құралдары, әуе, теміржол және су көлігі иелерінің жауапкершілігін сақтандыру және қайта сақтандыру, жазатайым оқиғалардан сақтандыру және сақтандырудың басқа түрлері болып табылады.

Компанияның заңды мекенжайы: A05D7G5, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Желтоқсан к-сі, 59. Компанияның бас кеңсесі Алматы қаласында орналасқан, компанияның 2023 жылғы 31 желтоқсанға Қазақстан Республикасының аумағында 18 филиалы бар (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 18 филиалы).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның акционерлері:

	<u>2023 ж., %</u>	<u>2022 ж., %</u>
Акционерлер:		
«Евразиялық қаржы компаниясы» АҚ	95	95
Уманов Борис Григорьевич	5	5
Барлығы	100	100

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания еншілес кәсіпорындағы 100% қатысу үлесіне ие (19-ескертпе).

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Компания өз қызметін негізінен Қазақстан аумағында жүзеге асырады. Тиісінше, дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары Компанияның бизнесіне әсер етеді. Құқықтық, салықтық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылығы тәуекелімен ұштасады, олар сондай-ақ жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады. Қазақстандық теңгенің құнсыздануы және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының құбылмалылығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырды.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалады, сарапшылар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарды да болжайды.

Ұсынылған жеке қаржылық есептілік басшылықтың Қазақстандағы қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі жағдайларының компанияның қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалауын көрсетеді. Болашақ шаруашылық жағдайларының нақты әсері олардың басшылығының бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2 Есепке алу негіздері

(а) ХҚЕС сәйкестігі туралы мәлімдеме

Қоса беріліп отырған жеке қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес (ХҚЕС қаржылық есептілік стандарттары) шығарған Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалды.

Сондай-ақ, Компания 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ХҚЕС стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындады, оны компанияның тіркелген кеңсесінен алуға болады: А05D7G5, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Желтоқсан к-сі, 59.

Бұл ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары» және ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары» талаптарын қолдана отырып дайындалған компанияның жылдық жеке қаржылық есептілігінің бірінші жиынтығы. Есеп саясатының маңызды қағидаттарына тиісті өзгерістер 4-ескертпеде ашылады.

(б) Қаржылық көрсеткіштерді бағалау принциптері

Жеке қаржылық есептілік шартта көзделген қызметтер үшін міндеттемелер мен маржаларды орындау (бұдан әрі – «ШКҚМ») бойынша ақша ағындары негізінде есепке алынатын әділ құн және сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша көрсетілген инвестициялық бағалы қағаздарды қоспағанда, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалған, болған жағдайда.

(в) Функционалдық валюта және жеке қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы

Компанияның функционалдық валютасы қазақстандық теңге (бұдан әрі – «теңге») болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, компания жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін соған байланысты мән-жайларды барынша жақсы көрсетеді. Теңге сондай-ақ осы жеке қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Жеке қаржылық есептіліктің барлық деректері мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенді.

(г) Бағалау мен пайымдауды қолдану

ҚЕХС стандарттарына сәйкес жеке қаржылық есептілікті дайындау бухгалтерлік есеп саясатының ережелері қалай қолданылатынына және активтер, міндеттемелер, кірістер мен шығыстар қандай сомада көрсетілетініне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, болжамдар мен есептік бағалауларды басшылықтың пайдалануын талап етеді. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Болжамдар мен олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігі тұрғысынан үнемі талданады. Есептік бағалаулардағы өзгерістер осы бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және көрсетілген өзгерістерден зардап шеккен барлық кейінгі кезеңдерде танылады.

Пайымдаулар

Есеп саясатының ережелерін қолдану процесінде қалыптасқан және жеке қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер еткен неғұрлым маңызды пайымдаулар туралы ақпарат мынадай ескертпелерде берілген:

- Ескертпелер 14, 15 және 3(ж)(і) – қаржылық активтердің жіктелуі: активтер ұсталатын бизнес-үлгіні бағалау.
- Ескертпелер 18 және 3(в)(і) – сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының жіктелуі: шарттың елеулі сақтандыру тәуекелін беретіндігін бағалау;

- Ескертпелер 18 және 3(в)(iii) – сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын біріктіру деңгейі: шарттардың портфельдерін сәйкестендіру және бастапқы тану сәтінде ауыртпалық болып табылатын шарттар топтарын және бастапқы тану сәтінде оларға қатысты олардың кейіннен ауыртпалық болу ықтималдығы елеулі болмайтын шарттарды айқындау;
- Ескертпелер 18(г) және 3(в)(vi) – сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын бағалау: қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулерді және шартта көзделген қамту бірліктерін бағалау әдістерін айқындау;
- Ескертпе 4 (а) (ii) – ХҚЕС (IFRS) 17 көшу: өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдану үшін негізделген және расталған ақпараттың бар-жоғын анықтау.

Болжамдар мен бағалаудың белгісіздігі

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын бағалау кезінде жасалған жорамалдар туралы ақпарат 18(г) - ескертпеде қамтылады. Келесі негізгі болжамдардағы өзгерістер 2024 жыл ішінде міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының маңыздылық деңгейін өзгерте алады. Алайда, мұндай өзгерістер ауыртпалықты шарттар бойынша туындайтын немесе болашақ қызметтерге жатпайтын жағдайларды қоспағанда, бұл өзгерістер ШКҚМ түзетуге алып келеді және шарттардың баланстық құнына әсер етпейді:

- өзге, өмірді сақтандыру шарттары: сақтандыру шығындарын дамыту туралы жорамалдар; және
- барлық шарттар: дисконттау мөлшерлемелері туралы болжамдар, соның ішінде өтімсіздік үшін кез-келген сыйлықақы.

3 Есеп саясатының маңызды ережелері

Төменде сипатталған есеп саясатының ережелерін Компания дәйекті түрде қолданды.

(а) Еншілес кәсіпорын

Еншілес компаниялар-бұл компания бақылайтын кәсіпорындар. Егер Компания еншілес кәсіпорынға қатысудан түскен ауыспалы кірістермен байланысты тәуекелге ұшыраса немесе осындай кірісті алуға құқығы болса, сондай-ақ еншілес кәсіпорынға қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану арқылы көрсетілген кірістің мөлшеріне әсер ету қабілетіне ие болса, еншілес кәсіпорынды бақылайды. Осы жекелеген қаржылық есептілікте еншілес кәсіпорынға инвестициялар құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі бастапқы құны бойынша есепке алынады.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар олар жасалған күндерде қолданыста болған бағамдар бойынша функционалдық валютаға қайта есептелді. Есепті күнге шетел валютасындағы монетарлық активтер мен міндеттемелер осы күнге қолданыста болған бағам бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасында көрсетілген ақша активтері мен міндеттемелері бар операциялардан түскен пайда немесе залал кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн, кезең ішінде тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздар мен төлемдер мөлшеріне түзетілген және есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құнмен. Әділ құн бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер әділ құн айқындалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасындағы бастапқы құнына қарай бағаланатын монетарлық емес баптар тиісті операция жасалған күнге айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, құнсыздану салдарынан айырма туындаған жағдайларды қоспағанда, сату үшін қолда бар үлестік қаржы құралдарын аудару кезінде туындайтын айырмаларды қоспағанда, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі, бұл жағдайда өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар мынадай жағдайларда қайта жіктеледі: пайда немесе шығын құрамы.

Компания 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде келесі валюта бағамдарын пайдаланды:

<i>Валюта</i>	<u>2023 ж.</u>	<u>2022 ж.</u>
1 АҚШ доллары	454.56	462.65
1 еуро	502.24	492.86

(в) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары**(і) Шарттардың жіктелуі**

Компания елеулі сақтандыру тәуекелін қабылдайтын шарттар сақтандыру шарттары ретінде жіктеледі. Базалық сақтандыру шарттарымен байланысты елеулі сақтандыру тәуекелін беретін Компания ұстайтын шарттар қайта сақтандыру шарттары ретінде жіктеледі.

Компания сақтандыру шарттарын келесі санаттардың біріне жіктейді:

- сақтандыру шарттары ретінде жіктелген өмірді сақтандырудан басқа сақтандыру шарттары;
- сақтандыру шарттары ретінде жіктелген өмірді сақтандырудан басқа шығарылған қайта сақтандыру шарттары;
- сақтандыру шарттары ретінде жіктелген өмірді сақтандырудан өзгеше ұсталатын қайта сақтандыру шарттары.

Сақтандыру шарттарын сәйкестендіру критерийлері

Шығарылған шартты «сақтандыру шарты» ретінде жіктеу үшін Компания келесі шарттардың бір мезгілде орындалуын тексереді:

- елеулі сақтандыру тәуекелі шарт бойынша беріледі; және
- шартта көрсетілген сақтандыру жағдайы сақтанушы үшін жағымсыз салдарға әкеп соғады.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарын сәйкестендіру критерийлері

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін Компания шығарылған сақтандыру шарттарымен бірдей өлшемдерді қолданады.

(ii) Сақтандыру және қайта сақтандыру шартының құрамдас бөліктерін бөлу

Шарттың қолданылу мерзімі басталған күні Компания сақтандыру немесе қайта сақтандыру шарттарынан мынадай құрамдас бөліктерді бөліп алады және оларды жеке қаржы құралдары ретінде ескереді:

- экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдері негізгі шарттың сипаттамалары мен тәуекелдерімен тығыз байланыста болмайтын және шарттары жеке құрал ретінде сақтандыру немесе қайта сақтандыру шартының анықтамасына жатпайтын шартқа енгізілген туынды құралдар; және
- ерекшеленетін инвестициялық құрамдас бөліктер: яғни сақтандыру құрамдас бөліктерімен тығыз байланыста болмайтын және ұқсас шарттары бар шарттар сол нарықта немесе сол юрисдикцияда бөлек сатылатын немесе сатылуы мүмкін инвестициялық құрамдас бөліктер.

Құрамдас бөліктерді қандай да бір қаржы құралдары бойынша бөлгеннен кейін Компания сақтандыру шарты бойынша қызмет болып табылмайтын ерекшеленетін тауарларды немесе қызметтерді беруге кез келген уәделерді бөліп көрсетеді және оларды сатып алушылармен жеке шарттар (яғни сақтандыру шарттары ретінде емес) ретінде ескереді. Егер полис ұстаушы тауардан немесе қызметтен жеке немесе полис ұстаушыға оңай қол жетімді басқа ресурстармен бірге пайда көре алатын болса, тауар немесе қызмет ерекшеленеді. Егер осы тауарға немесе осы қызметке байланысты ақша ағындары мен тәуекелдер ақша ағындарымен және шарттағы сақтандыру құрамдастарымен байланысты тәуекелдермен тығыз байланыста болса және Компания сақтандыру құрамдастарымен тауарды немесе қызметті интеграциялау бойынша елеулі қызмет көрсетсе, тауар немесе қызмет ерекшеленбейді және сақтандыру құрамдастарымен бірге есепке алынбайды.

(iii) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын біріктіру және тану

Компания сақтандыру шарттарының портфелін және қайта сақтандыру шарттарының портфелін анықтау үшін шығарылған сақтандыру шарттары мен ұсталатын қайта сақтандыру шарттарын талдайды. Сақтандыру шарттарының портфелі ұқсас тәуекелдерге ұшырайтын және бірлесіп басқарылатын шарттарды қамтиды.

Сақтандыру шарттарының бір портфеліне енгізілген шарттар бастапқы тану кезінде мынадай сипаттамалар бойынша топтастырылады және кейіннен басқа топқа қайта жіктелуге болмайды:

- бастапқы тану сәтінде ауыртпалықты болып табылатын шарттар;
- бастапқы тану кезінде олардың кейіннен ауыртпалыққа айналу ықтималдығы жоқ шарттар; және
- портфельде қалған шарттар, егер бар болса.

Компания сыйлықақыны бөлу негізінде тәсілді (СБНТ) қолдана отырып бағаланатын шарттар, фактілер мен мән-жайлар керісінше көрсететін жағдайларды қоспағанда, бастапқы тану сәтінде ауыртпалық тудырмайтынын мойындайды.

Компания жыл сайын шарттар шығарылған күндер бойынша когорттар құрады. Компания шарттың шығарылған күнін оның жасалған күні деп санайды.

Заң немесе реттеуші талаптар ұйымның әртүрлі сипаттамалары бар полис ұстаушылар үшін әртүрлі тарифтерді немесе пайда деңгейлерін белгілеу практикалық мүмкіндігін белгілі бір жолмен шектегендіктен ғана әртүрлі топтарға кіретін бір портфолиодағы шарттар бір топқа кіреді.

Компания ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының портфельдерін бастапқы тану кезіндегі сипаттамалар негізінде келесі топтарға бөледі:

- бастапқы тану кезінде таза пайдасы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары;
- таза шығын және таза пайданың елеусіз ықтималдығы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары;

- таза шығын және таза пайданың елеулі ықтималдығы бар ұсталатын қайта сақтандыру шарттары.

Шығарылған сақтандыру шарттарына қатысты Компания келесі күндердің ең ертерегіне шығарылған шарттар тобын таниды:

- сақтандыру шарттары тобы бойынша сақтандыру өтеу кезеңінің басталуы;
- сақтандыру шарттарының тиісті тобында полис ұстаушыдан алғашқы төлемді төлеу мерзімі келетін күн; және
- ауыртпалықты шарттар тобына қатысты-бұл топ ауыртпалықты болатын күн.

Егер шартта алғашқы төлемнің белгілі бір күні көзделмесе, онда осы шарт бойынша полис ұстаушыдан алғашқы нақты төлемнің күні осындай күн болып есептеледі.

Шығарылған қайта сақтандыру шарттарына қолданылатын тәсілдер шығарылған сақтандыру шарттарына қолданылатын тәсілдерден ерекшеленбейді.

Шарт танылған кезде ол қолданыстағы шарттар тобына енгізіледі немесе егер шарт қолданыстағы топқа енгізу критерийлеріне сәйкес келмесе, ол келесі шарттар енгізілетін жаңа топ құрады. Шарттар топтары бастапқы тану кезінде қалыптастырылады және олардың құрамы барлық шарттар тобына енгізілгеннен кейін қайта қаралмайды.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарына қатысты Компания екі күннің ең ерте мерзіміне ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын таниды:

- қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша сақтандыру өтеу кезеңінің басталуы; және
- егер қайта сақтандыру шарттарының тобына енгізілген тиісті қайта сақтандыру шарты осы күнге немесе оған дейін жасалған болса, Компания ауыртпалықты базалық сақтандыру шарттарының тобын танитын күн.

Компания пропорционалды қамтуды қамтамасыз ететін ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобын тануды, егер бұл күн ұсталатын қайта сақтандыру шарттар тобы үшін қамту кезеңінен кешірек болса, базалық сақтандыру шарты бастапқы танылған күнге дейін кейінге қалдырады.

(iv) Сақтандыру шарттары бойынша аквизициялық ақша ағындары

Аквизициялық ақша ағындары сақтандыру шарттарының топтарына жүйелі және ұтымды әдісті қолдана отырып және артық шығындар мен күш-жігерсіз қол жетімді барлық негізделген және расталған ақпаратты ашық түрде талдай отырып бөлінеді.

Егер акционерлік ақша ағындары шарттар тобымен тікелей байланысты болса (мысалы, шартты шығарған кезде өтелмейтін комиссия), онда олар осы топқа бөлінеді.

Егер аквизициялық ақша ағындары шарттар тобымен емес, сақтандыру шарттарының портфелімен тікелей байланысты болса, онда олар жүйелі және ұтымды әдісті пайдалана отырып, портфель шеңберінде топтарға бөлінеді (18(г) ескертпе).

Шарттардың тиісті тобы танылған сәтке дейін туындайтын аквизициялық ақша ағындары актив ретінде танылады. Аквизициялық ақша ағындары оларды төлеу кезінде немесе міндеттемені ХҚЕС (IFRS) 17-ден басқа стандартқа сәйкес мойындау қажет болған кезде пайда болады. Мұндай актив аквизициялық ақша ағындары бөлінген шарттардың әрбір тобы бойынша танылады. Активті тану осы акционерлік ақша ағындары тиісті сақтандыру келісімшарттарының тобын бағалауға енгізілген сәтте акционерлік ақша ағындарына қатысты толық немесе ішінара тоқтатылады.

Әрбір есепті күн үшін Компания пайдаланылған тарату әдісі үшін бастапқы деректерді анықтайтын болжамдардағы кез келген өзгерістерді көрсету үшін топтарға бөлінген сомаларды қайта қарайды. Топқа бөлінетін сомалар барлық шарттар топқа енгізілгеннен кейін қайта қаралмайды.

(v) Шарт шеңбері

Шарттар тобын бағалау кезінде осы топтағы әрбір шарт шеңберінде болатын барлық болашақ ақша ағындары ескеріледі, олар мынадай түрде айқындалады.

Сақтандыру шарттары Ақша ағындары сақтандыру шартының шеңберінде болады, егер олар есеп беру кезеңінде қолданыстағы жарамды құқықтар мен міндеттерге байланысты болса, онда Компания полис ұстаушыға сыйлықақыларды төлеуге міндеттей алады немесе осы уақыт ішінде Компанияның қызмет көрсетуге нақты міндеті болады.

Қызмет көрсетудің нақты міндеті қашан аяқталады:

- Компанияның белгілі бір полис ұстаушы бойынша тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және мұндай тәуекелдерді толық көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады; немесе
- Компанияның осы Шартты қамтитын сақтандыру шарттарының портфелі бойынша тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және ол осы портфель бойынша тиісті тәуекелді толық көлемде көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады және сыйлықақыларды тәуекелдерді қайта бағалау жүзеге асырылатын күнге дейін тарифтеу кезінде қайта бағалау күнінен кейінгі кезеңдерге жататын тәуекелдер ескерілмеді.

Тәуекелдерді қайта бағалау кезінде сақтандыру және қаржылық тәуекелдерді қамтуы мүмкін, бірақ шарттың қолданылу мерзімін қысқарту тәуекелін және шығындардың жоғарылау тәуекелін қамтымайтын полис ұстаушылардан Компанияға берілген тәуекелдер ғана ескеріледі.

Қайта сақтандыру шарттары Ақша ағындары, егер олар Компания қайта сақтандырушыға сомаларды төлеуге міндетті немесе Компанияның қайта сақтандырушыдан қызмет алуға жарамды құқығы бар есепті кезеңде қолданыстағы жарамды құқықтар мен міндеттерге байланысты болса, сақтандыру шартының шеңберінде болады.

Қайта сақтандырушыдан қызмет алудың жарамды құқығы қайта сақтандырушы болған кезде аяқталады:

-оған берілген тәуекелдерді қайта бағалаудың практикалық мүмкіндігі бар және ол осындай тәуекелдерді толық көрсететін тарифті немесе пайда деңгейін белгілей алады; немесе

-сақтандыру қорғауды тоқтатуға жарамды құқығы бар.

Әрбір есепті күні жағдайдың өзгеруінің Компанияның жарамды құқықтары мен міндеттеріне әсерін есепке алу үшін шарт шеңберін қайта бағалау жүргізіледі, сондықтан шарт шеңбері уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

(vi) Бағалау-СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

Сақтандыру шарттары-Бастапқы бағалау

Бастапқыда танылған кезде, Компания сақтандыру шарттарының тобын келесі шамалардың қосындысы ретінде бағалайды (а) болашақ ақша ағындарын есептік бағалауды, ақшаның уақытша құнын және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдерді есепке алу мақсатында түзетілген ақша ағындарын, сондай-ақ қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді қамтитын шарттарды орындау бойынша ақша ағындары; және (б) ШКҚМ. Сақтандыру шарттары тобын орындау бойынша ақша ағындары Компанияның міндеттемелерді орындамау тәуекелін ескермейді.

Басқа бағалаулардан бөлек айқындалған сақтандыру шарттарының тобына қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзету қаржылық емес тәуекелге байланысты ақша ағындарының пайда болу сомасы мен мерзімдеріне қатысты белгісіздікке ұшырағаны үшін ұйым талап ететін өтемақыны білдіреді (18(г) Ескертпе).

Сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ осы шарттар бойынша қызмет көрсету шамасына қарай Компания танитын табылмаған пайданы білдіреді. Егер сақтандыру шарттары тобын бастапқы тану кезінде шарттарды орындау бойынша мынадай шамалардың (а) ақша ағындарының (б) осы күні туындайтын кез келген ақша ағындарының және (в) танылуы көрсетілген күнге (активтерді қоса алғанда) тоқтатылған шарттар тобымен байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған активтің немесе міндеттеменің құнының сомасы(IV)) тармақшасына сәйкес акцизиялық ақша ағындарына қатысты танылған ақша қаражаттарының таза ағыны болып табылады, содан кейін топ ауыртпалық болып табылмайды. Бұл жағдайда ШКҚМ абсолютті мәнге тең, бірақ бастапқы тану салдарынан кірістер мен шығыстардың пайда болуына әкелмейтін таза ақша ағынының белгісімен қарама-қарсы мән ретінде бағаланады.

Егер осы шамалардың қосындысы ақша қаражаттарының таза шығуын білдірсе, онда топ ауыртпалықты болады. Бұл жағдайда қаражаттың таза кетуі пайда немесе залал құрамындағы шығын ретінде танылады. Шығын құрамдас бөлігі кейіннен пайда немесе шығын құрамында ауыртпалық шарттар топтары бойынша шығындарды қалпына келтіру ретінде ұсынылған және сақтандыру бойынша түсімдер есебінен шығарылған сомаларды айқындайтын ақша қаражатының таза ағынының сомасын көрсету үшін құрылады ((ix) тармақшаны қараңыз).

Сақтандыру шарттары - Кейінгі бағалау

Әрбір есепті кезең аяқталған күнгі сақтандыру шарттары тобының баланстық құны жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеменің және туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттеменің сомасы ретінде есептелуге тиіс. Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеме (а) болашақ кезеңдерде ұсынылатын шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын және (б) осы күнге бағаланған шарттардың осы тобы бойынша кез келген қалған ШКҚМ қамтиды. Пайда болған сақтандыру шығындары бойынша міндеттеме пайда болған сақтандыру шығындары мен төленбеген шығыстар үшін шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын, соның ішінде орын алған оқиғаларға қатысты сақтандыру шығындарын, бірақ әлі мәлімделмеген сақтандыру шығындарын қамтиды.

Сақтандыру шарттары тобының шарттарын орындау бойынша ақша ағындары болашақ ақша ағындарының ағымдағы есептік бағалауларын, дисконттаудың ағымдағы мөлшерлемелерін және қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің ағымдағы есептік бағалауларын пайдалана отырып, есепті күнге бағаланады. Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер мынадай түрде танылады:

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер	ШКҚМ түзетілген (немесе егер топ ауыртпалықты шарттар тобы болып табылса, пайда немесе шығын құрамында сақтандыру қызметтерінің нәтижелерінде танылған)
Ағымдағы немесе өткен кезеңдердің қызметтеріне қатысты өзгерістер	Пайда немесе шығын құрамында сақтандыру қызметтерінің нәтижелерінде танылған
Ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің есептелген болашақ ақша ағындарына әсері	Қаржылық кіріс немесе сақтандыру бойынша шығыс ретінде танылған

Шарттардың әрбір тобы бойынша ШКҚМ әрбір есепті күнге былайша есептеледі:

Әрбір есепті күнге арналған ШКҚМ баланстық құны төмендегіні ескеріп түзетілген жыл басындағы баланстық құн болып табылады:

- Топқа бір жыл ішінде қосылған кез келген жаңа шарттардың ШКҚМ;
- бастапқы тану кезінде айқындалған номиналды ақша ағындары бойынша дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып есептелген, жыл ішінде ШКҚМ баланстық құнына есептелген пайыздар;
- болашақ кезеңдердің қызметтеріне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер, төмендегі жағдайларды қоспағанда:
 - шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының шамасының кез келген ұлғаюы ШКҚМ баланстық құнынан асады және бұл жағдайда асып кету сомасы пайда немесе шығын құрамындағы шығын ретінде танылады және шығын құрамдас бөлігін жасайды ((ix) тармақшаны қараңыз); немесе
 - шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының шамасының кез келген азаюы пайда немесе шығын құрамында бұрын танылған шығындарды қалпына келтіре отырып, шығын компонентіне жатады ((ix) тармақшаны қараңыз);
- кез-келген бағамдық айырмашылықтардың ШКҚМ әсері; және
- жыл ішінде сақтандыру шарты бойынша қызметтер көрсету салдарынан сақтандыру бойынша түсім ретінде танылған сомалар ((ix) тармақшаны қараңыз)

Болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістерге мыналар жатады:

- жыл бойына алынған сыйлықақыларға байланысты туындайтын, болашақ кезеңдердің қызметтеріне, сондай-ақ бастапқы тану кезінде анықталған дисконттау мөлшерлемелері арқылы есептелетін ақша ағындарына байланысты тәжірибеге негізделген түзетулер;
- ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындайтын жағдайларды қоспағанда, бастапқы тану сәтінде айқындалған дисконттау мөлшерлемелерін пайдалана отырып есептелетін жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме бойынша болашақ ақша ағындарының келтірілген құнының есептік бағалауларындағы өзгерістер;
- болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерінің өзгерістері.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын бағалау кезінде Компания сақтандыру шарттарын бағалау кезіндегі есепке алу саясатын мынадай модификациялармен қолданады:

Әрбір есепті кезең аяқталған күні ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобының баланстық құны сақтандыру өтемінің қалған бөлігі бойынша активтің және туындаған шығындары бойынша активтің сомасы ретінде есептелуге тиіс. Өтеудің қалған бөлігі бойынша актив (а) болашақ кезеңдерде алынатын шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын және (б) осы күнге бағаланған шарттардың осы тобы бойынша кез келген қалған ШКҚМ қамтиды.

Компания қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелін ескере отырып түзетілген базалық сақтандыру шарттары бойынша болашақ ақша ағындарының есептік келтірілген құнын бағалау үшін пайдаланылатын жорамалдарға сәйкес келетін жорамалдарды пайдалана отырып, болашақ ақша ағындарының есептік келтірілген құнын бағалайды. Қайта сақтандырушының міндеттемелерді орындамау тәуекелінің әсері әрбір есепті күнге бағаланады, ал міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері пайда немесе залал құрамында танылады.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету-бұл Компанияның қайта сақтандырушыға беретін тәуекел мөлшері.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобы бойынша ШКҚМ бастапқы танылған кезде таза шығындарды немесе қайта сақтандыру шарттарын сатып алудан түскен таза пайданы білдіреді. Ол абсолюттік шамасы бойынша тең, бірақ шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының (а) белгісі бойынша қарама-қарсы жалпы сома ретінде бағаланады, (б) топқа жататын ақша ағындарына қатысты бұрын танылған кез келген активтерді немесе міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын сома, (в) осыған байланысты туындайтын кез келген ақша ағындары күні және (г) осы күнге ауыр базалық шарттарды тану салдарынан пайда немесе залал құрамында танылған кез келген кіріс. Алайда, егер қайта сақтандыруды сатып алудың таза шығындары Компанияны сатып алғанға дейін болған оқиғаларға қатысты болса, онда топ мұндай шығындарды пайда немесе шығын ретінде бірден таниды.

Әрбір есепті күнге арналған ШКҚМ баланстық құны төмендегіні ескеріп түзетілген жыл басындағы баланстық құн болып табылады:

- Топқа бір жыл ішінде қосылған кез келген жаңа шарттардың ШКҚМ;
- бастапқы тану кезінде айқындалған номиналды ақша ағындары бойынша дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып есептелген, жыл ішінде ШКҚМ баланстық құнына есептелген пайыздар;
- ауыртпалықты базалық шарттар бастапқы танылған кезде жыл ішінде пайда немесе шығын құрамында танылған табыс;
- көрсетілген қалпына келтіру қайта сақтандыру шарттарының тобы бойынша шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі болып табылмайтын шамада шығынды өтеу компоненті бойынша қалпына келтірілген сомалар;
- осы өзгеріс ауыр базалық шарттарға жатқызылған шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруіне байланысты болған жағдайларды қоспағанда, бастапқы тану сәтінде айқындалған дисконттау мөлшерлемесі бойынша бағаланатын болашақ кезеңдердің қызметтеріне жататын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі және бұл жағдайда олар пайда немесе шығын ретінде танылады және шығынды өтеу компонентін жасайды немесе түзетеді;
- кез-келген бағамдық айырмашылықтардың ШКҚМ әсері; және
- жыл ішінде сақтандыру шарты бойынша қызметтерді алу салдарынан пайда немесе шығын құрамында танылған сомалар.

(vii) Бағалау-СБНТ көмегімен бағаланатын шарттар

Компания шарттар басталған күнгі келесі критерийлер қанағаттандырылған кезде сақтандыру шарттары тобын бағалауды жеңілдету үшін СБНТ пайдаланады.

- сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары тобының құрамындағы әрбір шарт бойынша сақтандыру өтемінің кезеңі бір жыл немесе одан азды құрайды; немесе
- Компания СБНТ сәйкес сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары тобының ӨҚБМ бағалауы бағалаудың жалпы үлгісінің (бұдан әрі – «БЖҮ») талаптарын ескере отырып, бағалаудан айтарлықтай ерекшеленбейді деп негізді түрде күтеді.

Сақтандыру шарттары

Шарттардың әрбір тобы бастапқы танылған кезде өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің баланстық құны осы күнге топқа бөлінген және танылуы көрсетілген күнге тоқтатылған осы топпен байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған активтің немесе міндеттеменің құнын ескере отырып түзетілген бастапқы тану кезінде алынған аквизициялық ақша ағындарын шегергендегі сыйлықақылар ретінде бағаланады ((IV) тармақшасына сәйкес аквизициялық ақша ағындарына қатысты танылған активтерді қоса алғанда). Компания аквизициялық ақша ағындарын олар пайда болған кезде шығындарға жатқызбау туралы шешім қабылдады.

Демек, өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің баланстық құны алынған сыйлықақылар мөлшеріне және шығыстар ретінде танылған аквизициялық ақша ағындарының амортизациясына ұлғаяды және сақтандыру қызметтерін ұсынғаны үшін кіріс ((ix) тармақшаны қараңыз)) және бастапқы танудан кейін бөлінген қосымша аквизициялық ақша ағындары ретінде танылған сомаға азаяды. Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер ақшаның уақытша құнын және қаржылық тәуекелдің әсерін көрсету үшін де түзетіледі.

Егер сақтандыру өтеу кезеңі ішінде кез келген уақытта фактілер мен мән-жайлар сақтандыру шарттары тобының ауыр екенін көрсетсе, Компания пайда немесе шығын құрамындағы шығынды таниды және өтеудің қалған бөлігіне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарын ағымдағы есептік бағалау шамасында өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемені ұлғайтады, өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің баланстық құнынан асады. Шарттарды орындау бойынша ақша ағындары дисконтталады (ағымдағы мөлшерлемелерді пайдалана отырып).

Компания пайда болған сақтандыру шығындарына қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындары сомасында сақтандыру шарттары тобы бойынша туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемені таниды. Болашақ ақша ағындары дисконтталады (ағымдағы мөлшерлемелерді қолдана отырып).

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Компания сақтандыру шарттарынан ерекшеленетін сипаттамаларды көрсету мақсатында қажет болған жағдайда өзгертілетін ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының тобын бағалау үшін есеп саясатының бірдей ережелерін қолданады.

Егер СБНТ пайдалана отырып бағаланатын ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін залалды өтеу компоненті құрылатын болса, онда Компания ШКҚМ түзетудің орнына активтің баланстық құнын жабудың қалған бөлігі бойынша түзетуді жүргізеді.

(viii) Шартты тануды тоқтату және өзгерту

Компания шартты өтелген кезде, яғни сақтандыру шартында көзделген міндет мерзімі өткеннен кейін тоқтатылған, орындалған немесе күші жойылған кезде тануды тоқтатады.

Егер оның шарттары өзгертілген болса, егер жаңа шарттар әрқашан болған болса, шарт есебі айтарлықтай өзгертін болса, Компания шартты тануды тоқтатады және бұл жағдайда өзгертілген шарттарды ескере отырып, жаңа шарт танылады. Егер шартты өзгерту тануды тоқтатуға әкелмесе, онда Компания модификация нәтижесінде ақша ағындарындағы өзгерістерді шарттың орындалуы бойынша ақша ағындарының есептік бағалауындағы өзгерістер ретінде қарастырады.

СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар тобына кіретін сақтандыру шартын тану тоқтатылған кезде:

- осы топқа тағайындалған шарттарды орындау бойынша ақша ағындары топта танылуы тоқтатылған құқықтар мен міндеттерге байланысты ақша ағындарын болдырмау үшін түзетіледі;
- Шарттардың осы тобы бойынша ШКҚМ, мұндай өзгерістер шығын компонентіне жатқызылған жағдайларды қоспағанда, шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының өзгерістерін ескере отырып түзетіледі; және
- сақтандыру шарты бойынша күтілетін қалған қызметтер бойынша сақтандыру бірліктерінің саны топтағы сақтандыру бірліктерін тануды тоқтатуды көрсету үшін түзетіледі ((ix) тармақшаны қараңыз).

Егер тануды тоқтату шарттарды өзгертумен байланысты болса, онда ШКҚМ, егер Компания модификация күніне жаңа шарттармен шарт жасаса, модификацияға байланысты есептелген кез келген қосымша сыйлықақыны шегергенде есептелетін сыйлықақыны ескере отырып түзетіледі. Танылған жаңа келісім-шарт модификация күнінде Компания модификацияға байланысты есептелген қосымша сыйлықақыны шегергенде өзі есептейтін сыйлықақы алды деген болжамды қолдана отырып бағаланады.

(ix) Ақпаратты ұсыну

Активтерді білдіретін шығарылған сақтандыру шарттарының және міндеттемелерді білдіретін шығарылған сақтандыру шарттарының портфельдері, сондай-ақ активтерді білдіретін ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының және міндеттемелерді білдіретін ұсталатын қайта сақтандыру шарттарының портфельдері қаржылық жағдай туралы есепте бөлек ұсынылады. Шарттардың тиісті тобы танылғанға дейін туындайтын ақша ағындарына қатысты танылған кез келген активтердің немесе міндеттемелердің баланстық құны ((IV) тармақшаға сәйкес аквизициялық ақша ағындарына қатысты кез келген активтерді қоса алғанда) шарттардың тиісті портфельдерінің баланстық құнына енгізіледі.

Компания сақтандыру бойынша кірістер мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстарды қамтитын сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесіне (а) пайда немесе залал туралы есепте танылған сомаларды ; және (б) қаржылық кірістер немесе сақтандыру бойынша шығыстарды бөлшектейді.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер немесе шығыстар сақтандыру шарттары бойынша кірістерден немесе шығыстардан бөлек ұсынылады. Қаржылық кірістерді немесе сақтандыру бойынша шығыстарды қоспағанда, қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстар сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесінің құрамында «қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар» ретінде нетто-негізде ұсынылады.

Компания сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесіне қатысты сомаға және сақтандыру бойынша қаржылық табыстарға немесе шығыстарға қатысты сомаға қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің өзгеру шамасын бөлшектемейді. Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетудің өзгеруінің барлық шамасы сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесінің бөлігі ретінде ескеріледі.

Сақтандыру шарттары бойынша түсімдер мен сақтандыру шарттары бойынша шығыстар инвестициялық құрамдас бөлікті қамтымауға тиіс және мынадай түрде танылады.

Сақтандыру шарттары бойынша түсім-СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

Компания сақтандыру шарттары бойынша түсімді орындауға өз міндеттерін орындау шамасына қарай, яғни сақтандыру шарттары тобы бойынша қызметтер көрсету шамасына қарай таниды. СБНТ бағаланбайтын шарттарға қатысты, әр жыл ішінде ұсынылатын қызметтерге қатысты сақтандыру кірісі-бұл өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттеменің өзгеруінің жалпы мөлшері, ол Компания өтемақы алады деп күткен қызметтерге жатады және келесі баптарды қамтиды:

- Берілген сақтандыру бірліктерін ескере отырып бағаланатын ШКҚМ босату (қараңыз Төменде «ШКҚМ босату»).
- Ағымдағы кезеңде ұсынылатын қызметтерге жататын қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерінің өзгерістері.
- Жыл ішінде туындаған сақтандыру шығындары және сақтандыру қызметтері бойынша басқа да шығыстар, әдетте, жылдың басында күтілетін сомалар ретінде бағаланады. Оларға сақтандыру шарттары бойынша түсім және осы күнге сақтандыру шарттары бойынша шығыстар ретінде танылатын шарттар тобының бастапқы танылған күнгі ((vi) тармақшаны қараңыз) аквизициялық ақша ағындарынан басқа ақша ағындарына қатысты активтерді тануды тоқтату нәтижесінде туындаған сомалар жатады.
- Басқа сомалар.

Сонымен қатар, Компания аквизициялық ақша ағындарын қалпына келтіруге арналған сыйлықақылардың бір бөлігін уақыт ағымына жүйелі түрде жүйелі түрде есепті кезеңге жатқызады. Компания тиісті шарттар тобын бастапқы тану кезінде айқындалған дисконттау ставкасы бойынша есептелген пайыздарды ескере отырып, сақтандыру бойынша түсім ретінде және сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар сияқты соманы жатқызылған соманы таниды.

ШКҚМ босату

Әрбір жыл ішінде сақтандыру шарттары бойынша түсім құрамында танылған сақтандыру шарттары тобы бойынша ШКҚМ сомасы осы топтағы сақтандыру өтемінің бірліктерін сәйкестендіру, ағымдағы жылы берілген және болашақта ұсынуға күтілетін сақтандыру өтемінің әрбір бірлігіне тең үлестермен кезеңнің соңында (кез келген тануға дейін) қалған ШКҚМ бөлу арқылы айқындалады және пайда немесе залал құрамындағы жыл ішінде берілген сақтандыру өтемінің бірліктеріне бөлінген ШКҚМ шамасын тану. Сақтандыру өтемі бірліктерінің саны осы топқа енгізілген шарттар бойынша ұсынылған сақтандыру шарты бойынша көрсетілетін қызметтердің көлемін білдіреді, ол әрбір шарт бойынша шарт бойынша ұсынылатын пайданың шамасын және күтілетін сақтандыру өтемі кезеңін талдау негізінде айқындалады; сақтандыру өтемі бірліктері әрбір есепті күнге қайта қаралады және жаңартылады.

Сақтандыру шарттары бойынша көрсетілетін қызметтер қамтуды қамтиды. Сақтандырудың күтілетін кезеңі шарттардың қолданылу мерзімінің қысқаруы мен күшін жоюдың күтулерін, сондай-ақ сақтандыру жағдайларының күтілетін сақтандыру өтеу кезеңіне әсер ететін дәрежеде басталу ықтималдығын көрсетеді.

Сақтандыру шарттары бойынша түсім-СБНТ қолдану арқылы бағаланатын шарттар

СБНТ қолдана отырып бағаланатын шарттарға қатысты әр кезең үшін сақтандыру шарттары бойынша түсім осы кезеңге жатқызылған қызметтерді ұсынғаны үшін күтілетін сыйлықақылар түсімдерінің сомасын білдіреді. Компания сақтандыру шарты бойынша қызмет көрсетудің әрбір кезеңіне күтілетін сыйлықақы түсімдерін уақыттың өтуіне барабар бөледі.

Шығын компоненттері

СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттарға қатысты Компания ауыр сақтандыру шарттарының тобына қатысты жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме құрамындағы шығын құрамдас бөлігін айқындайды. Шығын компоненті кейіннен ауыр шарттар бойынша шығындарды қалпына келтіру ретінде пайда немесе залал құрамында ұсынылатын және пайда болған кезде сақтандыру бойынша түсімдер құрамынан шығарылатын шарттарды орындау бойынша ақша ағындарының сомаларын айқындайды. Шарттарды орындау бойынша ақша ағындары туындаған кезде олар шығын құрамдас бөлігі мен жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме арасында бөлінеді, шығын құрамдас бөлігін жүйелі негізде қоспағанда.

Жүйелілік шығын құрамдас бөлігінің болашақ ақша ағынының келтірілген құнының жалпы есептік бағасына қатынасы және әр жылдың басындағы қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзету ретінде анықталады (немесе егер келісімшарттар тобы бастапқыда бір жыл ішінде танылса, бастапқы тану кезінде).

Болашақ кезендердің қызметтеріне қатысты шарттарды орындау бойынша ақша ағындарындағы өзгерістер тек шығын компонентіне ғана қатысты. Егер шығын компоненті осы компонент нөлге тең болғанға дейін азаятын болса, шығын компонентіне жатқызылған соманың кез келген асып кетуі шарттар тобы бойынша жаңа ШКҚМ жасайды.

Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар

Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар пайда немесе шығын құрамында негізінен пайда болуына қарай танылады. Олар инвестициялық компоненттердің төлемдерін алып тастайды және келесі баптарды қамтиды.

- Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған сақтандыру шығындары және өзге де шығыстар.
- Акизициялық ақша ағындарының амортизациясы: СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттарға қатысты акизициялық ақша ағындарының амортизация сомасы жыл ішінде танылған сақтандыру бойынша түсім сомасына тең, ол акизициялық ақша ағындарын қалпына келтіруге жатады. СБНТ қолдана отырып бағаланатын шарттарға қатысты Компания шарттар тобын сақтандыру кезеңінде біркелкі негізде аквизициялық ақша ағындарын амортизациялайды.
- Ауыр шарттар бойынша шығындар және осындай шығындарды қалпына келтіру
- Ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындамайтын туындаған сақтандыру шығындары бойынша міндеттемелер бойынша түзетулер.

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар қайта сақтандырушылардан алынған сомаларды шегергендегі қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды жатқызуды білдіреді.

Компания ұсталатын қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша қызметтерді алу шамасына қарай пайда немесе залал құрамында қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомаларын таниды. СБНТ қолдана отырып бағаланбайтын шарттарға қатысты әр кезең үшін алынған қызметтерге жататын қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомасы өтемінің қалған бөлігі бойынша активтің өзгеруінің жалпы шамасын білдіреді, ол Компания өтемақы төлеуді күтетін қызметтерге жатады. СБНТ қолданумен бағаланатын шарттарға қатысты әрбір кезең үшін қайта сақтандыру бойынша төленген сыйлықақыларды бөлу сомасы осы кезеңге жатқызылған алынған қызметтер үшін сыйлықақылардың күтілетін төлемдерінің сомасын білдіреді.

Қаржылық кірістер және сақтандыру бойынша шығыстар

Сақтандыру бойынша қаржылық кірістер мен шығыстар ақшаның уақытша құнының, қаржылық тәуекелдің және олардағы өзгерістердің әсерінен туындаған сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтарының баланстық құнындағы өзгерістердің шамасын білдіреді.

Компания сақтандыру шарттарының барлық топтары бойынша қаржылық кірістер мен сақтандыру шығындарын пайда немесе шығын ретінде ұсынады.

(г) Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына кассадағы қолма-қол банкноттар мен монеталар, банктердегі қалдықтар, сондай-ақ әділ құнның өзгеру қаупіне ұшырамайтын және Компания қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз жоғары өтімді қаржылық активтер жатады. Ақша қаражаттары мен олардың баламалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетіледі.

(д) Негізгі құралдар

(i) Меншікті активтер

Негізгі құралдардың объектілері амортизацияның жинақталған сомаларын және құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты құны бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі құралдардың объектісі әртүрлі пайдалы пайдалану мерзімі бар бірнеше компоненттерден тұратын болса, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жеке объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі құралдар бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде тозуды біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық тәсілмен салынған негізгі құралдар объектілері үшін – объект құрылысы аяқталған және оны пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді.

Күтілетін пайдалы қызмет мерзімдері келесідей ұсынылуы мүмкін:

- Ғимараттар	50-70 жыл
- Компьютерлер мен жабдықтар	2-10 жыл
- Көлік құралдары	4-6 жыл
- Басқалар	2-15 жыл

(e) Инвестициялық меншік

Инвестициялық меншікке кәдімгі шаруашылық қызмет процесінде сату, тауарларды өндіру немесе жеткізу, қызмет көрсету немесе әкімшілік қызмет үшін пайдалану үшін емес, жалға беруден пайда табуға және/немесе оның нарықтық құнын арттыруға арналған мүлік кіреді. Инвестициялық меншік жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты шығындар бойынша бағаланады.

(ж) Қаржы құралдары

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын есеп саясаты

(i) Жіктеу

Бастапқы тану кезінде қаржы активі амортизацияланған құн бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі.

Қаржы активі амортизацияланған құн бойынша, егер ол төмендегі екі шартқа да сәйкес келсе және Компанияның қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу болып табылады; және қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімде негізгі қарыздың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаттарының ағындарының пайда болуы көзделген.

Борыштық құрал басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша, егер ол төмендегі екі шартқа да сәйкес келсе және Компанияның қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да қол жеткізіледі; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімдерде негізгі борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражатының ағындарының туындауы көзделген.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайда мен залал амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері сияқты пайда немесе залал құрамында танылатын мынадай баптарды қоспағанда, өзге жиынтық табыстың құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер;
- күтілетін кредиттік залалдар және құнсызданудан болған залалдардың қалпына келтірілген сомалары; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе залал.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активін тану тоқтатылған кезде бұрын басқа жиынтық табыстың құрамында танылған жинақталған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Үлестік құралдарға саудаға арналмаған инвестицияларды бастапқы тану кезінде Компания өз қалауы бойынша, оның кейіннен күшін жою құқығынсыз, басқа жиынтық кірістің құрамында инвестициялардың әділ құнына кейінгі өзгерістерді ұсыну туралы шешім қабылдай алады. Бұл таңдау әр инвестиция үшін жеке жасалады. Мұндай үлестік құралдар бойынша пайда мен залал ешқашан пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейді және пайда немесе залал құрамындағы құнсыздану танылмайды. Дивидендтер инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін қайтаруды білдіретін жағдайларды қоспағанда, пайда немесе залал ретінде танылады және бұл жағдайда дивидендтер басқа жиынтық кірістің бөлігі ретінде танылады. Инвестициялар шыққан кезде басқа жиынтық кірістің құрамында танылған жинақталған пайда мен залал бөлінбеген пайда құрамына көшіріледі. 2023 жылғы 1 қаңтардағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания үлестік қаржы құралдарын жалпы сомасы 34,645,375 мың теңге және тиісінше 26,005,678 мың теңгеге басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары ретінде жіктеді.

Барлық басқа қаржылық активтер пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады деп жіктеледі.

Сонымен қатар, бастапқы тану кезінде Компания өз қалауы бойынша, кейіннен қайта жіктеу құқығынсыз, амортизацияланған құн бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес келетін қаржылық активті, егер ол басқаша болатын бухгалтерлік сәйкессіздікті жоюға немесе айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Компания актив ұсталатын бизнес-модельдің мақсатын қаржы құралдары портфолиосы деңгейінде бағалайды, өйткені бұл бизнесті басқару тәсілін және ақпараттың басшылыққа қалай ұсынылатындығын жақсы көрсетеді. Компания келесі ақпаратты талдайды:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сондай-ақ аталған саясаттарды іс жүзінде іске асыру. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын сақтауға, қаржылық активтерді өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын жүзеге асыруға бағытталған ба.
- Портфельдің нәтижелілігі қалай бағаланады және бұл ақпарат Компания басшылығының назарына қалай жеткізіледі;
- Бизнес-модельдің өнімділігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модельде ұсталатын қаржылық активтер) және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады;
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлердің сыйақысы қалай жүзеге асырылады (мысалы, бұл сыйақы көрсетілген активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша алынған ақша ағындарына байланысты ма);
- Өткен кезеңдердегі сату жиілігі, көлемі және мерзімі, мұндай сатылымдардың себептері, сондай-ақ болашақ сату деңгейіне қатысты күтулер. Алайда, сату деңгейлері туралы ақпарат оқшауланбайды, бірақ Компанияның қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша ағындарының қалай жүзеге асырылатындығын біртұтас талдау шеңберінде қарастырылады.

Сауда үшін ұсталатын және басқаруы әділ құн негізінде жүзеге асырылатын және нәтижелілігі бағаланатын қаржы активтері пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болады, өйткені олар шартта көзделген ақша ағындарын алу мақсатында да, шартта көзделген ақша ағындарын алу мақсатында да, қаржы активтерін сату мақсатында да ұсталмайды.

Шартта көзделген ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалаудың мақсаттары үшін «негізгі сома» бастапқы танылған кезде қаржы активінің әділ құны ретінде айқындалады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт аралығында өтелмеген негізгі қарызға қатысты несиелік тәуекел үшін және несиелеуге байланысты басқа да негізгі тәуекелдер мен шығындар (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтемақы ретінде анықталады.

Шартта көзделген ақша ағындары тек қана негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне пайыздардың төлемдері болып табылатындығын бағалау кезінде («SPPI критерийі») Компания қаржы құралының шарттық талаптарын талдайды. Бұған қаржы активінде талданатын талапты қанағаттандырмайтындай шартта көзделген ақша ағындарының мерзімдерін немесе сомасын өзгерте алатын қандай да бір шарттық шарт бар-жоғын бағалау кіреді. Бағалау жүргізу кезінде Компания назарға алады:

- ақша ағындарының мерзімін немесе мөлшерін өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- рычаг әсері бар жағдайлар (левередж);
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданылу мерзімін ұзарту туралы шарттар;
- компанияның талаптарын келісілген активтерден ақша ағындарымен шектейтін шарттар (мысалы, регрессиясыз қаржылық активтер); және
- ақшаның уақытша құны үшін өтемақының өзгеруіне әкелетін шарттар-мысалы, мерзімді негізде пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау.

(ii) Кейінгі бағалау

Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	Бұл активтер кейіннен әділ құны бойынша бағаланады. Кез келген пайыздық кірісті немесе дивидендтерді қоса алғанда, пайда мен залалдың нетто-шамасы кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында танылады.
Амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	Бұл активтер кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Амортизацияланған құн құнсызданудан болған шығындар мөлшеріне азаяды. Пайыздық кіріс, оң және теріс бағамдық айырмашылықтар және құнсыздану сомалары кезең ішіндегі пайда немесе залал ретінде танылады. Тануды тоқтатудан түскен өзге де пайда немесе залал кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында танылады.
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар	Бұл активтер кейіннен әділ құны бойынша бағаланады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс, оң және теріс бағамдық айырмашылықтар және құнсыздану сомалары пайда немесе залал ретінде танылады. Басқа таза табыс пен залал басқа жиынтық табыстың құрамында танылады. Тану тоқтатылғаннан кейін басқа жиынтық табыстың құрамында жинақталған пайда немесе залал қайта жіктеу жолымен кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамына аударылады.

2023 жылғы 1 қаңтарға дейін қолданылған есеп саясаты**(iii) Жіктеу және кейінгі бағалау**

Компания қаржылық активтерді келесі санаттардың біріне жіктейді:

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер әділ құн бойынша бағаланды және өзгерістер, соның ішінде кез келген пайыздық кіріс кезеңдегі пайда немесе шығын ретінде танылды.
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	Бұл активтер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құн бойынша бағаланды.
Неселер және дебиторлық берешек	Бұл активтер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құн бойынша бағаланды.
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	Бұл активтер әділ құн бойынша бағаланды, ал құнсызданудан, пайыздық кірістен және борыштық құралдар бойынша бағамдық айырмашылықтардан болған шығындарды қоспағанда, өзгерістер басқа жиынтық табыстың құрамында танылды және әділ құнның өзгеру резервінің құрамында жинақталды. Тану тоқтатылған жағдайда меншікті капитал құрамында жинақталған пайда немесе залал сомасы қайта жіктеу жолымен пайда немесе залал құрамына ауыстырылды.

(3) Құнсыздану**2023 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын есеп саясаты**

Компания амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар (ККЗ) бойынша бағалау резервін таниды.

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарға және қаржы активтеріне салынған инвестициялар бойынша құнсызданудан болған залал танылмайды.

Компания резерв сомасы 12 айлық күтілетін кредиттік шығынға тең болатын мынадай құралдарды қоспағанда, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығынға тең сомада күтілетін кредиттік шығынға бағалау резервтерін бағалайды:

- есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік тәуекелі төмен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өспеген басқа қаржы құралдары.

Компания қарыздық инвестициялық бағалы қағаздың несиелік рейтингі әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, оның несиелік тәуекелі төмен деп санайды.

12 айлық күтілетін кредиттік залал-есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі. 12 айлық күтілетін кредиттік шығындар танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде оның бүкіл күтілетін қолданылу мерзімі ішінде ККЗ ретінде айқындалады. Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар танылатын сатып алынған немесе жасалған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары «2-кезең» қаржы құралдарына жатады (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған кезден бастап айтарлықтай өскен жағдайда, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмайды) және «3 кезең» (егер қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болса).

Күтілетін несиелік шығындарды бағалау

Күтілетін кредиттік залалдар-бұл дефолттың пайда болу ықтималдығы бойынша өлшенген несиелік шығындардың есептік бағасы. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* барлық күтілетін ақшалай қаражаттарды алмаудың келтірілген құны ретінде (яғни Шартқа сәйкес Компанияға тиесілі ақша қаражаттарының ағындары мен топ алуды күткен ақша қаражаттарының ағындары арасындағы айырмашылық);
- *есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* активтердің жалпы баланстық құны мен ақшалай қаражаттардың есептелген болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде.

Күтілетін несиелік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайда шығын мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекел сомасы (EAD шамасы).

PD, LGD және EAD көрсеткіштерін бағалау

PD көрсеткіштерін анықтау үшін жеткілікті Тарихи деректердің болмауына байланысты Компания сыртқы көздерден алынған деректерді пайдаланады-жеткілікті ұзақ кезеңдегі Standard&Poog ' s дефолт статистикасы (мысалы, 1981 және 2022 жылдар аралығындағы PD орташа мәндері). PD көрсеткіштері жаңа статистикалық зерттеулердің нәтижелері жарияланған кезде қайта есептеледі (әдетте жыл сайын).

Егер контрагенттің несиелік сапа рейтингі немесе несиелік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалаудың өзгеруіне әкеледі. PD көрсеткіштері несиелік тәуекелге ұшыраған позициялардың шарттық өтеу мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Компания Moody ' s агенттігі жариялаған сыртқы ақпарат негізінде қарыздық инвестициялық бағалы қағаздар үшін LGD көрсеткіштерін бағалайды. Бағалау ақшаны қайтару коэффициенттеріне негізделген. Сыртқы көздерден алынған деректер дефолтқа жол берілген мемлекеттік облигациялар бойынша, сондай-ақ корпоративтік облигациялар бойынша қайтару деңгейін көрсетеді.

Дефолт болған жағдайда тәуекел сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Бұл көрсеткішті Компания амортизацияны қоса алғанда, шарт талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнге ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржы активі үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады. Бағалы қағаздар үшін EAD шамасын Компания аквизициялық шығыстарды, есептелген пайыздардың ағымдағы бөлігін және дисконт/сыйлықақыны қоса алғанда, құралдың теңгедегі баланстық құны негізінде есептейді.

Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін несиелік шығындарды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылатын портфельдердің мысалдары төменде келтірілген:

мың теңге	Кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция	Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
	31 желтоқсан 2023 ж.	PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	23,204,720		
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	313,063,281	S&P дефолт статистикасы	Moody 's өтеу статистикасы
БЖКӨК бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	55,308,051		

Қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат қаржылық есептіліктің тиісті ашылуларында ұсынылған.

2023 жылғы 1 қаңтарға дейін қолданылған есеп саясаты

Компания әрбір есепті кезеңнің соңында қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының объективті куәліктерінің болуына бағалау жүргізеді. Мұндай дәлелдер болған жағдайда Компания құнсызданудан болған кез келген шығынның мөлшерін бағалайды.

Қаржы активі немесе қаржы активтері тобы құнсызданады және құнсызданудан болған залалдар қаржы активі бастапқы танылғаннан кейін болған бір немесе бірнеше оқиғалардың нәтижесінде құнсызданудың объективті дәлелдемелері болған жағдайда ғана орын алады (залал басталған жағдай) және аталған оқиға (немесе оқиғалар) қаржы активтері бойынша болжамды болашақ ақша ағындарына әсер еткен жағдайда ғана жеткілікті сенімділікпен бағалауға болатын қаржылық активке немесе қаржылық активтер тобына.

Сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағазға инвестицияның әділ құнының осы бағалы қағаз бойынша нақты шығындардан төмен құнға дейін елеулі немесе ұзақ мерзімді төмендеуі құнсызданудың объективті айғағы болып табылады.

(i) Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері

Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері негізінен кредиттерден және өзге де дебиторлық берешектен (бұдан әрі – «кредиттер және дебиторлық берешек») тұрады. Компания ықтимал құнсыздануды анықтау мақсатында кредиттер мен дебиторлық берешекті үнемі бағалайды. Компания алдымен құнсызданудың объективті дәлелдерінің болуын жеке-жеке маңызды болып табылатын кредиттер мен дебиторлық берешек бойынша және жеке-жеке немесе ұжымдық түрде жеке-жеке маңызды болып табылмайтын кредиттер мен дебиторлық берешек бойынша бағалайды. Егер Компания жеке-жеке бағаланатын кредит немесе дебиторлық берешек бойынша құнсызданудың объективті дәлелдерінің жоқтығын анықтаған жағдайда, кредит немесе дебиторлық берешек кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамалары бар кредиттер мен дебиторлық берешектер тобына енгізіледі және активтер тобының құрамындағы құнсыздану мәніне ұжымдық негізде бағаланады. Құнсызданудан залал туындайтын немесе өмір сүруін жалғастыратын құнсыздану мәніне жеке бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешек құнсыздану мәніне ұжымдық бағалауға енгізілмейді.

Кредит немесе дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан болған залалдың бар екендігінің объективті дәлелдері болған жағдайда залал сомасы кредиттің немесе дебиторлық берешектің баланстық құны мен кредит немесе дебиторлық берешек бойынша бастапқы тиімді сыйақы мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталған кепілдіктер мен қамтамасыз етудің өтелетін құнын қоса алғанда, болжамды болашақ ақша қаражатының ағындарының ағымдағы сәтке келтірілген құны арасындағы айырма ретінде өлшенеді. Жасалған шарттардың талаптарына сәйкес ақша ағындары және ағымдағы экономикалық жағдайларды көрсететін тиісті қолда бар ақпарат негізінде түзетілген шығындарды алудың тарихи тәжірибесі болжамды ақша ағындарын анықтауға негіз болады.

Кредиттердің құнсыздануынан және дебиторлық берешектен болған барлық залалдар пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі және өтелетін құнның кейіннен ұлғаюы құнсызданудан болған залалдар танылғаннан кейін болған оқиғаға объективті түрде байланысты болған жағдайда ғана қалпына келтіруге жатады.

(ii) Нақты шығындар бойынша көрсетілетін қаржы активтері

Нақты шығындар бойынша көрсетілетін қаржылық активтерге еншілес ұйымға инвестициялар кіреді. Мұндай инвестициялардың құнсызданғанының объективті белгілері болған жағдайда, құнсызданудан болған залал инвестициялардың баланстық құны мен ұқсас қаржы активтері бойынша пайданың ағымдағы нарықтық нормасын пайдалана отырып дисконтталған болжамды болашақ ақша ағындарының ағымдағы сәтке келтірілген құны арасындағы айырма ретінде есептеледі. Көрсетілген инвестициялардың құнсыздануынан болған барлық залалдар пайда немесе залал құрамында көрсетіледі және қалпына келтіруге жатпайды.

(iii) Сату үшін қолда бар қаржылық активтер

Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалдар басқа жиынтық табыстың құрамында танылған жинақталған залалды қайта жіктеу түзетуі ретінде пайданың немесе залалдың құрамына аудару арқылы танылады. Басқа жиынтық табыстың құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктелетін жинақталған залал негізгі соманың және амортизацияның кез келген төлемдерін шегергендегі сатып алу құны мен бұрын пайда немесе залал құрамында танылған құнсызданудан болған залалды шегергендегі ағымдағы әділ құн арасындағы айырманы білдіреді. Ақшаның уақытша құнына қатысты құнсыздануға арналған резервтің өзгеруі пайыздық кірістің құрамдас бөлігі ретінде көрсетіледі.

(iv) Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырылған салықтардан басқа қаржылық емес активтер құнсыздану белгілерінің болуы үшін әрбір есепті күндегі жағдай бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны сату шығындары мен пайдаланудан алынған құнды шегергендегі әділ құнның ең үлкен мәні болып табылады.

Пайдаланудан алынған құнды анықтау кезінде болжамды болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және осы активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, олардың ағымдағы сәтке келтірілген құнына дисконтталады.

Басқа активтер өндіретін ақша қаражаттарының ағынынан едәуір дәрежеде тәуелсіз ақша қаражаттарының ағынын тудырмайтын актив үшін өтелетін құн актив тиесілі ақша қаражаттарын өндіретін активтер тобы бойынша айқындалады.

Құнсызданудан болған залал активтің немесе ақша қаражатын өндіретін бірліктің баланстық құны оның өтелетін құнынан асқан кезде танылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық шығындар пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

(i) Акционерлік капитал

(i) Жай акциялар

Жай акциялар меншікті капитал ретінде жіктеледі. Жай акциялар мен акцияларға опциондар шығаруға тікелей байланысты шығындар кез-келген салық әсерін шегергендегі меншікті капиталды азайту ретінде танылады.

(ii) Дивидендтер

Компанияның дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын реттеуге жатады.

Жай акциялар бойынша дивидендтер жеке қаржылық есептілікте олар жарияланған кезде бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі.

(к) Салық салу

Табыс салығының сомасына бір жылдағы ағымдағы салық сомасы және кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе меншік иелерімен тікелей капитал шоттарында көрсетілетін операцияларға қатысты сомаларды қоспағанда, толық көлемде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі, олар тиісінше басқа жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетіледі.

Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыста болған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдардағы табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, жылға салық салынатын пайданың болжамды мөлшеріне сүйене отырып есептеледі.

Салық салынатын табыс ХҚЕС (IFRS) 4 сәйкес есептелген қаржылық көрсеткіштер негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты танылады.

Кейінге қалдырылған салықтың шамасы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып, уақытша айырмашылықтар қалпына келтірілген сәтте болашақта қолданылатын салық ставкалары негізге алына отырып айқындалады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Компанияның есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлау тәсіліне байланысты салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есепке алуды жүргізуге заңды түрде бекітілген құқық болған жағдайда оқылады және бұл активтер мен міндеттемелер бір салық салынатын кәсіпорыннан немесе әртүрлі салық салынатын кәсіпорындардан бір салық органы алатын табыс салығына жатады, бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық міндеттемелері мен активтерін нетто-негізде реттеу немесе осы кәсіпорындардың салық активтерін сату олардың салық міндеттемелерін өтеумен бір мезгілде жүзеге асырылатын болады.

Осы жеке қаржылық есептілікте кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері салық салу және бухгалтерлік есеп мақсаттары үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп әдістеріндегі айырмашылықтарға байланысты туындайды. Салық есебі ХҚЕС (IFRS) 4 негізінде жүргізіледі, ал осы жеке қаржылық есептілік ХҚЕС (IFRS) 17 сәйкес дайындалады.

(л) Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер 2024 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен күшіне енеді. Алайда, Компания осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмады.

Келесі стандарттар, стандарттарға түзетулер мен түсініктемелер компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- ХҚЕС (IAS) түзетулері 1 «Қаржылық есептілікті ұсыну» - міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеу;
- ХҚЕС түзету (IFRS) 16 «Жалдау» - кері жалға беру кезінде сату бойынша жалдау міндеттемелері;
- ҚЕХС (IAS) 7 «Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп» және ҚЕХС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» қосымша ашулар.

4 Есеп саясатының маңызды принциптерін өзгерту

Компания бастапқыда 2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап ХҚЕС (IFRS) 17 және ХҚЕС (IFRS) 9, соның ішінде басқа стандарттарға кез келген кейінгі түзетулерді қолданды. Осы стандарттар сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары мен қаржы құралдарын есепке алуға елеулі өзгерістер енгізді. ХҚЕС 17 (IFRS) көшу нәтижесінде Компания кейбір салыстырмалы сомаларды қайта есептеді және 2022 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы үшінші есеп берді. Компания қаржы активтерінің құнсыздануын қоса алғанда, жіктеу мен бағалауға қатысты салыстырмалы ақпаратты қайта есептеу талабынан қарастырылған ХҚЕС (IFRS) 9 босатуды пайдаланды.

Төменде көрсетілген өзгерістерді қоспағанда, Компания осы жеке қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге 3-ескертпеде сипатталған есеп саясатын дәйекті түрде қолданды.

Бұдан әрі ХҚЕС (IFRS) 17 және ХҚЕС (IFRS) 9 қолдануына байланысты Компанияның есеп саясатындағы негізгі өзгерістердің сипаты мен әсері туралы жалпыланған ақпарат берілген.

(a) ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»

(i) Сақтандыру шарттарын тану, бағалау және ұсыну

ХҚЕС (IFRS) 17 сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша ақпаратты тану, бағалау, ұсыну және ашу қағидаттарын белгілейді. Стандарт болашақ ақша ағындарының дисконтталған құн Компания есептеулері негізінде шарттар топтарын бағалайтын модельді енгізеді, олар компания шарттарды орындаған кезде пайда болады деп күтілуде, қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетіледі және ШКҚМ.

Сәйкес ХҚЕС (IFRS) 17 әрбір есепті кезеңдегі сақтандыру шарттары бойынша түсім Компания өтемақы алуды күтетін қызметтерге қатысты қамтудың қалған бөлігіне қатысты міндеттемелердің өзгеруін және сақтандыру шарттарын орындау бойынша ақша ағындарын қалпына келтіруге байланысты сыйлықақыларды бөлуді білдіреді. Сонымен қатар, инвестициялық компонент бұдан былай сақтандыру шарттары бойынша түсімге және сақтандыру қызметтеріне арналған шығыстарға қосылмайды.

Компания енді сақтандыруға байланысты активтер мен міндеттемелерге көлеңкелі бухгалтерлік есепті қолданбайды.

Сақтандыру бойынша қаржылық кірістер мен шығыстар сақтандыру шарттары бойынша түсімдерден және сақтандыру шарттары бойынша шығыстардан бөлек ұсынылады.

Компания СБНТ критерийлеріне сәйкес келмейтін топтарды қоспағанда, шарттарды бағалауды жеңілдету үшін СБНТ қолданады. СБНТ ктеудің қалған бөлігіне қатысты міндеттемелерді бағалау кезінде Компанияны есепке алудың алдыңғы тәртібіне ұқсас. Алайда, туындаған шағымдар бойынша міндеттемелерді бағалау кезінде Компания енді болашақ ақша ағындарын дисконттайды (шығындар туындаған күннен бастап бір жыл немесе одан аз уақыт ішінде пайда болады деп күтілетін жағдайларды қоспағанда) және қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді қамтиды.

Бұрын барлық аквизициялық шығыстар тиісті сақтандыру шарттарынан («кейінге қалдырылған аквизициялық шығыстар») бөлек активтер ретінде танылып, осы шығындар пайда немесе шығын құрамына енгізілгенге дейін ұсынылды. ХҚЕС 17 (IFRS) сәйкес тиісті сақтандыру шарттары танылғанға дейін туындайтын аквизициялық ақша ағындары ғана жеке активтер ретінде танылады және өтелуге тексеріледі. Бұл активтер шарттардың тиісті портфелінің баланстық құнында ұсынылады, ал оларды тану тиісті шарттар танылғаннан кейін тоқтатылады.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстар, қаржылық кірістер мен сақтандыру бойынша шығыстарды қоспағанда, енді пайда немесе залал құрамындағы бірыңғай таза сома ретінде ұсынылады. Бұрын қайта сақтандырушылар өтеген сомалар мен қайта сақтандыру бойынша шығыстар бөлек ұсынылды.

Компанияның 17 ХҚЕС (IFRS) бойынша сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын қалай есепке алатынын түсіндіру үшін 3-ескертпені қараңыз.

(ii) **Жаңа стандартқа көшу**

ХҚЕС 17 (IFRS) көшу нәтижесінде есеп саясатындағы өзгерістер өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдану арқылы қолданылды. Өзгертілген ретроспективті тәсілге сәйкес, 2022 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша Компания:

- сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының Әрбір тобын ХҚЕС 17 (IFRS) әрқашан қолданылғандай анықтады, мойындады және бағалады;
- егер ХҚЕС17 (IFRS) әрқашан қолданылса, жоқ болатын баланстық қалдықтарды тануды тоқтатты. Оларға сақтандыру шарттары бойынша белгілі бір кейінге қалдырылған аквизикалық шығындар, сондай-ақ сақтандыру бойынша дебиторлық және кредиторлық берешек кіреді. ХҚЕС 17 (IFRS) сәйкес олар сақтандыру шарттарын бағалауға енгізіледі;
- нәтижесінде меншікті капитал құрамындағы таза айырмашылықты мойындады.

Компания ХҚЕС 17 (IFRS) өтпелі ережелерін қолданды және ХҚЕС 17 (IFRS) қолданудың қаржылық есептіліктің әр бабына әсерін ашпады. ХҚЕС 17 (IFRS) қолданудың 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жеке қаржылық есептілікке әсері капиталдағы өзгерістер туралы есепте келтірілген.

Компания 2022 жылдың 1 қаңтарындағы шарттардың барлық топтарын анықтау, тану және бағалау үшін ХҚЕС 17 (IFRS) көшу кезінде өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданды, өйткені толық ретроспективті тәсілді қолдану іс жүзінде мүмкін болмады.

Компания келесі жағдайларға байланысты толық ретроспективті тәсілді қолдануды іс жүзінде мүмкін емес деп тапты:

- Ретроспективті тәсілдің әсерін анықтау мүмкін болмады, өйткені қажетті ақпарат жиналмады және деректерді сақтау талаптарына байланысты немесе басқа себептермен қол жетімді болмады. Кейбір шарттар үшін мұндай ақпарат мыналарды қамтыды:
 - бастапқы тану және ретроспективті негізде кейінгі өзгерістер кезінде ақша қаражаттарының ағындарын бағалауды анықтау үшін қажетті ақша қаражаттарының қозғалысының тарихи көрсеткіштері туралы ақпарат;
 - тұрақты негізде құжатталмаған болуы мүмкін болжамдар мен бағалаулардағы өзгерістер туралы ақпарат.
- Толық ретроспективті тәсіл Компания басшылығының алдыңғы кезендердегі ниеттері туралы болжамдарды немесе кейінгі ақпаратты пайдаланбай-ақ жасауға болмайтын маңызды бухгалтерлік есептерді қолдануды талап етті. Мұндай болжамдар мен бағалаулар кейбір шарттарға қатысты болды:
 - шарттарды бұзуға, сыйлықақылар мен комиссияларды қайтаруға қатысты Шарттың қолданысы басталған сәттегі күтулер;
 - қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету туралы жорамалдар.

ШКҚМ өзгертілген ретроспективті тәсілді қолданудың әсерін және сақтандыру шарттары бойынша кірісті көрсету үшін Компания 18(а) ескертпесінде қосымша ақпарат берді.

17 ХҚЕС-ке (IFRS) көшу 2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелердің қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетуді қолдану есебінен 2,631,776 мың теңгеге ұлғаюына және дисконттау есебінен сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелердің 3,502,027 мың теңгеге азаюына әкелді.

(iv) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары-өзгертілген ретроспективті тәсіл

Өзгертілген ретроспективті тәсілдің мақсаты-шамадан тыс шығындар мен күш-жігерсіз қол жетімді негізделген және расталған ақпаратты пайдалану арқылы мүмкін болатын ретроспективті тәсілмен алынған нәтижеге ең жақын нәтижеге қол жеткізу. Компания келесі модификациялардың әрқайсысын ХҚЕС (IFRS) 17-ні толық ретроспективті қолдану үшін негізделген және расталған ақпараты жоқ дәрежеде ғана қолданды.

Компания келісімшарттардың жекелеген топтарына келесі модификацияларды қолданды:

- 2022 жылдың 1 қаңтарына дейін шығарылған келісімшарттар топтары үшін бастапқы тану кезінде болашақ ақша ағындары осы күнге дейін пайда болғаны белгілі ақша ағындарының сомаларын түзету арқылы бағаланды;
- 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін шығарылған шарттар топтары үшін бастапқы тану кезінде қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардағы соманы 2022 жылғы 1 қаңтарға дейін күтілетін тәуекелдің босатылу шамасына түзету жолымен айқындалды. Күтілетін тәуекелді босату Компания 2022 жылдың 1 қаңтарына шығарған ұқсас сақтандыру шарттары бойынша тәуекелді босатуды ескере отырып анықталды.

(б) ХҚЕС (IFRS 9) «Қаржы құралдары»

(i) Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің жіктелуі

ХҚЕС (IFRS) 9 қаржылық активтерді жіктеудің үш негізгі категориясын қарастырады: амортизацияланған құн бойынша бағаланады; басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша; немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша. Қарастырылған ХҚЕС (IFRS) 9 қаржылық активтердің жіктелуі, әдетте, қаржылық активті басқару жүзеге асырылатын бизнес-модельге және оған қатысты шартта көзделген ақша ағындарының сипаттамаларына негізделген. ХҚЕС (IFRS) 9 ХҚЕС-(IAS) 39 бар қаржы активтерінің санаттарын жояды: өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар, несиелер мен дебиторлық берешек және сату үшін қолда бар қаржылық активтер.

Компанияның қаржылық активтерді қалай жіктейтіні және бағалайтыны және олардың тиісті кірістері мен шығыстарын ХҚЕС (IFRS) 9-ға сәйкес есепке алатындығы туралы түсініктеме алу үшін 3(ж)-ескертпені қараңыз.

ХҚЕС (IFRS) 9 қаржылық міндеттемелерге қатысты Компанияның есеп саясатына айтарлықтай әсер еткен жоқ.

(ii) Қаржы активтерінің құнсыздануы

ХҚЕС (IFRS) 9 ХҚЕС (IAS) 39-да қолданылатын «келтірілген шығындар» моделін болашаққа бағытталған «күтілетін несиелік шығындар» моделімен алмастырады. Құнсыздануды бағалаудың жаңа моделі басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтеріне қолданылады. Сәйкес ХҚЕС (IFRS) 9 несиелік шығындар ХҚЕС (IAS) 39-ға қарағанда ертерек танылады, қараңыз. Ескертпе 3 (з).

(iii) Жаңа стандартқа көшу

Компания 2023 жылдың 1 қаңтарына дейін басталатын жылдық кезеңдерде ұйымның қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер бойынша пайда немесе залал сомаларын ұсынуға қойылатын талаптарды қоса алғанда, «қаржы құралдары» ХҚЕС 9 (IFRS) қолдану қажеттілігінен уақытша босатуды пайдаланды. Тиісінше, Компания 2023 жылғы 1 қаңтарда бірыңғай күнге ХҚЕС (IFRS) 9 - толық көлемде бастапқы қолдануды жоспарлап отыр.

ХҚЕС (IFRS) 9-ға көшу нәтижесінде есеп саясатындағы өзгерістер ретроспективті түрде қолданылды. Компания қаржы активтерінің құнсыздануын қоса алғанда, жіктеу мен бағалауға қатысты салыстырмалы ақпаратты қайта есептеу талабынан қарастырылған ХҚЕС (IFRS) 9 босатуды пайдаланды.

Келесі бағалаулар 2023 жылдың 1 қаңтарында болған фактілер мен жағдайларға негізделген:

- Қаржылық актив ұсталатын бизнес-модельді анықтау.
- Сауда-саттыққа арналмаған үлестік құралдарға, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санатқа кейбір инвестициялар Компанияның қалауы бойынша айқындау.

ХҚЕС (IFRS) 7 белгілеген шектерде Компания 2022 жылға арналған ХҚЕС (IFRS) 9 жіктеу және бағалау (құнсыздануды қоса алғанда) талаптарына сәйкес есептілікте көрсетілген баптардың сомалары туралы, сондай-ақ 2023 жылға ХҚЕС (IAS) 39 сыныптамасы мен талаптарына сәйкес есептілікте көрсетілетін сомалар туралы ақпаратты ашқан жоқ).

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің жіктелуі

Келесі кестеде және оған ескертпелерде ХҚЕС (IAS) 39 сәйкес бағалаудың бастапқы санаттары және Компанияның қаржылық активтерінің әрбір сыныбы үшін ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес бағалаудың жаңа санаттары түсіндіріледі. Келесі кестеде ХҚЕС (IAS) 39 сәйкес қаржылық активтердің баланстық құнын ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес баланстық құнмен салыстыру келтірілген. ХҚЕС (IFRS) 9 қолдану қаржылық міндеттемелерді бағалау санаттарына әсер еткен жоқ.

Ескертпе	ХҚЕС (IAS) 39 сәйкес бастапқы жіктеу	ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес жаңа жіктеу	ХҚЕС (IAS) 39 сәйкес бастапқы баланстық құн	Қайта жіктеу	Бағалау негізін өзгерту	ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес жаңа баланстық құн	
Қаржылық активтер							
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	13	Несиелер және дебиторлық берешек	Амортизацияланған құн	14,367,249	-	(122,528)	14,244,721
Инвестициялық бағалы қағаздар - үлестік (а)	14	Сату үшін қолда бар	БЖКӘК бойынша бағаланады	34,645,375	-	-	34,645,375
Инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық (б)	15	Өтеу мерзіміне дейін ұсталатындар	Амортизацияланған құн	301,206,843	(12,353,642)	(134,596)	288,718,605
Инвестициялық бағалы қағаздар-борыштық	15	Өтеу мерзіміне дейін ұсталатындар	БЖКӘК бойынша бағаланады	-	12,353,642	(348,661)	12,004,981
Басқа қаржы активтері	20	Несиелер және дебиторлық берешек	Амортизацияланған құн	650,238	-	-	650,238
Қаржы активтерінің жиыны				350,869,705	-	(605,785)	350,263,920

ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес қаржы құралдарын жіктеуге қатысты топтың есеп саясаты 3(ж) - ескертпеде көрсетілген. Аталған саясатты қолдануға байланысты қаржы құралдарының жіктелуіндегі өзгерістер жоғарыдағы кестеде келтірілген және түсіндіріледі:

- Бұл үлестік бағалы қағаздар-бұл топ ұзақ уақыт бойы стратегиялық мақсатта ұстауға ниетті инвестициялар. ХҚЕС (IFRS) 9-ға сәйкес Компания 2023 жылғы 1 қаңтардағы осы инвестицияларды басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп анықтады. ХҚЕС 39 (IAS) айырмашылығы, осы инвестицияларға қатысты жинақталған әділ құн резерві ешқашан пайдаға немесе шығынға қайта жіктелмейді.

- б) Өтімділіктің күнделікті қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін белгілі бір қарыздық бағалы қағаздар ұсталады. Компанияның қазынашылық бөлімі өтімділікті басқару шығындарын азайту жолдарын іздейді және бұл үшін портфолио кірісін белсенді басқарады. Мұндай кірістер шартта көзделген алынған төлемдерден, сондай-ақ қаржы активтерін сатудан түскен пайда мен залалдан тұрады. Инвестициялық стратегия көбінесе құны бойынша айтарлықтай сату көлеміне әкеледі. Топ ХҚЕС 9 (IFRS) сәйкес бұл бағалы қағаздар бизнес-модель шеңберінде ұсталады деп санайды, оның мақсаты шартта көзделген ақша ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да қол жеткізіледі. Шарттық талаптар белгіленген мерзімде ақша ағындарының пайда болуын көздейді, бұл тек негізгі қарыздың және негізгі қарыздың өтелмеген бөлігіне пайыздардың төленуін білдіреді. Осылайша, бұл активтер ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелді.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ХҚЕС 39 (IAS) сәйкес кезең соңындағы құнсыздануға арналған резервті 2023 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ХҚЕС 9 (IFRS) сәйкес кезең басындағы шығындарға арналған бағалау резервімен салыстыру ұсынылған.

	2022 жылғы 31 желтоқсан ХҚЕС (IAS) 39	Қайта жіктеу	Қайта бағалау	2023 жылғы 1 қаңтар ХҚЕС (IFRS) 9
Қаржылық активтер				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	-	-	122,528	122,528
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар-борыштық	-	-	134,596	134,596
Басқа қаржы активтері	2,637,029	-	-	2,637,029
	<u>2,637,029</u>	<u>-</u>	<u>257,124</u>	<u>2,894,153</u>

5 Сақтандыру тәуекелдерін басқару

Бұл бөлімде сақтандыру тәуекелдері және Компанияның тәуекелдерді басқару тәсілі туралы жалпылама ақпарат берілген.

(а) Тәуекелдерді басқару мақсаттары және сақтандыру тәуекелін азайту саясаты

Компанияның сақтандыру тәуекелін басқару-бұл қызметтің маңызды аспектісі. Компания сақтандыру тәуекеліне ұшырайды, бұл сақтандыру шарттары бойынша төлемдердің түпкілікті шамасы немесе оларды жүзеге асыру уақыты әр түрлі факторлардың әсерінен – шағымдардың басталу жиілігіне, шағымдардың мөлшеріне, ұзақ реттеу кезеңі бар талаптардың дамуына байланысты Компания жүргізген бағалардан айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін. Компания сақтандырудың әртүрлі түрлері арасындағы әртараптандыру, бизнес түрлері бойынша сақтандыру портфелі бойынша шығындарды бақылау үшін андеррайтинг рәсімдерін қолдану, сондай-ақ өз ұстауында белгіленген тәуекел көлемінен асатын мөлшерде шығындардың туындау тәуекелін азайту үшін қайта сақтандыруды пайдалану арқылы сақтандыру тәуекелін бақылауды жүзеге асырады.

(б) Сақтандыру шарттарының талаптары мен ережелері және жабылатын тәуекелдердің сипаты

Төменде сақтандыру шарттарына байланысты туындайтын болашақ ақша ағындарының сомасына, мерзімдеріне және белгісіздігіне айтарлықтай әсер ететін сақтандыру шарттарының талаптары мен ережелері келтірілген. Бұдан басқа, бұдан әрі компанияның негізгі өнімдерін бағалау және Компания тиісті тәуекелдерді басқару тәсілдері ұсынылады.

(i) Сақтандыру шарттары-Мүлік

Өнімнің ерекшеліктері

Мүлікті сақтандыру (қандай да бір шектеулермен немесе қамтуды кеңейтумен) сақтанушыны оның материалдық меншігіне келтірілген залалдан немесе залалдан және осы залалдан туындаған қызметті тоқтата тұрудан қорғайды.

Ғимараттарға немесе олардың ішіндегі мүлікке зиян келтіру туралы шағымның себебі болып табылатын жағдай әдетте күтпеген жерден болады (мысалы, өрт немесе тонау сияқты) және оның себебі оңай анықталады. Осылайша, талап уақтылы қойылады және кідіріссіз шешілуі мүмкін. Сондықтан мүлікті сақтандыру ұзақ мерзімді жауапкершілікпен салыстырғанда қысқа мерзімді жауапкершілік ретінде жіктеледі, бұл жағдайда шағымның түпкілікті құнын анықтау ұзаққа созылады.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметінің, бәсекелестіктің және сақтандыру өтемақыларын төлеудің тәуекелдері болып табылады. Сақтандыру қызметінің тәуекелі-Компания әр түрлі сақтандырылатын мүлікке сәйкес келетін сақтандыру сыйлықақыларын есептемейді. Үй мүлкін сақтандыруға қатысты ұқсас тәуекел профилі бар мүліктің көп мөлшері күтіледі. Алайда, бұл коммерциялық қызметке тән емес. Коммерциялық мүліктің көп бөлігі үшін ұсыныстар орналасқан жердің, Қызмет түрінің және жергілікті қауіпсіздік шараларының бірегей комбинациясынан тұрады. Осы сақтандыру шарттары бойынша тәуекелге сәйкес сақтандыру сыйлықақысын есептеу субъективті, сондықтан қауіпті болып саналады.

Компания өз қызметін бәсекелестік жағдайында жүзеге асырады, сондықтан сақтандыру шарттары бойынша сыйлықақыларды шығынға ұшыраудың өзіндік тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып белгілеу тәуекеліне ұшырайды.

Мүліктің түрлері сақтанушының жалған немесе жарамсыз шағымдар жасау немесе шығынға ұшырағаннан кейін мәлімделген соманы асыра пайдалану қаупіне ұшырайды. Бұл экономикалық жағдайлардың неліктен жылжымайтын мүлік портфелінің кірістілігімен байланысты екенін түсіндіреді. Сақтандыру тәуекелі негізінен ақылға қонымды баға белгілеу, халықаралық стандарттарға сәйкес мүлікті тәуелсіз бағалау, өнім дизайны, тәуекелді таңдау және қайта сақтандыру арқылы басқарылады. Осылайша, Компания өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге мониторинг жүргізеді және жауап береді.

Сақтандыру процесінің бір бөлігі ретінде тәуекел концентрациясы топтың міндеттемелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін белгілі бір жағдай немесе бірқатар жағдайлар болған кезде пайда болуы мүмкін. Мұндай шоғырланулар бір сақтандыру шартына немесе байланысты сақтандыру шарттарының аз санына байланысты туындауы мүмкін және Елеулі міндеттемелер туындауы мүмкін мән-жайларға жатады.

(ii) Сақтандыру шарттары-зиян келтіргені үшін азаматтық жауапкершілік

Өнімнің ерекшеліктері

Компания Қазақстан Республикасында сақтандырудың міндетті және ерікті түрі бойынша зиян келтіргені үшін азаматтық жауапкершілікті сақтандыруды жүзеге асырады. Осындай шарттарға сәйкес сақтанушыларға дене жарақаты, сондай-ақ үшінші тараптардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіргені үшін төленген кез келген ақшалай өтемақы өтеледі. Тұтастай алғанда, тасымалдаушының жауапкершілігі ұзақ аяқталу кезеңі бар жауапкершілік ретінде қарастырылады, өйткені ол жазатайым оқиға болған белгілі бір жылдың талаптарын аяқтау және шешу үшін салыстырмалы түрде ұзақ уақытты қамтуы мүмкін.

Тәуекелдерді басқару

Осы өніммен байланысты негізгі тәуекелдер сақтандыру қызметінің, бәсекелестіктің және сақтандыру өтемақыларын төлеудің тәуекелдері болып табылады. Осы сақтандыру шарттары бойынша тәуекелге сәйкес сақтандыру сыйлықақысын есептеу субъективті, сондықтан қауіпті болып саналады. Сақтандыру тәуекелі негізінен ақылға қонымды баға белгілеу, өнімді жобалау, тәуекелді таңдау, сәйкес инвестициялық стратегия, рейтинг және қайта сақтандыру арқылы басқарылады. Осылайша, Компания өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге мониторинг жүргізеді және жауап береді.

(iii) Сақтандыру шарттары-жазатайым оқиғадан сақтандыру

Өнімнің ерекшеліктері

Жазатайым оқиғадан сақтандырудың мақсаты жазатайым оқиғалардың басталуына және өмір мен денсаулыққа зиян келтіруге байланысты сақтанушылардың мүліктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады. Осы өнім бойынша кіріс талаптарды жабуға төленген сомаларды және Компания шеккен шығыстарды шегергендегі сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша сыйлықақылардан түседі. Қайтыс болған, мүгедектігі анықталған немесе денсаулығына зиян келтірілген жағдайда сақтанушыға төленуге жататын сома тіркелген болып табылады.

Сақтандыру жағдайлары-бірінші, екінші, үшінші Компаниядағы мүгедектік және жазатайым оқиға салдарынан қайтыс болу. Сақтандырушы жауап бермейтін сақтандыру жағдайларынан бірқатар ерекшеліктер бар, мұндай бірқатар ерекшеліктерде мүгедектік немесе кез-келген аурудан, соның ішінде кәсіптік аурудан қайтыс болу.

Тәуекелдерді басқару

Сақтандырудың осы түрімен байланысты негізгі тәуекелдер андеррайтинг және бәсекелестік тәуекелі болып табылады.

Сақтандыру қызметінің тәуекелі-дұрыс емес тарифтік ставкаларды пайдалану (төмендетілген тарифтер шығындарға әкелуі мүмкін, асыра бағаланған тарифтер бизнесті жоғалтуға әкелуі мүмкін) және селекцияға қарсы мүмкіндік. Бұл тәуекелдерді болдырмау үшін Компания әлеуетті клиенттерді өлім-жітімге (жазатайым оқиғаға) қатысты біртекті компанияларға бөледі және осы бөлімге сәйкес шешімдер қабылдайды. Тарифтерді айқындау және сақтандыруға қабылдау туралы шешім қабылдау кезінде мынадай факторлар ескеріледі: сақтандырылушының қызмет түрі, жасы, қауіпті хоббиі, шарт жасасқанға дейін жарақаттардың болуы, көліктің болуы, ЖҚЕ бұзу саны және т. б. Мұндай ақпаратты талдау жоғары жарақатқа ұшыраған адамдарды жоюға мүмкіндік береді.

Компания өз қызметін бәсекелестік жағдайында жүзеге асырады, сондықтан сақтандыру шарттары бойынша сыйлықақыларды шығынға ұшыраудың өзіндік тәжірибесі негізінде емес, бәсекелестердің баға белгілеу стратегияларын ескере отырып белгілеу тәуекеліне ұшырайды.

Сақтандыру тәуекелін басқару негізінен баға белгілеу, өнім дизайны, андеррайтинг және төлемдерді басқару арқылы жүзеге асырылады. Осылайша, Компания өз қызметін жүзеге асыратын жалпы экономикалық және коммерциялық жағдайлардағы өзгерістерге мониторинг жүргізеді және жауап береді.

(в) Сақтандыру тәуекелдерінің шоғырлануы

Компания кездесетін сақтандыру тәуекелінің негізгі аспектісі-белгілі бір оқиға немесе бірқатар оқиғалар топтың міндеттемелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін жағдайда болуы мүмкін сақтандыру тәуекелінің шоғырлану дәрежесі. Мұндай шоғырланулар бір сақтандыру шартына немесе байланысты сақтандыру шарттарының аз санына байланысты туындауы мүмкін және Елеулі міндеттемелер туындауы мүмкін мән-жайларға жатады. Сақтандыру тәуекелін шоғырландырудың маңызды аспектісі-бұл бірқатар жеке сақтандыру кластары немесе келісімшарттар сериясы ішінде тәуекелдердің жинақталуы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Тәуекел концентрациясы зақымданудың ауырлығы жоғары оқиғалардан да, табиғи апаттар сияқты төмен жиіліктегі оқиғалардан да және андеррайтеринг белгілі бір географиялық орналасу немесе демографиялық тенденция сияқты белгілі бір топпен шектелген жағдайларда да туындауы мүмкін.

Компанияның осы тәуекелдерді басқарудың негізгі әдістері екі жақты. Біріншіден, тәуекелдерді басқару тиісті андеррайтинг арқылы жүзеге асырылады. Егер күтілетін пайда қабылданған тәуекелдерге сәйкес келмесе, андеррайтерлерге тәуекелдерді сақтандыруға рұқсат етілмейді. Екіншіден, тәуекелді басқару қайта сақтандыруды пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Компания міндеттемелер мен мүлікті сақтандыру қызметінің әртүрлі санаттары үшін қайта сақтандыру бойынша қамтуды сатып алады. Компания қайта сақтандыру бағдарламасына байланысты шығындар мен пайданы тұрақты негізде бағалайды.

(г) Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау

Компания тәуекелдің шоғырлануына қатысты қабылдауға дайын жалпы жиынтық тәуекелді белгілейді. Ол тәуекелді бағалау кезінде де, ай сайынғы негізде де Компанияның негізгі жиынтық тәуекелдерін көрсететін есептерді зерттеу арқылы осы әсердің мониторингін жүргізеді. Компания қайта сақтандыру бағдарламаларының тиімділігін және компания әсер ететін таза әсерді өлшеу мақсатында жиынтық тәуекелдерге мониторинг жүргізу үшін бірнеше модельдеу құралдарын пайдаланады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияда 1,674,644 мың теңге қолданыстағы сақтандыру шарттары болған (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 1,562,477 сақтандыру шарттары).

(и) Қызметтің әртүрлі бағыттарының тәуекелге ұшырауы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі белгіленген шоғырлану төмендегідей ұсынылған:

мың теңге	Сақтандырудың жалпы сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Меншікті ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Мүлік-ерікті	4,731,655,807	(919,642,688)	3,812,013,119
Азаматтық жауапкершілік – ерікті	654,403,826	(98,817,786)	555,586,040
Автокөлікті сақтандыру – ерікті	870,193,389	-	870,193,389
Жазатайым оқиғалардан – ерікті	297,100,838		297,100,838
Автокөлік құралдары иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	73,899,635	-	73,899,635
Су көлігі иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	1,150,463,000	(1,083,322,500)	67,140,500
Медициналық сақтандыру – ерікті	87,184,352	-	87,184,352
Әуе көлігі иелерінің жауапкершілігі – ерікті	86,000	-	86,000
Жүктер-ерікті	127,576,574	(2,400,000)	125,176,574
Су көлігі – ерікті	8,526,737	-	8,526,737
Әуе көлігі – ерікті	19,682,182	-	19,682,182
Басқа да ерікті сақтандыру	212,223,992	-	212,223,992
Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық жауапкершілігі – міндетті	4,163,914,527	-	4,163,914,527
Басқа міндетті сақтандыру	119,462,279	-	119,462,279
Total	12,516,373,138	(2,104,182,974)	10,412,190,164

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі белгіленген шоғырлану төмендегідей ұсынылған:

мың тенге	Жалпы сақтандыру сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Меншікті ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Сақтандыру түрі			
Мүлік-ерікті	4,684,921,782	(1,322,358,089)	3,362,563,693
Азаматтық жауапкершілік – ерікті	459,040,552	(98,578,986)	360,461,566
Автокөлікті сақтандыру – ерікті	454,247,586	-	454,247,586
Жазатайым оқиғалардан – ерікті	292,279,825	-	292,279,825
Автокөлік құралдары иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	50,916,059	-	50,916,059
Су көлігі иелерінің азаматтық жауапкершілігі – ерікті	1,390,003,000	(1,238,255,500)	151,747,500
Медициналық сақтандыру – ерікті	56,603,410	-	56,603,410
Әуе көлігі иелерінің жауапкершілігі – ерікті	38,000	-	38,000
Жүктер-ерікті	151,999,830	(3,951,062)	148,048,768
Су көлігі – ерікті	9,272,768	-	9,272,768
Әуе көлігі – ерікті	6,083,283	-	6,083,283
Басқа да ерікті сақтандыру	198,411,984	-	198,411,984
Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық жауапкершілігі – міндетті	3,697,440,075	-	3,697,440,075
Басқа міндетті сақтандыру	102,206,869	-	102,206,869
Барлығы	11,553,465,023	(2,663,143,637)	8,890,321,386

(ii) *Елдер бөлінісінде тәуекелдердің ықпалына ұшырау*

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания Қазақстан Республикасынан басқа келесі елдерде тәуекелдерге тап болады:

мың тенге	Жалпы сақтандыру сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Меншікті ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Ел			
Америка Құрама Штаттары	399,786,136	-	399,786,136
Ұлыбритания	291,312,327	-	291,312,327
Үндістан	144,499,560	-	144,499,560
Словения	120,078,008	-	120,078,008
Сингапур	97,486,119	-	97,486,119
Тайвань	91,553,099	-	91,553,099
Бермуд аралдары	60,530,854	-	60,530,854
Швейцария	32,763,693	-	32,763,693
Түркия	24,644,614	-	24,644,614
Ресей Федерациясы	15,678,263	-	15,678,263
Өзбекстан	6,128,669	-	6,128,669
Қытай	4,843,628	-	4,843,628
Басқа елдер	444,389,026	(12,282,993)	432,106,033
Тәуекелге жалпы ұшырау (Қазақстанды қоспағанда)	1,733,693,996	(12,282,993)	1,721,411,003
Қазақстан	10,782,679,142	(2,091,899,981)	8,690,779,161
Барлығы	12,516,373,138	(2,104,182,974)	10,412,190,164

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания Қазақстан Республикасынан басқа келесі елдерде тәуекелдерге тап болады:

мың теңге Ел	Жалпы сақтандыру сомасы	Қайта сақтандыру сомасы	Меншікті ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Америка Құрама Штаттары	350,374,492	-	350,374,492
Ұлыбритания	262,675,438	-	262,675,438
Словения	152,612,915	-	152,612,915
Үндістан	151,360,003	-	151,360,003
Тайвань	92,713,495	-	92,713,495
Швейцария	80,733,361	-	80,733,361
Сингапур	77,713,313	-	77,713,313
Бермуд аралдары	76,293,447	-	76,293,447
Түркия	21,918,960	-	21,918,960
Ресей Федерациясы	14,574,451	-	14,574,451
Өзбекстан	2,447,328	-	2,447,328
Қытай	413,185	-	413,185
Басқа елдер	393,676,799	(12,282,994)	381,393,805
Тәуекелге жалпы ұшырау (Қазақстанды қоспағанда)	1,677,507,187	(12,282,994)	1,665,224,193
Қазақстан	9,875,957,836	(2,650,860,643)	7,225,097,193
Барлығы	11,553,465,023	(2,663,143,637)	8,890,321,386

(iii) **Апатты оқиғалар қаупіне ұшырау**

Компанияның елеулі шығындарының ең үлкен ықтималдығы, мысалы, Алматыдағы жер сілкінісі салдарынан болған залал сияқты апатты оқиғалардың нәтижесінде туындайды. Компанияда табиғи апаттарды модельдеу әдістері мен максималды ықтимал зақымдануды (МЫЗ) модельдеуге ықпал ететін бағдарламалық жасақтама жоқ. Алайда, Компания өз шығындарын бағалады, оның пікірінше, Алматыда орналасқан мүлікті сақтандырудың қолданыстағы шарттары бойынша жалпы жауапкершіліктің 10% аспайтын болады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі белгіленген шоғырлану төмендегідей ұсынылған:

мың теңге апатты оқиғалар	Сақтандырудың жалпы сомасы	Имитацияланған МЫЗ (қайта сақтандыруға дейін)	Меншікті ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Рихтер шкаласы бойынша магнитудасы 7 балдан асатын Алматыдағы жер сілкінісі	236,216,486	23,621,648	10,218,724

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі белгіленген шоғырлану төмендегідей ұсынылған:

мың теңге Апатты оқиғалар	Сақтандырудың жалпы сомасы	Имитацияланған МЫЗ (қайта сақтандыруға дейін)	Меншікті ұстау (қайта сақтандырудан кейін)
Рихтер шкаласы бойынша магнитудасы 7 балдан асатын Алматыдағы жер сілкінісі	294,380,877	29,438,088	12,735,000

(iv) Сезімталдықты талдау

Келесі кестеде есепті күні мүмкін болатын андеррайтинг тәуекелінің айнымалыларында өзгерістер болған жағдайда пайда немесе шығын мен меншікті капиталдың қалай өскенін/(азайғанын) талдау берілген. Талдау қайта сақтандыру нәтижесінде тәуекелдің төмендеуіне дейін де, одан кейін де сезімталдықты көрсетеді және барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деген болжамға негізделген.

2023 ж. мың теңге	Пайда немесе шығын		Меншікті капитал	
	Жалпы сома	Нетто-шамасы	Жалпы сома	Нетто-шамасы
Соңғы шағымдар (5% - ға ұлғайту)	(1,812,193)	(1,805,261)	(1,812,193)	(1,805,261)
Соңғы шағымдар (5% - ға төмендеу)	1,812,193	1,805,261	1,812,193	1,805,261

2022 (қайта есептелген) мың теңге	Пайда немесе шығын		Меншікті капитал	
	Жалпы сома	Нетто-шамасы	Жалпы сома	Нетто-шамасы
Соңғы шағымдар (5% - ға ұлғайту)	(1,417,699)	(1,412,404)	(1,417,699)	(1,412,404)
Соңғы шағымдар (5% - ға төмендеу)	1,417,699	1,412,404	1,417,699	1,412,404

Андеррайтерлік тәуекел айнымалыларындағы өзгерістер негізінен пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға келесідей әсер етеді. Пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға әсері тиісті табыс салығын шегергенде ұсынылады.

а) Пайда немесе шығын:

- Шығын компоненттерімен байланысты міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.
- Пайда немесе шығын құрамында сақтандыру бойынша қаржылық кірістер немесе шығыстар ретінде танылатын міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындарының өзгеруі.

б) Меншікті капитал

- (а) тармағына сәйкес пайдаға немесе шығынға әсері.

(д) Шығындар тарихы

Төмендегі кестеде кумулятивті төлемдерді бағалау (жалпы) уақытының өзгеруі көрсетілген. Әр кестеде әр жылдағы шығындар үшін Компанияның жалпы төлемдерін бағалау уақытының өзгеруі көрсетілген, сонымен қатар жиынтық төлемдерді қаржылық жағдай туралы есепке енгізілген сомамен салыстыру ұсынылған. Қалдықтар есепті күнге қолданыстағы айырбас бағамы бойынша қайта есептелді.

Шығынның дамуын талдау (жалпы) - барлығы

мың теңге	Шығындар жылы							Барлығы
	2016 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2022 ж.	
Жинақталған шығындарды бағалау								
Шығын жылының соңына	18,542,646	31,365,755	34,499,203	36,711,698	39,808,531	81,953,239	82,810,839	113,441,623
- бір жылдан кейін	17,720,010	39,127,306	33,737,387	34,532,816	28,400,858	82,364,918	83,948,963	-
- екі жылдан кейін	15,805,837	38,065,802	34,870,732	28,520,798	26,475,666	85,718,279	-	85,718,279
- үш жылдан кейін	13,979,245	38,251,901	32,188,600	27,576,309	25,153,818	-	-	25,153,818
- төрт жылдан кейін	13,931,040	37,348,153	31,855,402	27,916,276	-	-	-	27,916,276
- бес жылдан кейін	13,528,781	36,966,399	32,219,436	-	-	-	-	32,219,436
- алты жылдан кейін	13,268,697	37,847,309	-	-	-	-	-	37,847,309
- жеті жылдан кейін	13,411,823	-	-	-	-	-	-	13,411,823
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жиынтық шығынды бағалау	13,411,823	37,847,309	32,219,436	27,916,276	25,153,818	85,718,279	83,948,963	113,441,623
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жиынтық төлемдер	(12,971,387)	(36,644,160)	(30,047,988)	(25,830,087)	(19,619,621)	(60,130,981)	(52,959,568)	(30,748,059)
2016 жылға дейін болған сақтандыру жағдайлары бойынша төленбеген шығындар бойынша міндеттемелердің жиынтығы								
Дисконттаудың әсері								1,516,043
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төленбеген шығындар бойынша міндеттемелердің жиынтығы	440,436	1,203,149	2,171,448	2,086,189	5,534,197	25,587,298	30,989,395	82,693,564
								150,343,037

6 Сақтандыру бойынша кіріс

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар		
Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің өзгеруіне қатысты сомалар		
- Есепті кезеңде сақтандыру шарттары бойынша қызметтер көрсету салдарынан ШКҚМ босату	12,094,989	8,483,695
- Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзетуді босату	621,066	449,279
- Есепті кезең ішінде шеккен сақтандыру шарттары бойынша шығыстарды жабуға міндеттемелерді босату	3,632,019	3,708,203
- Басқалары	24,973	200,929
Аквизициялық ақша ағындарына қатысты сомалар	17,419,692	12,326,741
	33,792,739	25,168,847
СБНТ қолдану арқылы бағаланатын шарттар	138,217,892	124,701,203
Сақтандыру шарттары бойынша түсімдердің жиыны (қараңыз ескертпе 18(А))	172,010,631	149,870,050

7 Сақтандыру қызметтеріне арналған шығыстар

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Төленген шағымдар мен жеңілдіктер	84,797,421	54,527,164
Пайда болған талаптар мен артықшылықтар (Қалпына келтіру)/ауыр сақтандыру шарттары бойынша шығындар (18 (А) Ескертпе)	20,141,679	21,531,348
Комиссиялық кірістер мен шығыстар	(2,123,122)	1,093,539
Жалақы	31,753,515	28,034,716
Сақтандыруды дамытуға арналған шығыстар*	9,780,684	9,187,145
Жарнама	7,101,633	8,204,898
Басқа салықтар мен алымдар	2,308,535	2,328,540
Тозу және амортизация (16 және 17 ескертпелер)	1,887,006	1,638,702
Жалға алу	526,573	571,079
Банк комиссиялары	343,768	312,992
Байланыс қызметтері	308,490	207,299
Консультациялық және кәсіби қызметтер	282,515	221,894
Шарушылық шығындар	280,847	195,040
Күзет	172,454	223,408
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	110,292	107,727
Коммуналдық қызметтер	100,304	89,011
Басқа операциялық шығындар	68,289	59,966
	815,609	857,886
	158,656,492	129,392,354
Жыл ішінде пайда болған аквизициялық ақша ағындарына жатқызылған сомалар (18 (А) Ескертпе)	(42,949,809)	(41,840,912)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы (18 (А) Ескертпе)	42,269,030	37,569,057
	157,975,713	125,120,499
Ұсынылған:		
Сақтандыру қызметтеріне арналған шығыстар (18(А) Ескертпе)	149,128,424	117,383,512
Басқа операциялық шығындар	8,847,289	7,736,987
	157,975,713	125,120,499

* Сақтандыруды дамытуға арналған шығыстарға келісімшарт негізінде жалданған Жеке тұлғаларға белгілі бір өнімдерге қатысты маркетингтік қызмет үшін төленген шығындар кіреді.

2023 жылы бір компания ұсынатын компанияның аудиторлық және басқа да консультациялық қызметтерінің құны тиісінше 76,000 мың теңгені және 66,879 мың теңгені құрады (2022: тиісінше 49,000 мың теңге және 83,865 мың теңге).

8 Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кірістер, нетто

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер		
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	3,158,658	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	25,971,508	24,453,374
Банктердегі жинақ шоттарындағы ақша қаражаттары	2,959,232	789,057
«Кері РЕПО» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	56,966	39,446
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістердің жиынтығы	32,146,364	25,281,877
Пайыздық шығыстар		
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(1,139,103)	(30,950)
Пайыздық шығыстардың жиыны	(1,139,103)	(30,950)

9 Басқа инвестициялық кірістер, нетто

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Дивидендтік кіріс	5,655,605	2,106,383
Таза өткізілген (залал)/инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан түскен пайда	(166,055)	3,474,764
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан таза (шығын)/пайда	(2,243,365)	8,292,039
	3,246,185	13,873,186

10 Қаржы активтерінің құнсыздануынан таза шығын

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	103,304	-
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	(14,523)	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар (15-Ескертпе)	(24,000)	-
Басқа активтер (20-ескерту)	(123,704)	(2,401,341)
	(58,923)	(2,401,341)

11 Қаржылық қызметтен таза нәтиже

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар		
Ақшаның уақытша құнының әсері мен өзгеруін көрсететін пайыздық шығыстар	(11,292,852)	(11,383,490)
Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің және басқа қаржылық болжамдардың әсері	(1,524,175)	5,010,905
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан таза пайда/(залал)	564,910	(4,435,967)
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстардың жиыны	(12,252,117)	(10,808,552)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық кіріс		
Ақшаның уақытша құнының әсері мен өзгеруін көрсететін пайыздық шығыстар	144,365	342,485
Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің және басқа қаржылық болжамдардың әсері	48,540	(28,294)
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	178,974	40,346
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық табыстың жиыны	371,879	354,537

12 Табыс салығы бойынша шығыс

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	(501,732)	(3,521,204)
Өткен есепті кезеңдерде төленбеген ағымдағы табыс салығы	-	(114,030)
Барлық ағымдағы табыс салығы	(501,732)	(3,635,234)
Уақытша айырмашылықтардың туындауы және қалпына келтірілуі және бағалау резервінің шығындарға өзгеруі салдарынан кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің/кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасының өзгеруі	(681,013)	296,824
Табыс салығы бойынша шығыстардың жиыны	(1,182,745)	(3,338,410)

2023 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша қолданылатын мөлшерлеме 20% құрайды (2022 жыл: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені салыстыру:

мың теңге	2023 ж.	%	2022 ж. (қайта есептелген)	
			есептелген)	%
Салық салуға дейінгі пайда	29,107,990	100	40,995,431	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы ставкаға сәйкес есептелген табыс салығы	(5,821,598)	(20,0)	(8,199,071)	(20,0)
Инвестициялық бағалы қағаздардан салық салынбайтын табыс	3,996,237	13.7	5,641,940	13.8
Өткен есепті кезеңдерде аз төленген табыс салығы	-	-	(114,030)	(0.3)
Еншілес кәсіпорыннан алынған дивидендтерден алынбайтын өзге де кірістер	1,054,573	3.6	295,042	1.0
Басқа шегерілмейтін шығыстар	(411,957)	(1.4)	(962,291)	(3.3)
	(1,182,745)	(4.1)	(3,338,410)	(8.1)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық активтерінің пайда болуына әкеледі. Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын уақытша айырмашылықтарды пайдалану мерзімі Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмейді.

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	Пайда немесе шығын ретінде танылған	Меншікті капитал құрамында танылған	2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	-	-	(16,880)	(16,880)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	115,464	(5,173)	-	110,291
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(589,860)	(48,473)	-	(638,333)
Басқалары	(58,022)	5,852	-	(52,170)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(109,004)	(864,017)	-	(973,021)
Сақтандыру шарттары бойынша аванстар	32,320	259,728	-	292,048
Салықтар	12,926	26,623	-	39,549
Демалыс және сыйлықақылар бойынша резерв	190,204	(55,553)	-	134,651
	(405,972)	(681,013)	(16,880)	(1,103,865)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық (қайта есептелген)	Пайда немесе шығын ретінде танылған	Меншікті капитал құрамында танылған	2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық (қайта есептелген)
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	(1,003,811)	-	1,003,811	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	48,786	66,678	-	115,464
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(547,877)	(41,983)	-	(589,860)
Басқалары	(22,687)	(35,335)	-	(58,022)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(260,627)	151,623	-	(109,004)
Сақтандыру шарттары бойынша аванстар	16,964	15,356	-	32,320
Салықтар	11,755	1,171	-	12,926
Демалыс және сыйлықақылар бойынша резерв	50,890	139,314	-	190,204
	(1,706,607)	296,824	1,003,811	(405,972)

13 Ақша қаражаттары және олардың баламалары

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Кассадағы ақша қаражаты	10,153	255
Жолда ақша қаражаты	63,171	32,080
Банктердегі ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер		
Қазақстандық банктер		
«Ваа3» - тен «Ваа1» - ге дейінгі кредиттік рейтингпен	4,377	-
«Ва3» - тен «Ва1» - ге дейінгі кредиттік рейтингі бар	3,614,916	414
«В3» - тен «В1» - ге дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	1,286,399
Берілген кредиттік рейтингі жоқ	237,979	25,293
	3,857,272	1,312,106
Банктердегі жинақ шоттарындағы ақша қаражаттары		
«Ва3» - тен «Ва1» - ге дейінгі кредиттік рейтингі бар	14,723,931	-
«В3» - тен «В1» - ге дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	13,022,808
	14,723,931	13,022,808
Шығынға арналған бағалау резерві	(19,224)	-
Банктік шоттардағы барлық ақша қаражаттары	18,635,303	14,367,249
Бастапқы мерзімі үш айдан аз сатып алу және кері сату шарттары (кері «РЕПО») – кредиттік рейтинг бермей	4,560,346	-
Барлық ақша қаражаттары мен олардың баламалары	23,195,649	14,367,249

Кредиттік рейтингтер «Moody's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық ақша қаражаттары мен олардың баламалары кредиттік тәуекел деңгейінің 1 - сатысына жатқызылды (2022 жылғы 31 желтоқсан-құнсызданбаған және мерзімі өткен).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі жинақ шоттары бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері жылына 1.5% - дан 16% - ға дейін (2022 жылғы 31 желтоқсан: жылына 0.5% - дан 15% - ға дейін) құрады.

2023 жыл ішінде Компания Қазақстан қор биржасында «кері РЕПО» шарттарын жасасты. Осы шарттардың мәні әділ құны 4,523,417 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары болды.

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның бір банкте (2022: бір банкте) қалдықтары болды, бұл ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жалпы балансының 10% - дан астамын құрайды. Осы банк бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 18,337,690 мың теңгені құрады (2022 жыл: 14,305,855 мың теңге). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кері «РЕПО» мәмілелері бойынша баланстық құн ақшалай қаражаттың жалпы сомасының 10% асады.

14 Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	81,313,729	-
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	-	34,645,375
	81,313,729	34,645,375

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Қарыз құралдары		
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«Ваа3» кредиттік рейтингімен		
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған	8,633,979	-
- Компанияның меншігіндегі	16,038,256	-
Барлық мемлекеттік облигациялар	24,672,235	-
Шет мемлекеттердің облигациялары		
«АА1» - ден «Аа3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	6,842,625	-
Шет мемлекеттердің барлық облигациялары	6,842,625	-
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары		
«AAA» кредиттік рейтингімен	6,803,769	-
«А1» - ден «А3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	3,687,627	-
«Ваа1» - ден «Ваа3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	476,111	-
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының барлық облигациялары	10,967,507	-
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
«Ваа1» - ден «Ваа3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	12,825,684	-
Қазақстандық компаниялардың барлық корпоративтік облигациялары	12,825,684	-
Жалпы облигациялар	55,308,051	-
Үлестік құралдар		
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының акциялары		
APPLE INC акциялары	11,494,670	15,790,551
MICROSOFT CORPORATION акциялары	9,635,136	7,817,729
JOHNSON&JOHNSON акциялары	4,775,950	10,956,746
AIRBUS SE акциялары	89,228	69,655
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдары акцияларының жиыны	25,994,984	34,634,681
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ акциялары	10,694	10,694
Акциялардың жиыны	26,005,678	34,645,375
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар барлығы	81,313,729	34,645,375

Кредиттік рейтингтер «Moody's» кредиттік агенттігінің стандарттарына немесе осыған ұқсас халықаралық агенттіктердің аналогтарына сәйкес ұсынылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 4 Эмитенттің қаржы құралдарына иелік етті, олар әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10% - дан астамын құрайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 58,627,725 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 Желтоқсанда: жалпы балансы 34,565,026 мың теңге болатын 3 Эмитент).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар шығаратын купондық пайыздық мөлшерлемелер жылына 0.38% - дан 18.69% - ға дейін құрайды.

15 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	312,904,685	-
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	-	301,206,843
	312,904,685	301,206,843
мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары		
«Ваа3» кредиттік рейтингімен		
- «РЕПО» мәмілелері бойынша кепілге салынған	12,025,530	-
- Компанияның меншігіндегі	192,765,325	183,537,204
Барлық мемлекеттік облигациялар	204,790,855	183,537,204
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары		
«AAA» кредиттік рейтингімен	33,795,837	53,297,346
«AA1» - ден «Aa3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	5,751,372	1,299,576
«A1» - ден «A3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	21,613,639	17,609,194
«Ваа1» - ден «Ваа3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	2,400,351	-
Шетелдік корпорациялар мен халықаралық қаржы ұйымдарының барлық облигациялары	63,561,199	72,206,116
Қазақстандық банктердің облигациялары		
«Ваа1» - ден «Ваа3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	7,316,329	4,203,706
«Ва1» - ден «Ва3» - ке дейінгі кредиттік рейтингі бар	8,707,654	7,214,925
«В1» - ден «В3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	-	7,432,446
Қазақстандық банктердің барлық облигациялары	16,023,983	18,851,077
Қазақстандық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
«Ваа1» - ден «Ваа3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	28,687,244	26,612,446
Берілген кредиттік рейтингі жоқ	-	-
Қазақстандық компаниялардың барлық корпоративтік облигациялары	28,687,244	26,612,446
Шығынға арналған бағалау резерві	(158,596)	-
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың барлығы	312,904,685	301,206,843

Жоғарыда келтірілген кесте «Moody's» агенттігі немесе «Moody's» агенттігінің шкаласына сәйкес айырбасталған басқа агенттіктер берген кредиттік рейтингтер негізінде құрастырылған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құн бойынша бағаланатын барлық инвестициялық бағалы қағаздар кредиттік тәуекел деңгейінің 1 - сатысына жатқызылды (2022 жылғы 31 желтоқсан-күнсызданбаған және мерзімі өткен).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 1 Эмитенттің (2022 жыл: 2 Эмитент) қаржы құралдарына иелік етті, оның үлесіне амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы балансының 10% - дан астамы тиесілі. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы эмитенттер бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 204,739,239 мың теңгені құрайды (2022 жыл: 222,844,965 мың теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық бағалы қағаздар шығаратын жылдық тиімді мөлшерлеме жылына 1.5% - дан 18.51% - ға дейін (2022 жылғы 31 желтоқсан: жылына 3.88% - дан 17,5% - ға дейін). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың өтеу мерзімі 2024 жылғы қаңтардан 2048 жылғы қазанға дейін (2022 жылғы 31 желтоқсан: 2023 жылғы қаңтардан 2048 жылғы қазанға дейін) құрайды.

16 Инвестициялық меншік

	Жер учаскелері мен ғимараттар мың теңге
Нақты шығындар	
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	4,837,203
Түсімдер/(шығу)	-
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	4,837,203
Амортизация	
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(304,962)
Бір жылға есептелген амортизация	(63,102)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(368,064)
Баланстық құн	
2023 жылғы 31 желтоқсанға	4,469,139
Нақты шығындар	
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	5,755,732
Негізгі құралдардың құрамына аудару	(918,529)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	4,837,203
Амортизация	
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(297,108)
Бір жылға есептелген амортизация	(65,623)
Негізгі құралдардың құрамына аудару	57,769
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(304,962)
Баланстық құн	
2022 жылғы 31 желтоқсанға	4,532,241

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық жылжымайтын мүліктің баланстық құны оның әділ құнына тең болды. 2023 және 2022 жылдары Компания инвестициялық меншікке ішкі бағалау жүргізді. Активтердің әділ құнын бағалау үшін нарықтық тәсіл қолданылды. Нарықтық тәсіл ұқсас мүлікті сату аналогтарының нәтижелерін талдауға негізделген. Инвестициялық меншіктің әділ құны әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған.

Компания операциялық жалдау шарттары бойынша алынған 360,178 мың теңге (2022 жыл: 332,083 мың теңге) мөлшеріндегі жалдау төлемдерінен кірісті «басқа операциялық кіріс» құрамында жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен табыс ретінде таныды.

17 Негізгі құралдар және материалдық емес активтер

мың теңге	Жер		Көлік құралдары	Аяқталмаған құрылыс	Басқа да негізгі құралдар	Материалдық емес активтер	Барлығы
	учаскелері мен ғимараттар	Компьютерлер мен кеңсе жабдықтары					
Нақты шығындар							
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	3,772,131	1,000,800	390,608	987,265	1,673,030	595,030	8,418,864
Түсімдер	-	53,459	-	1,090,751	62,418	48,665	1,255,293
Шығу	-	(54,612)	(85,721)	(21,013)	(25,577)	-	(186,923)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	3,772,131	999,647	304,887	2,057,003	1,709,871	643,695	9,487,234
Амортизация							
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(432,888)	(684,031)	(321,524)	-	(979,438)	(394,541)	(2,812,422)
Бір жылға есептелген амортизация Шығу	(65,724)	(113,477)	(33,380)	-	(153,829)	(97,061)	(463,471)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	-	54,612	72,601	-	23,014	-	150,227
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(498,612)	(742,896)	(282,303)	-	(1,110,253)	(491,602)	(3,125,666)
Баланстық құн							
2023 жылғы 31 желтоқсанға	3,273,519	256,751	22,584	2,057,003	599,618	152,093	6,361,568
Нақты шығындар							
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	3,310,226	956,600	387,568	-	1,537,366	532,161	6,723,921
Түсімдер	-	52,323	13,500	530,641	143,703	62,869	803,036
Инвестициялық меншік құрамынан ауыстыру Шығу	461,905	-	-	456,624	-	-	918,529
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	-	(8,123)	(10,460)	-	(8,039)	-	(26,622)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	3,772,131	1,000,800	390,608	987,265	1,673,030	595,030	8,418,864
Амортизация							
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(313,361)	(572,057)	(275,950)	-	(804,415)	(306,059)	(2,271,842)
Бір жылға есептелген амортизация	(61,758)	(119,912)	(56,034)	-	(179,270)	(88,482)	(505,456)
Инвестициялық меншік құрамынан ауыстыру Шығу	(57,769)	-	-	-	-	-	(57,769)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	-	7,938	10,460	-	4,247	-	22,645
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(432,888)	(684,031)	(321,524)	-	(979,438)	(394,541)	(2,812,422)
Баланстық құн							
2022 жылғы 31 желтоқсанға	3,339,243	316,769	69,084	987,265	693,592	200,489	5,606,442

18 Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары

	Бағалаудың жалпы үлгісі (БЖУ)		Сыйлықақыны бөлуге негізделген тәсіл (СБНТ)				
	Авто, т / ж	Жалпы сақтандыру (шығарылған сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары)	Мүлік, әуе, теміржол көлігі, ғарыш объектілері (шығарылған қайта сақтандыру шарттары)	Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру (тікелей сақтандыру)	Мүлікті сақтандыру (тікелей сақтандыру)	Жүктерді сақтандыру (тікелей)	Жасалған шарттар қайта сақтандыру
2023 ж. мың теңге							
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(11,333,798)	(3,891,237)	(129,280,596)	(16,765,707)	(3,216,806)	(1,940,277)	-
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	136,345	-	-	-	-	-	30,159
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	-	-	-	-	-	1,649,028
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	(70,009)
							(70,009)
							(182,685,981)
							166,504
							1,649,028
							(70,009)
							(70,009)

	Бағалаудың жалпы үлгісі (БЖУ)		Сыйлықақыны бөлуге негізделген тәсіл (СБНТ)				
	Авто, т / ж	Жалпы сақтандыру (шығарылған сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары)	Мүлік, әуе, теміржол көлігі, ғарыш объектілері (шығарылған қайта сақтандыру шарттары)	Көлік құралдары нелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру (тікелей сақтандыру шарттары)	Мүлкігі сақтандыру (тікелей сақтандыру шарттары)	Жүктерді сақтандыру (тікелей сақтандыру шарттары)	Жасалған шарттар қайта сақтандыру
2022 ж. мың теңге							
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(4,726,824)	(2,140,506)	(97,217,574)	(15,447,286)	(48,463)	(19,825,794)	(1,669,976)
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	-	-	-	-	-	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	-	-	-	-	-	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	(66,005)
		(4,726,824)	(97,217,574)	(15,447,286)	(48,463)	(19,825,794)	(1,669,976)
							(3,192,648)
							(148,081,881)

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сақтандыру шарттары бойынша кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі 455,481 мың теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсан: 424,087 мың теңге) құрайды, ол негізінен Компания көрсеткен қызметтер үшін алуға жататын сыйлықақыларға жатады.

(а) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қозғалыстар

Келесі салыстырулар кірістер мен шығыстар туралы есепте танылған ақша қаражаттары мен сомалардың қозғалысы нәтижесінде жыл ішінде әр сегменттегі сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының таза баланстық құны қалай өзгергенін көрсетеді.

Компания жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелердің қозғалысын және туындаған талаптар бойынша міндеттемелердің қозғалысын бөлек талдайтын кестені ұсынады және бұл қозғалыстарды кірістер мен шығыстар туралы есептің баптарымен салыстырады.

Екінші салыстыру қаржылық емес тәуекелге және СБНТ -ға түзетілген болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалаудағы өзгерістерді жеке талдайтын ШҚҚМ-ны колдана отырып бағаланбайтын шарттар үшін ұсынылған.

ХКЕС (IFRS) 17-ге көшу кезінде өзгертілген ретроспективті тәсілге сәйкес шарттардың қалай бағаланғанын түсіндіру үшін 4(a)(iii) ескертпесін қараңыз.

i. Сақтандыру шарттары

Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бөлігінде тадау-СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2023 ж.				2022 ж.			
	Өтеудің қалған бөлігі бойынша		Туындаған талаптар бойынша		Өтеудің қалған бөлігі бойынша		Туындаған талаптар бойынша	
	Шығын компонентін қоспағанда	Шығын компоненті	Шығын бойынша міндеттемелер	Барлығы	Шығын компонентін қоспағанда	Шығын компоненті	Шығын бойынша міндеттемелер	Барлығы
мың теңге								
Кезеңнің басындағы активтер								
Кезеңнің басындағы міндеттемелер	(8,904,802)	(16)	(1,775,322)	(10,680,140)	(7,743,443)	(2,646)	(2,141,135)	(9,887,224)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім	(8,904,802)	(16)	(1,775,322)	(10,680,140)	(7,743,443)	(2,646)	(2,141,135)	(9,887,224)
Пайда мен шығын туралы есептегі өзгерістер								
Сақтандыру шарттары бойынша түсім (б-Ескертпе)								
Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бағаланған шарттар	4,477,624	-	-	4,477,624	13,063,656	-	-	13,063,656
Басқа шарттар	29,315,115	-	-	29,315,115	12,105,191	-	-	12,105,191
	33,792,739	-	-	33,792,739	25,168,847	-	-	25,168,847
Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар (7-Ескертпе)								
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар мен өзге де шығыстар	(17,419,692)	(1,623)	(4,054,791)	(17,419,692)	(12,326,741)	(16,484)	(2,487,274)	(12,326,741)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	-	-	-	-	-	-	-	-
Ауыртпалықты шарттар бойынша залалдар және залалдарды қалпына келтіру	-	371	-	371	-	19,395	-	19,395
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	-	-	(99,254)	(99,254)	-	-	1,708,624	1,708,624
	(17,419,692)	(1,252)	(4,154,045)	(21,574,989)	(12,326,741)	2,911	(778,650)	(13,102,480)
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	16,373,047	(1,252)	(4,154,045)	12,217,750	12,842,106	2,911	(778,650)	12,066,367
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (11-Ескертпе)	(2,155,327)	(110)	(270,819)	(2,426,256)	(1,659,313)	(281)	(123,010)	(1,782,604)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (11-ескерту)	421	-	2,347	2,768	(896)	-	(8,400)	(9,296)
Пайда мен шығын туралы есептегі барлық өзгерістер	14,218,141	(1,362)	(4,422,517)	9,794,262	11,181,897	2,630	(910,060)	10,274,467
Ақша ағындары								
Алынған сыйлықақылар	(46,036,280)	-	-	(46,036,280)	(29,350,994)	-	-	(29,350,994)
Сақтандыру қызметтері бойынша шағымдар мен төленген өзге де шығыстар	-	-	2,006,154	2,006,154	-	-	1,275,873	1,275,873
Аквизициялық ақша ағындары	24,858,284	-	-	24,858,284	17,007,738	-	-	17,007,738
Барлық ақша ағындары	(21,177,996)	-	2,006,154	(19,171,842)	(12,343,256)	-	1,275,873	(11,067,383)
Кезең соңындағы таза теңгерім	(15,864,657)	(1,378)	(4,191,685)	(20,057,220)	(8,904,802)	(16)	(1,775,322)	(10,680,140)
Кезең соңындағы активтер	150,313	-	(13,968)	136,345	-	-	-	-
Кезең соңындағы міндеттемелер	(16,014,970)	(1,378)	(4,177,717)	(20,194,065)	(8,904,802)	(16)	(1,775,322)	(10,680,140)
	(15,864,657)	(1,378)	(4,191,685)	(20,057,220)	(8,904,802)	(16)	(1,775,322)	(10,680,140)

Бағалау компоненті бойынша талдау-СБНТ қолданумен бағаланбайтын шарттар

	2023 ж.					2022 ж.				
	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелді түзету	Шарттар ауысу бойынша өзгертілген ретроспективті тәсіл шеңберінде	Басқалар шарттар қорығынды	Барлығы	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелді түзету	Шарттар ауысу бойынша өзгертілген ретроспективті тәсіл шеңберінде	Басқалар шарттар қорығынды	Барлығы
Кезеңнің басындағы активтер	(3,514,499)	(758,126)	(2,710,237)	(3,697,278)	(6,407,515)	(3,565,938)	(577,831)	(5,743,455)	(5,743,455)	(9,887,22)
Кезеңнің басындағы міндеттемелер	(3,514,499)	(758,126)	(2,710,237)	(3,697,278)	(6,407,515)	(3,565,938)	(577,831)	(5,743,455)	(5,743,455)	(9,887,22)
Кезеңнің басындағы таза тенгерім										
Пайда мен шығын туралы есептегі өзгерістер										
Ағымдағы қызметтерге байланысты өзгерістер										
Көрсетілген қызметтерге қатысты танылған ШҚКМ (6-Ескертпе)	-	-	1,710,622	10,384,367	12,094,989	12,094,989	-	5,177,212	3,306,483	8,483,695
Өткен тәуекелдерге қатысты қаржылық емес тәуекелге тәуекел түзетулерін өзгерту (6-Ескертпе)	-	621,066	-	-	-	621,066	449,279	-	-	449,27
Тәжірибеге негізделген түзетулер	(250,301)	-	-	-	-	(250,301)	-	-	-	1,441,99
Болашақ қызметтерге байланысты өзгерістер										
Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттар (18 (6) ескертпе)	15,304,083	(1,320,851)	(450)	(13,982,782)	(13,983,232)	7,440,769	(693,037)	-	(6,747,732)	(6,747,732)
ШҚКМ түзететін бағалаулардағы өзгеріс	991,720	307,205	(238,769)	(1,215,194)	(1,453,963)	1,182,199	134,262	(1,537,679)	221,218	(1,316,461)
Ауыртпалықты шарттар бойынша шығындарға және шығындарды қалпына келтіруге әкелетін бағалаулардағы өзгеріс	6,382	(94)	-	-	-	(17,226)	-	-	-	-
Өткен кезеңдерде көрсетілген қызметтерге байланысты өзгерістер	(165,142)	65,888	-	-	-	1,720,598	(11,974)	-	-	1,708,62
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	15,886,742	(326,786)	1,471,403	(4,813,609)	(3,342,206)	11,768,335	(121,470)	3,639,533	(3,220,031)	419,502
Сақтандыру қызметтерін көрсету нәтижесі	(874,804)	(193,667)	(199,682)	(1,158,103)	(1,357,785)	(641,135)	(58,700)	(605,542)	(477,227)	(1,082,769)
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (11-Ескертпе)	2,647	87	-	34	34	(8,378)	(125)	(773)	(20)	(793)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (11-Ескертпе)	15,014,585	(520,366)	1,271,721	(5,971,678)	(4,699,957)	11,118,822	(180,295)	3,033,218	(3,697,278)	(664,060)
Пайда мен шығын туралы есептегі өзгерістер жиыны	(19,171,842)	-	-	-	-	(11,067,383)	-	-	-	(11,067,38)
Ақша ағындары	(7,671,756)	(1,278,492)	(1,438,516)	(9,668,956)	(11,107,472)	(3,514,499)	(758,126)	(2,710,237)	(3,697,278)	(6,407,515)
Кезең соңындағы таза тенгерім	526,789	(26,184)	(364,260)	-	(364,260)	136,345	-	-	-	-
Кезең соңындағы активтер	(8,198,545)	(1,252,308)	(1,074,256)	(9,668,956)	(10,743,212)	(3,514,499)	(758,126)	(2,710,237)	(3,697,278)	(6,407,515)
Кезең соңындағы міндеттемелер	(7,671,756)	(1,278,492)	(1,438,516)	(9,668,956)	(11,107,472)	(3,514,499)	(758,126)	(2,710,237)	(3,697,278)	(6,407,515)

Өтеудің қалған бөлігі бойынша және туындаған талаптар бөлігінде тапдау-СБНТ қолданумен бағаланатын шарттар

	2023 ж.				2022 ж.			
	Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер		Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер		Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер	
	Шығын компонентін қоспағанда	Шығын компоненті	Шығын компоненті	Шығын компоненті	Шығын компонентін қоспағанда	Шығын компоненті	Шығын компоненті	Шығын компоненті
мың теңге								
Кезеңнің басындағы активтер	(12,839,174)	(2,062,413)	-	-	29,711	-	(8,346)	21,000
Кезеңнің басындағы міндеттемелер	(12,839,174)	(2,062,413)	(119,101,090)	(3,399,064)	(10,989,332)	(913,141)	(93,010,832)	(107,640,000)
Кезеңнің басындағы таза теңгерім			(119,101,090)	(3,399,064)	(10,959,621)	(913,141)	(93,019,178)	(107,618,900)
Тапдау мен шығын туралы есептегі өзгерістер								
Сақтандыру шарттары бойынша түсім (б-Ескертпе)								
Ауысу күніне өзгертілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып бағаланған шарттар	2,375,105	-	-	-	2,375,105	-	-	69,989,400
Басқа шарттар	135,842,787	-	-	-	135,842,787	-	-	54,711,712
	138,217,892	-	-	-	138,217,892	-	-	124,701,212
Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар (7-Ескертпе)								
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар мен өзге де шығыстар	-	2,785,093	(108,143,361)	(837,965)	-	-	952,420	(80,466,937)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	(24,849,338)	-	-	-	(24,849,338)	-	-	-
Ауырталмақтық шарттар бойынша залалдар және залалдарды қалпына келтіру	-	(660,719)	-	-	(660,719)	-	-	-
Туындаған талаптар бойынша міндеттемелерді түзету	-	-	4,092,010	60,845	4,152,855	-	3,005,867	3,039,100
	(24,849,338)	2,124,374	(104,051,351)	(777,120)	(25,242,316)	(1,096,450)	(77,461,070)	(104,281,000)
Сақтандыру қызметтерінің көрсету нәтижесі	113,368,554	2,124,374	(104,051,351)	(777,120)	10,664,457	(1,096,450)	(77,461,070)	20,420,100
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (11-Ескертпе)	(3,268,867)	(117,226)	(6,711,689)	(292,989)	(5,783,574)	(72,796)	1,322,819	(4,589,980)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (11-ескерту)	(784,354)	(772)	1,327,067	20,201	562,142	19,974	(5,857,355)	(4,426,670)
Тапдау мен шығын туралы есептегі өзгерістер жиыны	109,315,333	2,006,376	(109,435,973)	(1,049,908)	835,828	(1,149,272)	(81,995,606)	11,403,510
Ақша ағындары								
Алынған сыйлықақылар	(130,782,451)	-	-	-	(130,782,451)	-	-	(121,940,310)
Төленген өзге де шығыстар	-	-	86,834,683	-	86,834,683	-	55,913,694	55,913,690
Аквизициялық ақша ағындары	18,051,924	-	-	-	18,051,924	-	-	24,840,280
Ақша ағындарының жиыны	(112,730,527)	-	86,834,683	-	(25,895,844)	-	55,913,694	(41,186,340)
Кезең соңындағы таза теңгерім	(16,254,368)	(56,037)	(141,702,380)	(4,448,972)	(12,839,174)	(2,062,413)	(119,101,090)	(137,401,740)
Кезең соңындағы активтер	58,935	(24,457)	(3,569)	(750)	30,159	-	-	(137,401,740)
Кезең соңындағы міндеттемелер	(16,313,303)	(31,580)	(141,698,811)	(4,448,222)	(162,491,916)	(2,062,413)	(119,101,090)	(137,401,740)
	(16,254,368)	(56,037)	(141,702,380)	(4,448,972)	(12,839,174)	(2,062,413)	(119,101,090)	(137,401,740)

ii. Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Өтеудің қалған бөлігі бойынша міндеттемелер және туындаған талаптар бөлігінде талдау-СБНТ қолданумен бағаланатын шарттар

мың теңге	2023 ж.				2022 ж.			
	Туындаған талаптар бойынша		Туындаған талаптар бойынша		Туындаған талаптар бойынша		Туындаған талаптар бойынша	
	Қамтудың қалған бөлігі бойынша активтер	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Барлығы	Қамтудың қалған бөлігі бойынша активтер	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Барлығы
Кезеңнің басындағы активтер	619,432	1,174,423	32,101	1,825,956	635,314	545,856	15,050	1,196,220
Кезеңнің басындағы міндеттемелер	(66,005)	-	-	(66,005)	(67,621)	1,438	40	(66,143)
Кезеңнің басындағы таза тенгерім	553,427	1,174,423	32,101	1,759,951	567,693	547,294	15,090	1,130,077
<i>Пайда мен шығын туралы есептегі өзгерістер</i>								
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша төленген сыйлықақыларды болу	(7,896,966)	-	-	(7,896,966)	(10,443,903)	-	-	(10,443,903)
Қайта сақтандырушылар өтейтін сомалар	-	166,275	2,487	168,762	-	644,095	17,091	661,186
Сақтандыру қызметтері бойынша туындаған талаптар және өзге де шығыстар бойынша өтеу сомалары	(96,251)	-	-	(96,251)	(110,126)	-	-	(110,126)
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	-	357,067	(20,259)	336,808	-	-	-	-
Туындаған талаптар бойынша активтер сомаларын түзету	(96,251)	523,342	(17,772)	409,319	(110,126)	644,095	17,091	551,060
Қайта сақтандырушылардың міндеттемелерді орындамау тәуекелінің өзгеруінің әсері	-	(9)	-	(9)	-	(429)	(12)	(441)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар	(7,993,217)	523,333	(17,772)	(7,487,656)	(10,554,029)	643,666	17,079	(9,893,284)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығыстар (11-Ескертпе)	105,757	84,967	2,181	192,905	287,265	26,204	722	314,191
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері (11-ескерту)	186,099	(7,125)	-	178,974	69,774	(28,638)	(790)	40,346
Пайда мен шығын туралы есептегі өзгерістер жиыны	(7,701,361)	601,175	(15,591)	(7,115,777)	(10,196,990)	641,232	17,011	(9,558,747)
<i>Ақша ағындары</i>								
Төленген сыйлықақылар	7,476,525	-	-	7,476,525	10,079,596	-	-	10,079,596
Алынған сомалар	-	(632,178)	-	(632,178)	-	(14,103)	-	(14,103)
Аквизициялық ақша ағындары	90,498	-	-	90,498	103,128	-	-	103,128
Ақша ағындарының жиыны	7,567,023	(632,178)	-	6,934,845	10,182,724	(14,103)	-	10,168,621
Кезең соңындағы таза тенгерім	419,089	1,143,420	16,510	1,579,019	553,427	1,174,423	32,101	1,759,951
Кезең соңындағы активтер	493,540	1,139,041	16,447	1,649,028	619,432	1,174,423	32,101	1,825,956
Кезең соңындағы міндеттемелер	(74,451)	4,379	63	(70,009)	(66,005)	-	-	(66,005)
Кезең соңындағы таза тенгерім	419,089	1,143,420	16,510	1,579,019	553,427	1,174,423	32,101	1,759,951

(б) Бастапқыда бір жыл ішінде танылған шарттардың әсері

Төмендегі кестеде бір жыл ішінде СБНТ қолданумен бағаланбайтын сақтандыру шарттарын бастапқы тану кезінде туындайтын бағалау компоненттеріне әсері келтірілген.

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Шығарылған пайдалы шарттар		
Сақтандыру қызметтері бойынша талаптарды және басқа да шығындарды төлеуге	4,963,623	5,024,487
Аквизициялық ақша ағындары	26,725,683	16,163,864
Ақша қаражаттарының ағындарының келтірілген құнын есептік бағалау	31,689,306	21,188,351
Ақша қаражаты түсімдерінің келтірілген құнының есептік бағалауы	(46,993,389)	(28,629,120)
Қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету	1,320,851	693,037
ШКҚМ	13,983,232	6,747,732
Бастапқы тану кезінде танылған шығындар	-	-

2023 және 2022 жылдар ішінде Компания ауыртпалықты шарттар шығарған жоқ.

(в) Шартта көзделген қызметтер үшін маржа (ШКҚМ)

Келесі кестеде Компания СБНТ қолдана отырып бағаланбайтын сақтандыру шарттары үшін есепті күннен кейін пайда немесе залал ретінде ШКҚМ қалған бөлігін қашан тануды жоспарлап отырғаны туралы ақпарат берілген.

2023 ж. мың теңге	1 жыл немесе одан						
	аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4 жыл	5-10 жыл	Барлығы
Сақтандыру шарттары	6,636,342	2,211,187	1,360,276	531,832	270,567	97,268	11,107,472
	6,636,342	2,211,187	1,360,276	531,832	270,567	97,268	11,107,472

2022 ж. мың теңге	1 жыл немесе одан						
	аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5-10 жыл	Барлығы
Сақтандыру шарттары	4,166,205	1,067,955	554,404	357,376	177,866	83,709	6,407,515
	4,166,205	1,067,955	554,404	357,376	177,866	83,709	6,407,515

(г) Кредиттік тәуекелге ұшырау-ұсталатын қайта сақтандыру шарттары

Төменде ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша кредиттік тәуекелге ұшырау көрсетілген:

KZT'000	2023	2022 ж. (қайта есептелген)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары		
«АА1» - ден «Аа3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	225,328	526,708
«А1» - ден «А3» - ке дейінгі кредиттік рейтингімен	1,275,997	1,051,097
Басқалар	77,694	182,146
	1,579,019	1,759,951

(д) Маңызды кәсіби пайымдаулар мен бағалаулар

(iii) Шарттарды орындау бойынша ақша ағындары

Шарттарды орындау бойынша ақша ағындарына мыналар жатады:

- болашақ ақша ағындарын есептік бағалау;
- қаржылық тәуекелдер болашақ ақша ағындарын есептік бағалауда ескерілмейтін шамада ақшаның уақытша құнын және болашақ ақша ағындарымен байланысты қаржылық тәуекелдерді есепке алу мақсаттары үшін түзету; және
- қаржылық емес тәуекелге тәуекелді түзету.

Ақша ағындарын бағалаудағы Компанияның мақсаты ықтимал нәтижелердің барлық ауқымын көрсететін бірқатар сценарийлердің күтілетін құнын анықтау болып табылады. Күтілетін ағымдағы құнды есептеу үшін әр сценарийдің ақша ағындары дисконтталады және осындай нәтиженің пайда болу ықтималдығын бағалауды ескере отырып өлшенеді.

Болашақ ақша ағындарын есептік бағалау

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде Компания болашақ ақша ағындарының сомалары, мерзімдері және белгісіздігі туралы есепті күнге шамадан тыс шығындарсыз немесе күш жұмсамай-ақ қол жетімді барлық негізделген және расталған ақпаратты ашық түрде пайдаланады. Бұл ақпарат ішкі және сыртқы көздерден, сақтандыру шығындары және басқа да тәжірибелер туралы өткен кезеңдердің деректерін қамтиды және болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы күтулерді ескере отырып жаңартылады.

Болашақ ақша ағындарының есептік бағалары маңызды нарықтық айнымалылардың бағалары осы айнымалылар үшін бақыланатын нарықтық бағаларға сәйкес келген жағдайда, есепті күндегі ағымдағы шарттар туралы Компанияның пікірін көрсетеді.

Болашақ ақша ағындарын бағалау кезінде Компания осы ақша ағындарына әсер етуі мүмкін болашақ оқиғаларға қатысты ағымдағы күтулерді ескереді. Алайда, Компания болашақта қолданыстағы міндеттемелерді өзгертетін немесе тоқтататын немесе қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша жаңа міндеттемелер тудыратын заңнаманың өзгеруінің ағымдағы күтулерін заңнаманың мұндай өзгерісі іс жүзінде күшіне енгенге дейін ескермейді.

Шарт шеңберіндегі ақша ағындары шарттың орындалуымен тікелей байланысты, оның ішінде Компания өз қалауы бойынша сомасын немесе мерзімін анықтайтын ақша ағындары. Сақтандыру шарты шеңберіндегі ақша ағындарына полис ұстаушының пайдасына (немесе атынан) төлемдер, аквизициялық ақша ағындары және шарттарды орындау кезінде Компанияның басқа шығындары кіреді.

Сақтандыру шарттары бойынша аквизициялық ақша ағындары осы Топ тиесілі сақтандыру шарттарының портфелімен тікелей байланысты сақтандыру шарттары тобын сату, андеррайтинг және жасасу жөніндегі қызметке байланысты туындайды. Шарттарды орындау үшін Компанияның басқа шығындарына мыналар жатады:

- сақтандыру шығындарын реттеуге, полистерді жүргізуге және оларға қызмет көрсетуге арналған шығындар;
- сақтандыру шарты шеңберінде алуға жататын бөліктер төлейтін сыйлықақылар бойынша төлеуге жататын тұрақты комиссиялар;
- шарт талаптарына сәйкес полис ұстаушыға төленуге жататын ретінде ерекше түрде көрсетілген табыс салығы және барлық басқа шығындар.

Сақтандыру шарттары бойынша аквизициялық ақша ағындары және келісімшарттарды орындау үшін Компания көтеретін басқа шығындар тікелей шығындарды да, тұрақты және ауыспалы үстеме шығыстарды бөлуді де қамтиды.

Ақша ағындары сақтандыру шарттарын жасасу үшін Компания жүзеге асыратын қызметке, шарттарды орындауға байланысты басқа қызметке және шығындарды есептеудің тиісті әдістерін қолдана отырып, жергілікті ұйым деңгейінде жүзеге асырылатын басқа қызметке тікелей жатқызылуы мүмкін. Сақтандыру шарттарын жасасу және шарттарды орындау жөніндегі қызметке жатқызылуы мүмкін ақша ағындары ұқсас сипаттамалары бар барлық шығындарға дәйекті қолданылатын жүйелі және ұтымды әдістерді пайдалана отырып, шарттар топтары бойынша бөлінеді. Компания жалпы жағдайда сақтандыру шарттарының топтарына аквизициялық ақша ағындарын әр топ бойынша сыйлықақылардың жалпы сомасы негізінде, әр топ бойынша шығындардың жалпы сомасы негізінде шығындарды реттеуге арналған шығыстарды және жыл ішінде тапқан сыйлықақылар негізінде полистерді жүргізуге және оларға қызмет көрсетуге арналған шығыстар сомасын бөледі. Басқа шығындар пайда немесе шығын құрамында олардың пайда болуына қарай танылады.

Резервтер бойынша негізгі рұқсаттар

Рұқсаттарды анықтау үшін қолданылатын процесс ең ықтимал немесе күтілетін нәтижелерге бейтарап баға беруге арналған. Рұқсатты қалыптастыру үшін негіз ретінде пайдаланылатын ақпарат көздері ішкі болып табылады, олар жыл сайын жүргізілетін егжей-тегжейлі зерттеулердің нәтижелерін қамтиды. Рұқсаттар олардың байқалатын нарықтық бағаларға және өзге де жарияланған ақпаратқа сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында тексеріледі. Алайда, қазақстандық сақтандыру нарығында негізгі қызмет бойынша рұқсаттар мен өзгерістерге ұшырауды айқындау үшін өзекті болатын жалпыға қолжетімді ақпараттың жетіспеушілігі байқалады.

Қызметтің сипатына байланысты белгілі бір сақтандыру шығынын (талаптарын) реттеу бойынша ықтимал нәтижелерді дәл болжау және мәлімделген сақтандыру шығындарын (талаптарын) реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасын анықтау өте қиын. Әрбір мәлімделген сақтандыру шығыны барлық мән-жайларды, сақтандыру шығындарын бағалаушылардан алынған ақпаратты және ұқсас сақтандыру шығындарының шамасы бойынша тарихи деректерді ескере отырып, әрбір нақты жағдай үшін жеке қаралады. Әрбір жағдай бойынша бағалау үнемі қайта қаралады және жаңа деректер пайда болған жағдайда сәйкесінше жаңартылады. Резервтер қолда бар ағымдағы ақпарат негізінде қалыптастырылады. Алайда, соңғы міндеттемелер одан әрі оқиғалар нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Шығындарды жабу шығындарының жиынтық мөлшеріне әсер ететін көптеген факторлардың әсерін бағалау қиын. Резервті есептеудің күрделілігі сақтандырудың негізгі шарттарындағы айырмашылыққа, шағымның күрделілігіне, шағымның көлеміне және шағымның жеке ауырлығына, шағымның пайда болу күнін және оның нақты өтініш беру күнін анықтауға байланысты сақтандырудың әртүрлі түрлері үшін де өзгереді.

Компания есептелген, бірақ есепті күнге төленбеген барлық талаптарды, сондай-ақ жеке мәлімделген талаптарды талдау және болған, бірақ әлі мәлімделмеген талаптар үшін резервтер құру арқылы шығындарды өтеудің қалдық және басқа күтілетін сомаларының құнын түпкілікті реттеу бойынша шығыстарды бағалауды жүргізеді. Талаптарды түпкілікті реттеу бойынша шығыстар сомасы шығындарды жабу үшін сақтандыру резервтерін болжаудың кейбір әдістерімен есептеледі – мысалы, тізбекті баспалдақ әдісі және Борнхьюттер-Фергюсон әдісі. Бұл әдістер шығындар Компанияның өзіндік тәжірибесі болашақта шығындардың даму моделін болжауға және сәйкесінше сақтандыру шығындарын реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасын анықтауға мүмкіндік береді деп болжайды. Сақтандыру шығындарын реттеу бойынша шығындардың түпкілікті сомасы бағалау басқа талаптардан бөлек жүргізілетін ірі талаптарды қоспағанда, сақтандырудың әрбір түрі үшін бөлек есептеледі.

Пайдаланылған болжамдар, оның ішінде күтілетін шығындар коэффициенттеріне және болашақта мәлімделген шығындардың инфляциясына қатысты, өткен кезеңдердегі сақтандыру шығындарының дамуы туралы ақпаратқа тікелей негізделеді, оның негізінде болжамдар жасалды, дегенмен өткен тенденциялар болашақта қаншалықты қолданылмайтынын және болашақта қандай жаңа тенденциялардың пайда болуын бағалау үшін күтуге тұрарлық кәсіби пайымдау қолданылады.

Дисконттау мөлшерлемелері

Барлық ақша ағындары ақша ағындарының сипаттамаларын және сақтандыру шарттарының өтімділік сипаттамаларын көрсету үшін түзетілген өтімді тәуекелсіз кірістілік қисықтарын қолдана отырып дисконтталады. Компания валютаға байланысты ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін екі тәсілді қолданады:

- теңге мен еуроға номинацияланған ақша ағындарын дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания «төменнен жоғары» тәсілін қолданады;
- АҚШ долларымен ұсынылған ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания «жоғарыдан төмен» тәсілін қолданады.

«Төменнен жоғарыға» тәсілін пайдалана отырып, теңгемен дисконттау мөлшерлемелерін айқындау үшін Компания екі компонентті бағалайды: теңгемен кірістіліктің тәуекелсіз қисығы және өтімділікке түзету шамасы. Кейіннен теңгемен номиналданған ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемелері осы екі компоненттің сомасы ретінде есептеледі. Компания, әдетте, Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша купонсыз кірістілік қисығы үшін байқалатын тарихи деректерді пайдалана отырып, теңге бойынша тәуекелсіз мөлшерлемені айқындайды. Өтімсіздік сыйлықақысын есептеу үшін Компания өтімсіздік тәуекелінің әсерін көрсететін тәуекел факторлары сыйлықақысын бағалауға негізделген тәсілді қолданады. Бұл сыйлықақы өтімді емес борыштық құралдар (корпоративтік банктік кредиттер) бойынша пайыздық мөлшерлемеден ақшаның уақытша құны үшін сыйлықақыны және кредиттік тәуекел үшін сыйлықақыны қоспағанда есептеледі. Осы тәсілге сәйкес қалған компонент өтімсіздік сыйлықақысын білдіреді деп болжануда.

Еуроодағы дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания еуроаймақтың жоғары рейтингті облигацияларының кірістілігі негізінде еуроодағы тәуекелсіз кірістілік қисығын есептейді. Компания өтімділік үшін сыйақыны өтеу кезіндегі қазақстандық еурооблигациялардың кірістілік мөлшерлемесі мен тәуекелсіз кірістілік қисығы арасындағы спред үлесіне тең сомада есептейді.

Жоғарыдан төмен тәсілмен АҚШ долларындағы дисконттау мөлшерлемелерін анықтау үшін Компания дисконттау қисығын кредиттік тәуекел сыйлықақысын шегергендегі референттік портфельдің АҚШ долларындағы кірістілігі ретінде бағалайды. Референттік портфель ретінде Компания инвестициялық рейтингтен төмен емес кредиттік рейтингі бар Қазақстанның егеменді еурооблигацияларын және қазақстандық компаниялардың еурооблигацияларын пайдаланады. Қазақстанның еурооблигацияларына арналған CDS (кредиттік-дефолттық своп) баға белгілеулері кредиттік тәуекел үшін сыйлықақыны бағалау үшін пайдаланылады.

Төмендегі кестелерде негізгі валюталар бойынша сақтандыру шарттары бойынша ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын кірістілік қисықтары келтірілген:

	2023					2022				
	1 жыл	5 жыл	10 жыл	15 жыл	20 жыл	1 жыл	5 жыл	10 жыл	15 жыл	20 жыл
Теңге	16.41%	14.68%	13.85%	13.51%	13.33%	18.32%	15.30%	13.70%	13.01%	12.66%
АҚШ доллары	4.77%	5.55%	4.57%	4.85%	5.64%	7.39%	4.21%	4.11%	4.12%	4.12%
Еуро	3.33%	2.18%	2.36%	2.55%	2.63%	3.01%	3.00%	3.10%	3.15%	3.13%

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер эмитент ұйымға қаржылық емес тәуекелді қабылдағаны үшін талап етілетін өтемақы мөлшерін көрсету мақсатында айқындалады және осы топтардың тәуекелдерінің сипаттамаларын талдау негізінде шарттар топтары бойынша бөлінеді. Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер ұйым берген шарттар бойынша эртаратандырудың пайдасын осы тәуекелді қабылдағаны үшін қажетті өтемақыға сәйкес келетіндей және ұйымның тәуекелді қабылдамау дәрежесін көрсететіндей етіп көрсетеді; эртаратандырудың пайдасының әсері корреляциялық матрица әдісін қолдану арқылы анықталады.

Қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулер мынадай әдістерді пайдалана отырып айқындалады:

- Жабудың қалған бөлігі бойынша міндеттеме: әдіс шығын коэффициентінің болжамды мәнінің шығын коэффициентінің нақты мәнінен ауытқуын есептеуге негізделген («шығын негізіндегі әдіс»);
- Туындаған талаптар бойынша міндеттемелер: «жүктеу» әдісі.

Жоғарыда қарастырылған әдістер таңдалған процентиль мәні бар сенімділік деңгейіне негізделген (процентиль мәні Компаниямен анықталады және әдетте 75% құрайды).

Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары үшін қаржылық емес тәуекелге тәуекелдік түзетулерді анықтау үшін Компания бұл әдісті қайта сақтандыруды есепке алмай және қайта сақтандыруды ескере отырып қолданады және қайта сақтандырушыға берілетін тәуекел мөлшерін осы екі нәтиже арасындағы айырмашылық ретінде анықтайды.

«Шығынға негізделген» әдісі болжамды шығын коэффициенттерінің олардың нақты мәндерінен Тарихи ауытқуларын талдауға негізделген.

«Бутстреп» әдісі шығындарды реттеу кезеңдеріндегі шығындардың нақты өсімі негізінде шығындар үшбұрыштарын модельдеуге негізделген және ақша ағындарының эмпирикалық ықтималдық үлестірімін алуға және 75% сенімділік деңгейімен тәуекелді түзету мөлшерін таңдауға мүмкіндік береді.

(iv) Шартта көзделген қызметтер үшін маржа (ШКҚМ)

Сақтандыру бірліктерін анықтау

Шарттар тобының ШКҚМ осы жылы берілген сақтандыру өтемі бірліктерінің саны негізінде әр жылы көрсетілген қызметтерді көрсету үшін пайда немесе залал құрамында танылады, ол әрбір шарт бойынша шарт бойынша ұсынылатын пайданың шамасын және сақтандыру өтемінің күтілетін кезеңін талдау негізінде айқындалады (қараңыз 3-Ескертпе(в)(ix));

Компания шарт бойынша ұсынылатын пайданың мөлшерін шарт бойынша әлеуетті пайданың ең жоғары мөлшері ретінде анықтайды, ол әдетте барлық өте жоғары тәуекелді өнімдер үшін жиынтық сақтандыру сомасы ретінде ұсынылады, өйткені Компания шығаратын шарттар инвестициялық кіріс алуға байланысты ешқандай қызмет көрсетпейді. Сақтандыру бірліктері әр кезеңдегі мүмкін болатын сақтандыру шығындарының максималды мөлшері негізінде есептеледі. Сақтандыру бірліктерін модельдеу кезінде Компания шарт қолданылған күнтізбелік жылдағы кезеңнің ұзақтығын және уақыт өте келе портфель мөлшерінің күтілетін төмендеуін ескереді. Сақтандыру өтемінің бірліктері әрбір есепті күнге қайта қаралады және жаңартылады.

Пайда немесе шығын құрамына ШКҚМ бөлудің күтілетін мерзімдерін талдау (в) тармағында көрсетілген.

19 Еншілес кәсіпорынға инвестициялар

Еншілес кәсіпорын	Мекеме елі	Қызмет түрі	Қатысу үлесі	2023 ж.	2022 ж.
				мың теңге	мың теңге
				Инвестициялар балансы	Инвестициялар балансы
«Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ	Қазақстан	Өмірді сақтандыру	100%	18,775,056	16,002,193
				18,775,056	16,002,193

2018 жылғы 19 қарашада Компания «Евразия» Өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ еншілес кәсіпорнын құрды. 2019 жылғы 4 наурызда «Евразия» Өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ «өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алды.

2023 жыл ішінде Компания «Евразия» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ-ның жалпы сомасы 2,772,863 мың теңгеге (2022 жыл: 2,525,211 мың теңге) қосымша акцияларын сатып алды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания еншілес кәсіпорындағы 100% қатысу үлесіне ие.

Компания резервті бағалау үшін өзінің тәжірибесі мен кәсіби пайымдауларын пайдаланады құнсыздану еншілес кәсіпорындарға инвестициялар. Компания басшылығы таза активтер есепті күнге инвестициялардың өтелетін сомасын бағалаудың ең қолайлы әдісі деп санайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компания басшылығы еншілес кәсіпорынға инвестициялардың құнсыздану белгілерін анықтаған жоқ. Еншілес кәсіпорынның таза активтері 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта есептелген 32,301,668 мың теңгені және 26,884,215 мың теңгені құрады.

20 Басқа активтер

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Басқа дебиторлық берешек	3,842,732	3,438,907
Құнсыздануға арналған резерв	(2,760,736)	(2,637,029)
Өзге де қаржы активтерінің жиыны	1,081,996	801,878
Алдын ала төлемдер	499,528	453,674
Қызметкерлермен есеп айырысу	3,240	10,670
Материалдар және жеткізушілермен есеп айырысу	7	158
Құнсыздануға арналған резерв	(5,951)	(3,153)
Басқа да қаржылық емес активтердің жиыны	496,824	461,349
Басқа активтердің жиыны	1,578,820	1,263,227

Құнсыздануға арналған резервтің өзгеруін талдау

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа активтердің құнсыздануына резервтегі өзгерістер мынадай түрде ұсынылды:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша құнсыздануға арналған резервтің шамасы	(2,640,182)	(259,638)
Құнсыздану үшін таза резерв құру	(126,505)	(2,401,339)
Есептен шығару	-	20,795
Жыл соңындағы жағдай бойынша құнсыздануға арналған резервтің шамасы	(2,766,687)	(2,640,182)

2022 жылы VTB Capital SA эмитентінің бағалы қағаздарының өтеу мерзімі келді. баланстық құны 2,295,152 мың теңге. Ресейлік банктерге салынған санкцияларға және облигациялар бойынша төлем алу мүмкін еместігіне байланысты Компания өтелген облигациялардың барлық сомасының құнсыздануын мойындады.

21 «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек

2023 жыл ішінде Компания Қазақстан қор биржасында «РЕПО» шарттарын жасасты. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек 2024 жылғы қаңтарда өтелген 20,789,438 мың теңгені құрайды.

Осы шарттардың мәні әділ құны 19,808,764 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің купондық облигациялары болды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияның баланстық құны 20,656,048 мың теңге болатын «РЕПО» мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған бағалы қағаздары болды (14 және 15-ескертпелер).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша компанияда «РЕПО» ашық келісімдері болған жоқ.

«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешектегі өзгерістер және қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысы туралы ақпаратты ашу:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
1 қаңтардағы қалдық	-	2,396,723
Жасалған «РЕПО» келісімдері	375,452,454	358,160
«РЕПО» келісімдері жабық	(354,806,378)	(2,754,883)
Есептелген пайыздар	1,139,103	30,951
Төленген пайыздар	(995,741)	(30,951)
	20,789,438	-

22 Басқа кредиторлық берешек

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Комиссиялық сыйақылар бойынша кредиторлық берешек	418,432	801,503
Қолданысы тоқтатылған шарттар бойынша кредиторлық берешек	617,012	293,798
Басқа кредиторлық берешек	111,506	-
	1,146,950	1,095,301

23 Басқа міндеттемелер

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
Жұмысшылар алдындағы кредиторлық берешек	902,773	951,024
Төлеуге берілетін өзге де салықтар	467,722	422,764
Басқа кредиторлық берешек	160,046	159,489
	1,530,541	1,533,277

24 Меншікті капитал**(а) Акционерлік капитал**

	Жай акциялар 2023 ж.	Жай акциялар 2022 ж.
Шығаруға рұқсат етілген (жай) акциялар	300,000,000	300,000,000
Шығарылған және айналымдағы (жай) акциялар	197,464,841	178,211,607
Номиналды құны, мың теңге	1	1
Шығарылды және толық төленді, мың теңге	197,464,841	178,211,607

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде Компания номиналды құны бойынша 19,253,234 жай акция шығарды (2022 жылы: Компания 16,307,751 жай акция шығарды).

(б) Капиталды басқару

Компания ҚРҰБ нормативтік актілерінде белгіленген төлем қабілеттілігі маржасына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік талаптарының объектісі болып табылады.

Компания төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативін кемінде 1 сақтауға міндетті. Төлем қабілеттілігінің маржасы нақты төлем қабілеттілігінің маржасын ең төменгі қажетті төлем қабілеттілігінің маржасына бөлу арқылы анықталады. Төлем қабілеттілігінің ең төменгі маржасы таза тапқан сыйлықақыларды, төленген талаптарды және шетелдік қайта сақтандырушыларға берілген сыйлықақыларды қамтитын бірнеше факторлар негізінде есептеледі.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания келесі деңгейде белгіленген төлем қабілеттілігі маржасының коэффициенттерін сақтады:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Төлем қабілеттілігінің нақты маржасы	162,578,210	163,937,100
Төлем қабілеттілігі маржасының ең аз мөлшері	26,781,955	19,169,135
Төлем қабілеттілігі маржасы	6.07	8.55

(в) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания акционерлерінің Компания резервтерін бөлу құқығы ХҚЕС стандарттарына сәйкес дайындалған компанияның қаржылық (бухгалтерлік) есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайда мөлшерімен немесе болашақ кезендерге ауыстырылған жинақталған шығын жағдайында ағымдағы жылғы таза пайда сомасымен шектеледі. Егер меншікті капиталдың мөлшері теріс болса немесе таза кірісті бөлу Компанияның төлем қабілетсіздігіне немесе дәрменсіздігіне әкеп соқтырса, бөлуге жол берілмейді. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 32,599,975 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 37,415,673 мың теңге, қайта есептелген).

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде акция үшін 41,006,470 мың теңге немесе 230.1 теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді (2022 жылы: 32,357,751 мың теңге немесе акция үшін 199.86 теңге), оның ішінде 19,253,234 мың теңге акционерлер акционерлік капиталға салым ретінде қайта инвестициялады (2022 жылы: 16,307,751 мың. теңге).

(г) Тұрақтандыру резерві

2023 жылы Компания тұрақтандыру резервінің құрамынан бөлінбеген пайда құрамына 56,207 мың теңге сомасын аударды (2022 жыл: 119,530 мың теңге), өйткені Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы № 304 қаулысына сәйкес «қаржы нарығына қойылатын талаптарды «бекіту туралы» сақтандыру резервтерін қалыптастыру, есептеу әдістемесі және олардың құрылымы, сақтандыру резервтері бойынша есептілікті ұсыну нысандары мен мерзімі», Компания алдыңғы бес жыл ішінде шығындар коэффициенті елеулі ауытқуларға ұшыраған сақтандыру өнімдері үшін тұрақтандыру резервін құруға тиіс.

25 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен процедуралары

Тәуекелдерді басқару Компания қызметінің негізінде жатыр және Компанияның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Компанияның өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдері болып табылады. Тәуекелдерді басқару тобының саясаты Компанияға жататын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері нарықтық жағдайдың өзгеруін, ұсынылатын банк өнімдері мен қызметтерін және пайда болған үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаты мен процедураларын мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты. Басқарма тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды мониторингілеу және енгізу үшін жауапты болады, сондай-ақ Компанияның тәуекелдердің белгіленген шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды

Тәуекел-менеджмент департаменті басшысының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау, басқару және есеп беру бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді. Ол тікелей Директорлар кеңесіне және жанама түрде төрағаға есеп береді.

Ұйым шеңберінде сыртқы және ішкі қауіп факторлары анықталады және басқарылады. Тәуекел факторларының барлық тізбесін анықтауға және тәуекелдерді төмендету бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткіліктілік деңгейін анықтауға ерекше назар аударылады. Несиелік және нарықтық тәуекелдерді стандартты талдаудан басқа, тәуекел-менеджмент департаменті жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық баға алу мақсатында операциялық бөлімшелермен тұрақты кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел-бұл нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және нақты өзгерістерге және нарықтық бағалар мен валюта бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті-қабылданған тәуекел үшін алынған кірісті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау.

Директорлар кеңесі бақылайтын тәуекелдерді басқару департаменті нарықтық тәуекелді басқаруға жауапты. Директорлар кеңесі нарықтық тәуекел лимиттерін бекітеді.

Компания жекелеген қаржы құралдары бойынша портфельдің шамасына қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру мерзімдерін, валюталық позицияны, шығындар лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына тұрақты мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің алшақтығын бақылау арқылы нарықтық тәуекелдің құрамдас бөлігі болып табылатын пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару Компанияның таза пайыздық маржасының пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруінің әртүрлі стандартты және стандартты емес сценарийлеріне сезімталдығын бақылау процедурасымен толықтырылады.

(і) Валюталық тәуекел

Компанияның бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар. Валюталық тәуекел-бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша туындайтын шетел валютасындағы операциялар бойынша тәуекелді басқару ақшалай қаражаттың белгілі бір көлемін ұстап тұру және тиісті міндеттемелерге сәйкес келетін валюталарда көрсетілген активтерге жергілікті басшылық оны практикалық және жеткілікті деп санайтын мөлшерде инвестициялау жолымен жүзеге асырылады. Компанияның саясаты қысқа мерзімді теңгерімсіздікті жою үшін қажет болған жағдайда «спот» бағамдары бойынша шетел валютасын сатып алу немесе сату арқылы тәуекелге ұшыраған таза позицияны рұқсат етілген шектерде ұстауға бағытталған.

Шетел валюталарында көрсетілген басқа монетарлық активтер мен міндеттемелерге қатысты Компанияның саясаты қысқа мерзімді теңгерімсіздікті жою үшін қажет болған жағдайда «спот» бағамдары бойынша шетел валютасын сатып алу немесе сату арқылы тәуекелге ұшыраған таза позицияны рұқсат етілген шектерде ұстауға бағытталған.

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің, сондай-ақ сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының құрылымы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісінде мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ				Барлығы
	Теңге	доллары	Еуро	Басқалар	
Активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	9,904,239	9,694,188	1,643,281	1,953,941	23,195,649
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	44,312,381	36,912,120	89,228	-	81,313,729
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	199,928,569	112,976,116	-	-	312,904,685
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	136,711	-	-	29,793	166,504
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	1,186,555	462,473	-	-	1,649,028
Басқа қаржы активтері	1,081,996	-	-	-	1,081,996
Активтердің жиыны	256,550,451	160,044,897	1,732,509	1,983,734	420,311,591
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(51,385,974)	(98,621,704)	(28,419,376)	(4,258,927)	(182,685,981)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	(70,009)	-	-	(70,009)
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(20,789,438)	-	-	-	(20,789,438)
Басқа кредиторлық берешек	(1,032,814)	(39,477)	(11)	(74,648)	(1,146,950)
Басқа қаржылық міндеттемелер	(152,531)	(2,374)	(4,979)	(162)	(160,046)
Міндеттемелердің жиыны	(73,360,757)	(98,733,564)	(28,424,366)	(4,333,737)	(204,852,424)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	183,189,694	61,311,333	(26,691,857)	(2,350,003)	215,459,167

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің, сондай-ақ сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының құрылымы 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша (қайта есептелген) валюталар бөлінісінде мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ				Барлығы
	Теңге	доллары	Еуро	Басқалар	
Активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	6,427,089	6,652,661	1,282,112	5,387	14,367,249
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	10,694	34,565,026	69,655	-	34,645,375
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	197,748,817	102,158,450	-	1,299,576	301,206,843
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	1,206,524	619,432	-	-	1,825,956
Басқа қаржы активтері	801,878	-	-	-	801,878
Активтердің жиыны	206,195,002	143,995,569	1,351,767	1,304,963	352,847,301
Міндеттемелер					
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	(50,353,154)	(81,054,247)	(12,709,314)	(3,965,166)	(148,081,881)
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	-	(66,005)	-	-	(66,005)
Басқа кредиторлық берешек	(1,088,681)	(6,529)	(8)	(83)	(1,095,301)
Басқа қаржылық міндеттемелер	(157,053)	(2,436)	-	-	(159,489)
Міндеттемелердің жиыны	(51,598,888)	(81,129,217)	(12,709,322)	(3,965,249)	(149,402,676)
2022 жылғы 31 желтоқсан жағдай бойынша таза позиция	154,596,114	62,866,352	(11,357,555)	(2,660,286)	203,444,625

Теңге бағамының төмендеуі, келесі кестеде көрсетілгендей, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты меншікті капиталдың және пайданың немесе шығынның бұдан әрі сипатталған ұлғаюына (азаяуына) әкеп соқтырар еді. Бұл талдау салықтарды шегергенде жүргізілді және Компанияның көзқарасы бойынша есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді мүмкін болатын валюта бағамдарының өзгеруіне негізделген. Талдау барлық басқа айнымалылар, атап айтқанда пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады дегенді білдіреді.

	2023 ж.		2022 ж.	
	Таза табыс	Меншікті капитал	Таза табыс	Меншікті капитал
мың теңге				
АҚШ доллары бағамының 20% өсуі				
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(15,716,678)	(15,716,678)	(12,880,131)	(12,880,131)
Қаржылық активтер мен міндеттемелер еуро бағамының 20% өсуі	25,526,492	25,526,492	22,938,748	22,938,748
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(4,547,100)	(4,547,100)	(2,033,490)	(2,033,490)
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	276,403	276,403	216,281	216,281

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда аталған валюталарға қатысты теңге бағамының нығаюы барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалады деген жорамалға сүйене отырып, шамасы бойынша тең, бірақ белгі бойынша жоғарыда келтірілген көрсеткіштерге кері әсерін тигізеді.

(ii) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі

Компанияға нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуы оның қаржылық жағдайы мен ақша ағындарына әсер етеді. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ оны төмендетуі мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелердің күтпеген өзгеруі жағдайында шығындардың пайда болуына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі белгілі бір өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын активтердің шамасы бірдей өтеу мерзімі бар қолда бар немесе болжанатын міндеттемелердің шамасынан асқан немесе аз болған жағдайларда туындайды.

Компанияның пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімтал құралдарына мыналар жатады:

	2023 ж.			2022 ж.		
	Белгіленген мөлшер- леме	Айнымалы мөлшерлеме	Барлығы	Белгіленген мөлшер- леме1	Айнымалы мөлшерлеме	Барлығы
мың теңге						
Қаржылық активтер мен міндеттемелер						
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	19,265,533	-	19,265,533	13,022,808	-	13,022,808
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар-борыштық құралдар	42,528,608	12,779,443	55,308,051	-	-	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	306,325,916	6,578,769	312,904,685	293,147,627	8,059,216	301,206,843
«РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(20,789,438)	-	(20,789,438)	-	-	-
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары						
Активтер	-	-	1,982,036	-	-	1,825,956
Міндеттемелер	-	-	(182,755,990)	-	-	(148,147,886)

Есепті күнге нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің 100 базистік пунктке (бп) ұлғаюына немесе төмендеуіне Компанияның сезімталдығын талдау, бұл барлық басқа айнымалылардың өзгеріссіз қалуын білдіреді, келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2023 ж.		2022 ж.	
	Пайда немесе шығын	Меншікті капитал	Пайда немесе шығын	Меншікті капитал
<i>Мөлшерлеменің өсуіне қарай 100 базистік пунктке параллель ауысу</i>				
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	(255,804)	(255,804)	(376,737)	(376,737)
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	864,209	864,209	935,957	935,957
<i>Мөлшерлемелердің төмендеуіне қарай 100 базистік пунктке параллель ауысу</i>				
Қаржылық активтер мен міндеттемелер	255,804	255,804	376,737	376,737
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	(842,416)	(842,416)	(955,156)	(955,156)

Пайдаға немесе шығынға және меншікті капиталға әсері тиісті табыс салығын шегергенде ұсынылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әрекет ететін позициялар негізінде жасалған пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан әділ құны бойынша бағаланатын әділ борыштық қаржы активтерінің өзгерістеріне пайданың немесе шығынның және меншікті капиталдың сезімталдығын және кірістілік қисықтарының 100 базистік пунктке ұлғаю немесе кему жағына параллель ығысуының оңайлатылған сценарийін талдау мөлшерлемелер келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2023 ж.		2022 ж.	
	Пайда немесе шығын	Меншікті капитал	Пайда немесе шығын	Меншікті капитал
Мөлшерлемелердің төмендеуіне қарай 100 базистік пунктке параллель ауысу	-	1,467,866	-	-
Мөлшерлеменің өсуіне қарай 100 базистік пунктке параллель ауысу	-	(1,576,928)	-	-

(iii) Үлестік құралдар бағасының өзгеру қаупі

Үлестік құралдар бағасының өзгеру тәуекелі-бұл белгілі бір құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардың әсерінен болғанына қарамастан, нарықтық бағалардың өзгеруі нәтижесінде (пайыздық мөлшерлеменің немесе валюталық тәуекелдің өзгеру тәуекелінің әсерінен туындаған өзгерістерден басқа) қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының ауытқу тәуекелі, немесе нарықтағы барлық ұқсас қаржы құралдарына әсер ететін факторлар. Үлестік құралдар бағасының өзгеру қаупі Компанияда қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа болған кезде пайда болады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әрекет ететін позициялар және бағалы қағаздар құнының 5% төмендеуінің немесе өсуінің жеңілдетілген сценарийі негізінде жасалған компанияның кірісі немесе шығыны мен меншікті капиталының бағалы қағаздар бағамдарының өзгеруіне сезімталдығын талдау келесідей ұсынылуы мүмкін. Бұл талдау салықтар шегерілгенге дейін жүргізілді.

	2023 ж.		2022 ж.	
	Пайда немесе шығын	Меншікті капитал	Пайда немесе шығын	Меншікті капитал
мың теңге				
Бағалы қағаздар құнының 5% өсуі	-	1,300,284	-	1,732,269
Бағалы қағаздар құнының 5% төмендеуі	-	(1,300,284)	-	(1,732,269)

(в) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел қайта сақтандыру шарттары немесе қаржы құралдары бойынша тапсырыс берушілер немесе контрагенттер тарапынан шарттық міндеттемелер сақталмаған жағдайда Компания үшін қаржылық шығындар тәуекелін білдіреді. Компания кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы кредиттік тәуекелді (танылған қаржы активтері және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) басқарады. Кредиттік саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Компания жекелеген кредиттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және өз қарыз алушыларының төлем қабілеттілігін тұрақты негізде қайта бағалауды жүргізеді. Жекелеген контрагенттерді талдаудан басқа, тәуекелдерді басқару департаменті кредиттер мен нарықтық тәуекелдердің шоғырлануына қатысты тұтастай алғанда кредит портфелін бағалауды жүргізеді.

Кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы жеке есепте және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында қаржы активтерінің баланстық құнында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредиттік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес.

Есепті күндегі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	2023 ж.	2022 ж. (қайта есептелген)
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	23,185,496	14,366,994
Әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар-борыштық құралдар	55,308,051	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	312,904,685	301,206,843
Сақтандыру шарттары бойынша активтер	166,504	-
Ұсталатын қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	1,649,028	1,825,956
Басқа қаржы активтері	1,081,996	801,878
Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің жиыны	394,295,760	318,201,671

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның бір борышкері бар (2022 жылғы 31 желтоқсан: екі борышкер), оған қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің 10% асады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы клиентке қатысты кредиттік тәуекелге ұшырау 229,411,473 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 222,844,965 мың теңге).

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан әрі кестелерде келтірілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы ақпаратты қамтиды:

- компанияның қаржылық жағдайы туралы жеке есепте өзара есепке алынады немесе
- қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара есепке алынғанына қарамастан, ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын заңды түрде жарамды өзара есеп айырысу туралы бас келісімнің немесе ұқсас келісімдердің мәні болып табылады.

«РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, Компанияның бағалы қағаздарын қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдері своптар мен туынды құралдар жөніндегі халықаралық дилерлер қауымдастығының (ISDA) өзара есеп айырысу туралы бас келісімдеріне ұқсас өзара есеп айырысу шарттары бар бас келісімдердің мәні болып табылады. Негізінен, осы келісімдерге сәйкес, бір валютадағы аяқталмаған операцияларға қатысты әр контрагент белгілі бір күні төлеуге жататын сомалар бір Тараптың екінші Тарапқа төлеуіне жататын бірыңғай таза соманы құрайды. Белгілі бір жағдайларда, мысалы, дефолт сияқты несиелік оқиға болған кезде, келісімге сәйкес барлық аяқталмаған операциялар тоқтатылады, тоқтату кезіндегі құн бағаланады және тек таза сома ғана төленеді немесе есеп айырысу операцияларында төленеді. Халықаралық своп және туынды құралдар дилерлері қауымдастығының (ISDA) бұрын көрсетілген бас өзара есеп айырысу келісімдері қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара есеп айырысу критерийлеріне сәйкес келмейді. Себебі, олар Компанияның немесе оның контрагенттерінің дефолты, төлем қабілетсіздігі немесе банкроттығы жағдайында ғана заңды түрде жарамды болып табылатын танылған сомаларды өзара есепке алу құқығын жасайды.

Сонымен қатар, Компания мен оның контрагенттері қарызды өзара есеп айырысу арқылы шешуге немесе активті іске асыруға және міндеттемені бір уақытта орындауға ниетті емес.

Бұдан әрі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есеп айырысу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және осыған ұқсас келісімдердің нысанасы болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер көрсетілген.

мың теңге қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің түрлері	Танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара есептелген танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте ұсынылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара есептелмеген тиісті сомалар	
				Қаржы құралдары	Таза сома
«Кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарыз алу туралы келісімдер	4,560,346	-	4,560,346	(4,523,417)	36,929
Қаржы активтерінің жиыны	4,560,346	-	4,560,346	(4,523,417)	36,929
«РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер	(20,789,438)	-	(20,789,438)	19,808,764	(980,674)
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	(20,789,438)	-	(20,789,438)	19,808,764	(980,674)

Қаржылық жағдай туралы жеке есепте ұсынылған және бұрын келтірілген кестелерде ашылған қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есепте бағаланады.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша компанияда заңды түрде жарамды Бас есеп айырысу келісімдері мен ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер болған жоқ.

(г) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі-бұл Компанияның сақтандыру шарттарымен және қаржылық міндеттемелермен байланысты міндеттерді орындау кезінде қиындықтарға тап болу қаупі, олар бойынша есеп айырысу ақша қаражатын немесе басқа қаржылық активті беру арқылы жүзеге асырылады. Сақтандыру шарттарының салыстырмалы түрде өтімді емес сипаты Компанияға өтімділігі төмен, бірақ кірістілігі жоғары активтерге инвестициялауға мүмкіндік бергенімен, өтімділік тәуекелі өтімді емес активтерден тұратын қаражаттан туындайды және активтер мен міндеттемелердің өтімділік сипаттамаларының сәйкес келмеуінің нәтижесі болып табылады.

Директорлар кеңесі Компанияның өтімділік тәуекелін басқару стратегиясын анықтайды. Тәуекел-менеджмент департаменті мен қазынашылық күн сайын өтімділік бойынша ұстанымға мониторинг жүргізеді. Компанияның өтімділікті басқаруға деген көзқарасы, мүмкіндігінше, өз міндеттемелерін қалыпты және стресстік жағдайларда, қолайсыз шығындарсыз немесе Компанияның беделіне нұқсан келтіру қаупінсіз орындау үшін жеткілікті өтімділікті қамтамасыз ету болып табылады. Өтімділік тәуекелін басқару Компания стратегиясының негізгі ережелері келесідей:

- қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын және күтпеген жағдайларға сәйкес өтімділікті сақтау;
- қолма-қол ақшаға оңай айырбасталатын валюталар мен өтеу мерзімдері бойынша әртараптандырылған өтімділігі жоғары активтер портфелінің болуы кассалық өтімділіктің қысқа мерзімді алшақтығы жағдайында қорғау шарасы ретінде;
- Компанияның қаржы активтерінің ақша ағындарының сақтандыру шарттарының және басқа да қаржылық міндеттемелердің ақша ағындарына мүмкіндігінше сәйкестігін қолдау;
- өтімділік көрсеткіштерінің тиісті белгіленген нормативтерге сәйкестігін бақылауды жүзеге асыру және Компанияның өтімділігі бойынша әртүрлі тәуекелдерге ұшырауына және жаһандық оқиғалардың, елдегі және Компанияның өзіндегі оқиғалардың әсеріне «стресс-тесттер» жүргізу.

Тәуекел-менеджмент департаменті және Компанияның қазынашылығы өтімділік нормативтеріндегі қысқа мерзімді өзгерістерді жабу үшін жалпы Компанияда жеткілікті өтімділікті қамтамасыз етуге арналған қысқа мерзімді өтімді активтер пулын қолдайды. Ұзақ мерзімді қаржыландыру құрылымдық өтімділік стандарттарын сақтау үшін қолданылады.

Өтімділік бойынша позицияны мониторингтеу үшін қалыпты және қолайсыз жағдайларда нарық жағдайының әртүрлі ықтимал сценарийлерін ескере отырып, тұрақты негізде «стресс-тесттер» жүргізіледі. Сценарийлер Компаниядағы нақты оқиғаларды да, нарыққа қатысты оқиғаларды да ескере отырып жасалады.

Келесі кестеде өтеу мерзімі бойынша сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерге талдау келтірілген, онда ақша ағындарын алу күтілетін күндер көрсетілген. СБНТ қолдана отырып бағаланатын жабынның қалған бөлігі бойынша міндеттемелер олардың осы талдауы алынып тасталды.

2023 ж. мың теңге	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу						Барлығы
	1 жыл немесе 1 жылдан аз	1–2 жыл	2–3 жыл	3–4 жыл	4–5 жыл	Артық 5 жыл	
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	119,648,343	7,105,962	19,740,186	2,933,045	393,951	71,490	149,892,977

2022(қайта есептелген) мың теңге	Болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын есептеу						Барлығы
	1 жыл немесе 1 жылдан аз	1–2 жыл	2–3 жыл	3–4 жыл	4–5 жыл	Артық 5 жыл	
Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	87,403,018	2,879,825	29,133,575	3,032,581	114,013	52,577	122,615,589

Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеудің қалған шарттық мерзімдері 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «1 жыл немесе 1 жылдан аз» санатына жатады. Компанияның қаржылық міндеттемелері бойынша дисконтталмаған ағындар олардың баланстық құнынан айтарлықтай ерекшеленбейді.

26 Шартты міндеттемелер

(а) Соттың істі қарауы

Нарықтағы әдеттегі қызметін жүзеге асыру барысында Компания әртүрлі заңды талаптарға тап болады. Компания басшылығы сот талқылауларынан туындайтын Компания міндеттемелерінің түпкілікті шамасы (болған жағдайда) болашақта компанияның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етпейді деп пайымдайды.

(б) Қазақстандағы шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, олар көбінесе анық емес және қарама-қайшы болып табылады, бұл оларды әртүрлі салық органдарының, соның ішінде ХҚЕС сәйкес кірістерді, шығыстарды және жеке қаржылық есептіліктің басқа баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеушілер жүргізеді. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, бірақ белгілі бір жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстанда салық тәуекелдерінің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкеп соғуы мүмкін. Компания басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көрсетілген деп санайды. Алайда, осы ережелерді тиісті органдардың түсіндіруі басқаша болуы мүмкін және егер олар өз ұстанымдарының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы жеке қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

27 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құн

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Дегенмен, белгісіздік пен субъективті пайымдауларды пайдалануды ескере отырып, әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау шеңберінде жүзеге асырылатын құн ретінде түсіндірілмеуі керек.

Белсенді нарықта айналыстағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Барлық басқа қаржы құралдары үшін Компания бағалаудың басқа әдістерін қолдана отырып, әділ құнды анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операцияның бағасын көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Бағалау әдістеріне ағымдағы уақытқа келтірілген таза құнды бағалау және ақша ағындарын дисконттау модельдері, нарықтық баға белгілеулері белгілі ұқсас құралдармен салыстыру, сондай-ақ бағалаудың басқа модельдері кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдаулар мен деректерге тәуекелсіз және базалық пайыздық мөлшерлемелер, кредиттік спредтер және дисконттау мөлшерлемелерін, акциялар мен облигациялардың баға белгілеулерін, валюта бағамдарын, қор индекстерін, сондай-ақ күтілетін баға ауытқуларын және оларды салыстыруды бағалау үшін қолданылатын басқа түзетулер жатады. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтайтын есепті күндегі жағдай бойынша қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Баланстық құны 10,694 мың теңге (2022 жыл: 10,694 мың теңге) өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздардың әділ құнын айқындау мүмкін емес.

(а) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Компания көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі иерархиясын пайдалана отырып, әділ құнды бағалайды.

- 1 деңгей: бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген).
- 2 деңгей: 1-деңгейге қатысты баға ұсыныстарынан басқа деректер тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама түрде (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қол жетімді. Бұл санат мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдарды қамтиды: ұқсас құралдар үшін белсенді нарықтардағы нарықтық баға белгілеулер, белсенді ретінде қарастырылмайтын нарықтардағы ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулер немесе барлық пайдаланылатын деректер тікелей немесе жанама түрде бақыланатын бастапқы деректерге негізделетін бағалаудың басқа әдістері.
- 3 деңгей: қол жетімді емес деректер. Бұл санатқа бақыланатын бастапқы деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялардың әділ құнын талдау берілген:

мың теңге	Әділ құнның			Баланстық
	1 деңгей	2 деңгей	жиыны	құнның жиыны
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	58,862,965	22,440,070	81,303,035	81,303,035
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	107,821,424	195,469,150	303,290,574	312,904,685

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде қаржы құралдарының әділ құнын талдау ұсынылған:

мың теңге			Әділ құнның	Баланстық
	1 деңгей	2 деңгей	жиыны	құнның жиыны
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	34,634,681	-	34,634,681	34,634,681
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	99,205,632	186,931,864	286,137,496	301,206,842

2023 және 2022 жылдар аралығында әділ құн иерархиясының деңгейлері арасында ауысулар болған жоқ.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық бағалы қағаздарды қоспағанда, амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны олардың баланстық құнына шамамен тең болады және әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне жатқызылады.

28 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Бақылау қатынастары

Компанияның бас кәсіпорны «Евразиялық қаржы компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Бас кәсіпорын») болып табылады. Бас кәсіпорынды жеке тұлғалар тобы бақылайды: Машкевич А. А. мырза, П. К. Шодиев мырза және М. Н. Ибрагимова ханым, олардың әрқайсысы 33.3% иеленеді. Компанияның Бас кәсіпорны сыртқы пайдаланушыларға қол жетімді шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсынады.

(б) Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен операциялар

2023 жылғы 31 желтоқсанда және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға арналған қызметкерлер шығыстарының құрамына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелері	1,931,189	1,879,376

(в) Басқа байланысты тараптармен операциялар

Басқа байланысты тараптарға Машкевич А. А. мырзаның, П. К. Шодиев мырзаның және М. Х. Ибрагимова ханымның бақылауындағы компаниялар кіреді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар, сондай-ақ басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын:

	Бас кәсіпорын		Еншілес кәсіпорын		Бас кәсіпорынның еншілес кәсіпорындары		Басқалар		Барлығы	
	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мөлшерлеме, %	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге
Активтер										
Ақша қаражаттары және олардың баламалары										
- теңгемен	-	-	-	9,828,022	-	15	-	-	-	9,828,022
- АҚШ долларымен	-	-	-	4,911,958	-	2	-	-	-	4,911,958
- еуромен	-	-	-	1,643,498	-	-	-	-	-	1,643,498
- ресей рублімен	-	-	-	5,226	-	5	-	-	-	5,226
- басқа валюталарда	-	-	-	1,948,986	-	-	-	-	-	1,948,986
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар	-	18,775,056	-	-	-	-	-	-	-	18,775,056
Басқа активтер	-	727	-	25,310	-	-	-	320,000	-	346,037
Міндеттемелер										
Сақтандыру шарттары бойынша аванстар	-	-	-	(99)	-	-	-	(20,285)	-	(20,384)
Басқа кредиторлық берешек	-	-	-	(185,316)	-	-	-	(11,175)	-	(196,491)
Басқа міндеттемелер	-	-	-	(9,550)	-	-	-	-	-	(9,550)
Пайда/(шығын)										
Тімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс	-	-	-	2,832,617	-	-	-	-	-	2,832,617
Басқа инвестициялық кіріс	-	5,272,864	-	-	-	-	-	-	-	5,272,864
Басқа операциялық шығындар	-	(2,784)	-	(207,193)	-	-	-	-	-	(209,977)
Басқа кірістер, нетто	10,599	55,049	-	50,409	-	-	-	215,581	-	331,638
Сақтандыру шарттары										
Алынған сыйлықақылар	49	64,418	-	4,729,411	-	-	-	20,226,719	-	25,020,597
Төленген шағымдар	-	-	-	(873,645)	-	-	-	(10,424,456)	-	(11,298,101)
Төленген комиссиялық сыйақылар	-	-	-	(19,240,057)	-	-	-	-	-	(19,240,057)
Баланстан тыс міндеттемелер										
Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау*	41,453	10,557,175	-	77,332,247	-	-	-	268,781,296	-	356,712,171

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар, сондай-ақ басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын:

	Бас кәсіпорын		Еншілес кәсіпорын		Бас кәсіпорынның еншілес кәсіпорындары		Басқалар		Барлығы	
	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мөлшерлеме, %	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге
Активтер										
Ақша қаражаттары және олардың баламалары										
- теңгемен	-	-	-	-	6,366,973	15	-	-	6,366,973	
- АҚШ долларымен	-	-	-	-	6,652,644	2	-	-	6,652,644	
- еуромен	-	-	-	-	1,282,112		-	-	1,282,112	
- ресей рублімен	-	-	-	-	4,110	5	-	-	4,110	
Еншілес кәсіпорынға инвестициялар	-	16,002,193	-	-	-	-	-	-	16,002,193	
Басқа активтер	-	604	-	-	48,705	-	-	400,000	449,309	
Міндеттемелер										
Сақтандыру шарттары бойынша аванстар	-	-	-	-	-	-	-	(8,260)	(8,260)	
Басқа кредиторлық берешек	-	-	-	-	(461,810)	-	-	-	(461,810)	
Басқа міндеттемелер	-	-	-	-	(231)	-	-	-	(231)	
Пайда/(шығын)										
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс	-	-	-	-	527,725	-	-	-	527,725	
Басқа инвестициялық кіріс	-	1,475,211	-	-	-	-	-	-	1,475,211	
Басқа операциялық шығындар	-	(452,348)	-	-	(131,675)	-	-	-	(584,023)	
Басқа кірістер, нетто	10,599	33,392	-	-	47,994	-	-	211,210	303,195	
Сақтандыру шарттары										
Алынған сыйлықақылар	98,463	104,711	-	-	5,137,377	-	-	19,469,119	24,809,670	
Төленген шағымдар	-	(74,764)	-	-	(574,867)	-	-	(3,238,636)	(3,888,267)	
Төленген комиссиялық сыйақылар	-	-	-	-	(12,994,968)	-	-	-	(12,994,968)	
Баланстан тыс міндеттемелер										
Жалпы жиынтық тәуекелге ұшырау*	2,144,300	2,220,150	-	-	70,954,957	-	-	270,551,485	345,870,892	

* Баланстан тыс міндеттемелер байланысты тараптармен жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша сақтандырудың жалпы сомасын білдіреді.

2023 жылғы Компания акционерлерге 41,006,470 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жариялады және төледі (2022 жылғы: 32,357,751 мың теңге).

Заңнаманың өзгеруіне байланысты 2022 жыл ішінде Компания еншілес ұйымға жұмыс берушінің міндетті жауапкершілігін сақтандыру портфелін берді. Берілген сақтандыру портфелі үшін төленген сыйақыны беру күніне сақтандыру резервтерінің әділ құны 450,000 мың теңгені құрады.